32004R2086

L 363/1 JURNALUL OFICIAL AL UNIUNII EUROPENE 9.12.2004

REGULAMENTUL (CE) NR. 2086/2004 AL COMISIEI
din 19 noiembrie 2004
de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1725/2003 de adoptare a anumitor standarde internaționale de contabilitate în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 1606/2002 al Parlamentului European și al Consiliului cu privire la inserarea textului standardului IAS 39

(Text cu relevanță pentru SEE)

COMISIA COMUNITĂȚILOR EUROPENE,

având în vedere Tratatul de instituire a Comunității Europene,

având în vedere Regulamentul (CE) nr. 1606/2002 al Parlamentului European și al Consiliului din 19 iulie 2002 privind aplicarea standardelor internaționale de contabilitate [1], în special articolul 3 alineatul (1),

întrucât:

(1) Prin Regulamentul (CE) nr. 1725/2003 al Comisiei [2] au fost adoptate anumite standarde internaționale și interpretări ale acestora care erau deja în vigoare la data de 1 septembrie 2002.

(2) La data de 17 decembrie 2003, Consiliul pentru standardele internaționale de contabilitate (International Accounting Standards Board - IASB) a publicat standardul internațional de contabilitate revizuit IAS 39 Instrumente financiare: recunoaștere și evaluare, în cadrul inițiativei IASB de a îmbunătăți 15 standarde în timp util pentru ca acestea să poată fi utilizate de societățile care adoptă IAS pentru prima dată în 2005. Scopul revizuirii a fost îmbunătățirea calității și a coerenței corpului de standarde internaționale de contabilitate existente.

(3) La data de 31 martie 2004, Consiliul pentru standardele internaționale de contabilitate (IASB) a publicat o modificare a IAS 39 Instrumente financiare: recunoaștere și evaluare privind contabilitatea de acoperire la valoare justă a riscului ratei dobânzii la nivel de portofoliu („Fair Value Hedge Accounting for a Portfolio Hedge of Interest Rate Risk"). Modificarea are ca obiectiv general simplificarea aplicării IAS 39, permițând contabilitatea acoperiri la valoare justă a riscului ratei dobânzii în cazul unui portofoliu.

(4) În conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 1606/2002, obiectivul Comisiei este crearea unei platforme stabile de standarde internaționale de contabilitate începând cu 1 ianuarie 2005. Cu toate acestea, anumite dispoziții importante din IAS 39 fac încă obiectul unor dezbateri între Consiliul pentru standardele internaționale de contabilitate (IASB), Banca Centrală Europeană, autoritățile de supraveghere prudențială și sectorul bancar. Aceste dispoziții se referă la opțiunea de evaluare la valoarea justă a tuturor activelor și pasivelor financiare, precum și la contabilitatea de acoperire. Fiecare dintre dispoziții se referă la domenii complet autonome, distincte și separate de restul standardului. Pentru a putea respecta data de 1 ianuarie 2005, este necesară intrarea în vigoare a IAS 39, cu excepția dispozițiilor menționate.

(5) IAS 39 introduce o opțiune de evaluare la valoarea justă a tuturor activelor și pasivelor financiare, fără nici un fel de restricții. Cu toate acestea, IASB a publicat recent un proiect de standard cu titlu consultativ (document consultativ) care propune o modificare a IAS 39 în vederea limitării opțiunii de evaluare la valoare justă cuprinsă în standard. Modificarea a fost propusă ca un răspuns direct la preocupările exprimate de Banca Centrală Europeană, de autoritățile de supraveghere prudențială reprezentate în cadrul Comitetului de la Basel, precum și de autoritățile de reglementare a piețelor de valori mobiliare ale statelor membre interesate, cu privire la faptul că opțiunea de evaluare la valoarea justă poate fi utilizată în mod necorespunzător, în special în cazul pasivelor proprii ale unei societăți. Comisia consideră că aceste chestiuni sunt foarte importante și că necesită un studiu mai aprofundat. IASB a primit numeroase comentarii cu privire la propunerea de modificare a standardului, iar luarea deciziei finale se preconizează să aibă loc până la sfârșitul anului 2004. Regulamentul permite aplicarea opțiunii de evaluare la valoarea justă în cazul activelor financiare. Cu toate acestea, în cazul activelor financiare care nu se tranzacționează pe o piață activă și lichidă, societățile trebuie să asigure aplicarea opțiunii de evaluare la valoarea justă a activelor financiare în așa fel încât să garanteze o evaluare fiabilă.

(6) Opțiunea completă de evaluare la valoarea justă nu ar trebui să intre în vigoare până când Consiliul pentru standardele internaționale de contabilitate (IASB) nu elaborează o soluție la această problemă și până când Comisia nu recunoaște valabilitatea unei soluții în această chestiune. Întrucât opțiunea completă de evaluare la valoarea justă este doar o opțiune, dispozițiile care fac referire la aceasta sunt în mod clar distincte și separabile de celelalte părți din standard.

[1] JO L 243, 11.9.2002, p. 1.
[2] JO L 261, 13.10.2003, p. 1, astfel cum fost modificat ultima dată prin Regulamentul (CE) nr. 707/2004 (JO L 111, 17.4.2004, p. 3).

(7) În ceea ce privește contabilitatea de acoperire, la ora actuală se află în curs de dezbatere problema dacă IAS 39 ține suficient seama de modalitatea de gestionare a activelor și a pasivelor ale multor dintre băncile europene, în special în cazul unui regim de rată fixă a dobânzii. Controversa privește limitarea contabilității acoperirii la operațiuni de acoperire fie a fluxurilor de trezorerie, fie a valorii juste, precum și strictețea cerințelor referitoare la eficiența operațiunilor de acoperire.

(8) Multe bănci europene estimează că IAS 39 nu le permite aplicarea contabilității de acoperire în cazul depozitelor de bază la nivel de portofoliu și le obligă la efectuarea unor modificări disproporționate și costisitoare atât a gestiunii activelor și a pasivelor, cât și a sistemelor lor contabile. Întrucât operațiunea de acoperire a unui portofoliu diferă, atât datorită interacțiunilor interne, cât și legii numerelor mari, de operațiunea de acoperire a unui activ sau a unui pasiv individual, s-a argumentat, de asemenea, că autorizarea aplicării contabilității de acoperire în cazul portofoliilor de depozite de bază în conformitate cu principiul evaluării la valoarea justă respectă principiul menționat în IAS 39, conform căruia valoarea justă a unui pasiv financiar care include o componentă plătibilă la vedere nu poate fi mai mică decât valoarea plătibilă la vedere.

(9) Importanța întrebărilor dacă și cum se poate institui o modalitate de contabilizare a operațiunilor de acoperire a portofoliilor care să reflecte mai bine particularitățile băncilor care funcționează într-un regim de dobânzi cu rată fixă a fost recunoscută de IASB. Consiliul pentru standardele internaționale de contabilitate (IASB) a creat astfel un grup de lucru care examinează propunerile băncilor europene de introducere în IAS 39 a unei noi metode de contabilitate de acoperire (acoperirea marjei dobânzii), care ar reflecta mai corect modul în care aceste bănci își gestionează activele și pasivele.

(10) Dispozițiile IAS 39 care au implicații directe pentru modalitatea de contabilizare a operațiunilor de acoperire a portofoliilor ar trebui, prin urmare, să nu fie încă adoptate cu titlu obligatoriu, întrucât nu pot fi considerate definitive și pot face obiectul unor modificări în viitorul apropiat. Dispozițiile excluse din domeniul de aplicare obligatorie sunt distincte și separabile de restul standardului. Acestea sunt dispoziții care nu reflectă o abordare la nivel de portofoliu, împiedicând astfel aplicarea contabilității de acoperire în cazul portofoliilor de depozite de bază, precum și dispoziții care asimilează riscul rambursării anticipată unui risc al ratei dobânzii, împiedicând astfel continuarea utilizării tehnicilor de gestionare a riscurilor considerate acceptabile de către autoritățile de supraveghere bancară. Cu toate acestea, societățile au posibilitatea de a alege să aplice aceste dispoziții și, prin urmare, pot aplica toate dispozițiile referitoare la contabilitatea de acoperire din IAS 39.

(11) Este esențială existența un standard de contabilitate referitor la tratarea instrumentelor financiare în cadrul setului de standarde de bază care trebuie aplicate de către societăți din anul 2005 în temeiul dreptului comunitar. Prin urmare, trebuie să se ajungă cât mai curând posibil, dacă se poate până la sfârșitul anului 2005, la situația în care Comisia să poată adopta în întregime versiunea modificată a IAS 39. Comisia va evalua ulterior aplicabilitatea standardului, după ce dispozițiile referitoare la opțiunea de evaluare la valoarea justă și,respectiv, la contabilitatea de acoperire vor fi fost modificate de către IASB până la 31 decembrie 2005. Consiliul pentru standardele internaționale de contabilitate (IASB), Banca Centrală Europeană și autoritățile de supraveghere bancară lucrează în acest moment împreună pentru găsirea unei soluții în ceea ce privește opțiunea de evaluare la valoarea justă. Comisia va urmări evoluția lucrărilor și va examina periodic aplicabilitatea standardului. În mod similar, adoptarea dispozițiilor adecvate referitoare la contabilitatea de acoperire în viitorul apropiat este strâns legată de evoluția lucrărilor grupului de lucru înființat de IASB.

(12) Societățile care își întocmesc pentru prima dată situațiile financiare în conformitate cu standardele internaționale de raportare financiară (IFRS) și aplică IAS 39 în versiunea anexată la prezentul regulament ar trebui să fie considerate ca „societăți aflate la prima aplicare" în sensul IFRS 1, astfel cum a fost adoptat prin Regulamentul (CE) nr. 707/2004 și prin prezentul regulament. Scopul IFRS 1 este acela de face astfel încât costurile trecerii la aplicarea integrală a IAS/IFRS să nu depășească beneficiile pentru utilizatorii situațiilor financiare. Același principiu se aplică și în cazul adoptării și aplicării integrale a standardelor IAS adoptate de Uniunea Europeană. Prin urmare, orice trimitere la IAS/IFRS conținută în cadrul IFRS 1, adoptat prin Regulamentul (CE) nr. 707/2004, ar trebuie să se interpreteze ca o trimitere la IAS/IFRS adoptate pe baza Regulamentului (CE) nr. 1606/2002.

(13) Adoptarea IAS 39 implică, în consecință, operarea unor modificări în IAS 12, 18, 19, 30 și 37 și în SIC 27, care au fost adoptate prin Regulamentul (CE) nr. 1725/2003, pentru a asigura coerența standardelor de contabilitate menționate.

(14) Prin urmare, Comisia a ajuns la concluzia că IAS 39, astfel cum este prezentat în anexa la prezentul regulament, îndeplinește criteriile de adoptare specificate la articolul 3 din Regulamentul (CE) nr. 1606/2002.

(15) Regulamentul (CE) nr. 1725/2003 trebuie modificat în consecință.

(16) Măsurile prevăzute de prezentul regulament sunt în conformitate cu avizul Comitetului de reglementare în domeniul contabilității,

ADOPTĂ PREZENTUL REGULAMENT:

Articolul 1

(1) Standardul internațional de contabilitate (IAS) 39 *Instrumente financiare: recunoaștere și evaluare*, cu excepția anumitor dispoziții referitoare la utilizarea opțiunii de evaluare la valoarea justă și a anumitor dispoziții referitoare la contabilitatea de acoperire, se inserează în anexa la Regulamentul (CE) nr. 1725/2003.

Textul care trebuie inserat, menționat la primul paragraf, figurează în anexa la prezentul regulament.

(2) Societățile se consideră ca „societăți la prima aplicare" în conformitate cu alineatul (1). Trimiterile la IAS/IFRS conținute în cadrul IFRS 1 se interpretează ca trimiteri la IAS/IFRS adoptate de Comisie pe baza Regulamentului (CE) nr. 1606/2002.

(3) IAS 12, 18, 19, 30, 36 și 37 și SIC-27, precum și Standardul internațional de raportare financiară nr. 1 (IFRS 1) se modifică în conformitate cu apendicele B la IAS 39, astfel cum este menționat în anexa la prezentul regulament.

Articolul 2

Prezentul regulament intră în vigoare în a douăzecea zi de la data publicării în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*.

Prezentul regulament se aplică de la data de 1 ianuarie 2005.

Adoptat la Bruxelles, 19 noiembrie 2004.

Pentru Comisie

Frederik BOLKESTEIN

Membru al Comisiei

ANEXĂ

STANDARDELE INTERNAȚIONALE DE CONTABILITATE

IAS	Titlu
IAS 39	*Instrumente financiare: recunoaştere şi evaluare,* **cu excepția dispozițiilor referitoare la utilizarea opțiunii de evaluare la valoarea justă și a celor referitoare la contabilitatea de acoperire**

Reproducerea este permisă în Spațiul Economic European. Toate drepturile existente sunt rezervate în afara SEE, cu excepția dreptului de reproducere pentru uz personal sau alte scopuri legitime. Se pot obține informații suplimentare de la IASB, la adresa www.iasb.org.uk

STANDARDUL INTERNAȚIONAL DE CONTABILITATE 39

Instrumente financiare: recunoaștere și evaluare

CUPRINS

	Alineate
Obiectiv	1
Domeniul de aplicare	2-7
Definiții	8-9
Instrumente derivate încorporate	10-13
Recunoaștere și derecunoaștere	14-42
Recunoașterea inițială	14
Derecunoașterea unui activ financiar	15-23
Transferuri care îndeplinesc condițiile ce califică pentru derecunoaștere	24-28
Transferuri care nu îndeplinesc condițiile ce califică pentru derecunoaștere	29
Continuarea implicării în activele transferate	30-35
Toate transferurile	36-37
Cumpărarea sau vânzarea standard a unui activ financiar	38
Derecunoașterea unui pasiv financiar	39-42
Evaluarea	43-70
Evaluarea inițială a activelor financiare și a pasivelor financiare	43-44
Evaluarea ulterioară a activelor financiare	45-46
Evaluarea ulterioară a pasivelor financiare	47
Considerații privind evaluarea la valoarea justă	48-49
Reclasificări	50-54
Câștiguri și pierderi	55-57
Deprecierea și irecuperabilitatea activelor financiare	58-62
Active financiare contabilizate înregistrate la costul amortizat	63-65
Active financiare contabilizate înregistrate la cost	66
Active financiare disponibile pentru vânzare	67-70
Acoperirea împotriva riscurilor	71-102
Instrumentele de acoperire împotriva riscurilor	72-77
Instrumente care îndeplinesc condițiile se încadrează în această categorie	72-73
Desemnarea instrumentelor de acoperire	74-77
Elemente acoperite împotriva riscurilor	78-84
Elemente care îndeplinesc condițiile ce încadrează în această categorie	78-80

IAS 39

	Alineate
Desemnarea elementelor financiare ca elemente acoperite împotriva riscurilor	81
Desemnarea elementelor nefinanciare ca elemente acoperite împotriva riscurilor	82
Desemnarea unor grupurilor de elemente ca elemente acoperite împotriva riscurilor	83-84
Contabilitatea operațiunilor de acoperire împotriva riscurilor	85-101
Acoperirea valorii juste	89-94
Operațiuni de acoperire a fluxurilor de trezorerie	95-101
Operațiuni de acoperire a unei investiții nete	102
Data de intrare în vigoare și dispoziții tranzitorii	103-108
Retragerea altor poziții oficiale	109-110

Prezentul standard revizuit înlocuiește IAS 39 (revizuit în 2000) *Instrumente financiare: recunoaștere și evaluare* și ar trebui pus în aplicare pentru perioadele anuale care încep la 1 ianuarie 2005 sau ulterior. Este permisă aplicarea sa și înaintea acestei date.

OBIECTIV

(1) Obiectivul acestui standard este de a stabili principii pentru recunoașterea și evaluarea activelor financiare, a pasivelor financiare și a anumitor contracte de vânzare sau cumpărare a elementelor nefinanciare. Cerințele de descriere și prezentarea și descriere a informațiilor privind instrumentele financiare sunt definite în IAS 32 *Instrumente financiare: prezentare și descriere*.

DOMENIUL DE APLICARE

(2) ***Prezentul standard se aplică, de către toate entitățile, pentru toate tipurile de instrumente financiare, cu excepția:***

(a) acelor interese în filiale, entități asociate și asociații în participație care sunt contabilizate în conformitate cu IAS 27* Situații financiare consolidate și individuale, *IAS 28* Interese în entități asociate *sau IAS 31* Interese în asocierile în participație. *Cu toate acestea, entitățile aplică prezentul standard unui interes într-o filială, entitate asociată sau asociere în participație care, în conformitate cu IAS 27, IAS 28 sau IAS 31, este contabilizat în conformitate cu prezentul standard. Entitățile aplică, de asemenea, prezentul standard instrumentelor derivate pentru un interes într-o filială, entitate asociată sau asociere în participație, cu excepția cazului în care instrumentul derivat se încadrează în definiția unui instrument de capitaluri proprii al entității din IAS 32.

(b) drepturilor și obligațiilor care decurg din contractele de leasing cărora li se aplică IAS 17 Leasing. Cu toate acestea:

(i) creanțele rezultate din activitatea de leasing recunoscute de un locator fac obiectul prevederilor privind derecunoașterea și deprecierea din prezentul standard [a se vedea alineatele (15)-(17), (58), (59), (63)-(65) și apendicele A alineatele AG36-AG52 și AG84-AG93];

(ii) creanțele rezultate din activitatea de leasing financiar recunoscute de un locatar fac obiectul prevederilor privind derecunoașterea din prezentul standard [a se vedea alineatele (39)-(42) și apendicele A alineatele AG57-AG63]

și

(iii) instrumentele derivate care sunt încorporate în contractele de leasing fac obiectul prevederilor privind instrumentele derivate încorporate din prezentul standard [a se vedea alineatele (10)-(13) și apendicele A alineatele AG27-AG33].

(c) drepturilor și obligațiilor angajatorilor care decurg din planurile de beneficii ale angajaților cărora li se aplică IAS 19 Beneficiile angajaților.

(d) drepturilor şi obligaţiilor care decurg din contractele de asigurări. Cu toate acestea, entităţile aplică prezentul standard unui instrument financiar care ia forma unui contract de asigurare (sau de reasigurare) astfel cum este descris la alineatul (6) din IAS 32, dar care se referă în special la transferul riscurilor financiare prezentate la alineatul (52) din standardul menţionat. De asemenea, instrumentele derivate care sunt încorporate în contractele de asigurare fac obiectul prevederilor referitoare la instrumentele derivate încorporate din prezentul standard [a se vedea alineatele (10)-(13) şi apendicele A alineatele AG27-AG33].

(e) instrumentelor financiare emise de către entitate şi care corespund definiţiei date unui instrument de capitaluri proprii în IAS 32 (inclusiv opţiunile şi waranturile). Cu toate acestea, deţinătorul unui astfel de instrumente de capitaluri proprii aplică prezentul standard instrumentelor menţionate, cu excepţia cazului în care acestea se încadrează în condiţiile de exceptare de la litera (a) anterioară.

(f) contractelor de garanţii financiare (inclusiv acreditivelor şi altor contracte swap pentru insolvabilitate) care prevăd efectuarea unor plăţi specificate în vederea rambursării deţinătorului pentru o pierdere suferită în cazul în care un debitor specificat nu respectă termenul de exigibilitate în conformitate cu termenii originali sau modificaţi ai unui instrument de datorie [a se vedea alineatul (3)]. Emitentul unui astfel de contract de garanţii financiare îl recunoaşte iniţial la valoarea justă, iar ulterior îl evaluează la valoarea cea mai mare dintre (i) valoarea recunoscută în conformitate cu IAS 37 **Provizioane, datorii şi active contingente** *şi (ii) valoarea recunoscută iniţial, minus, după caz, amortizarea cumulată recunoscută în conformitate cu IAS 18* **Venituri**. *Garanţiile financiare fac obiectul prevederilor privind derecunoaşterea din prezentul standard [a se vedea alineatele (39)-(42) şi apendicele A alineatele AG57-AG63].*

(g) contractelor pentru contraprestaţii contingente într-o combinare de întreprinderi [a se vedea alineatele (65)-(67) din IAS 22 **Combinări de întreprinderi**]. *Această excepţie se aplică numai dobânditorului.*

(h) contractelor care prevăd plăţi care depind de variabile climatice, geologice sau altele de natură fizică (a se vedea apendicele A alineatul AG1). Cu toate acestea, alte tipuri de instrumente derivate încorporate în astfel de contracte fac obiectul prevederilor privind instrumentele derivate încorporate din prezentul standard [de exemplu, în cazul în care un contract swap pe rata dobânzii depinde de o variabilă climatică, cum ar fi zilele de încălzire, elementul de swap pe rata dobânzii este un instrument derivat încorporat care intră în domeniul de aplicare al prezentului standard – a se vedea alineatele (10)-(13) şi apendicele A alineatele AG27-AG33].

(i) cu excepţia celor descrise la alineatul (4), angajamentelor de creditare care nu pot fi decontate net în numerar sau într-un alt instrument financiar. Pentru ca un angajament de creditare să se considere decontat net, nu este suficient ca împrumutul respectiv să fie plătit în rate (de exemplu, un credit ipotecar pentru construcţii care este plătit în rate pe măsură ce construcţia progresează). Un emitent al unui angajament de acordare a unui credit la o rată a dobânzii sub nivelul pieţei îl recunoaşte iniţial la valoarea justă, iar ulterior îl evaluează la valoarea cea mai mare dintre (i) valoarea recunoscută în conformitate cu IAS 37 şi (ii) valoarea recunoscută iniţial, minus, după caz, amortizarea cumulată recunoscută în conformitate cu IAS 18. Un emitent de angajamente de creditare aplică IAS 37altor angajamente de creditare care nu intră în domeniul de aplicare al prezentului standard. Angajamentele de creditare fac obiectul prevederilor de derecunoaştere din cadrul prezentului standard [a se vedea alineatele (15)-(42) şi apendicele A punctele AG36-AG63].

(3) *Contractele de garanţii financiare intră în domeniul de aplicare al prezentului standard în cazul în care prevăd efectuarea unor plăţi ca răspuns la variaţiile în anumite rate ale dobânzii, preţul unui instrument financiar, preţul mărfurilor, cursurile de schimb valutar, indicii de preţ sau curs de schimb, cotarea de credit sau indicele de creditare sau în alte variabile (denumite uneori „suport"). De exemplu, un contract de garanţii financiare care prevede efectuarea unor plăţi în cazul în care cotarea unui debitor scade sub un anumit nivel intră în domeniul de aplicare al prezentului standard.*

(4) *Angajamentele de creditare pe care entitatea le desemnează ca fiind pasive financiare evaluate la valoarea justă prin contul de profit şi pierdere intră în domeniul de aplicare al prezentului standard. O entitate care practică vânzarea activelor rezultate din angajamentele sale de creditare la scurt timp după crearea lor aplică prezentul standard tuturor angajamentelor sale de creditare din aceeaşi categorie.*

(5) *Prezentul standard se aplică acelor contracte de vânzare sau de cumpărare a unui element nefinanciar care poate fi decontat net în numerar sau într-un alt instrument financiar sau prin schimbul instrumentelor financiare, ca şi cum contractele ar fi instrumente financiare, cu excepţia contractelor încheiate şi deţinute în continuare în scopul primirii sau livrării unui element nefinanciar în conformitate cu cerinţele preconizate ale entităţii în ceea ce priveşte cumpărarea, vânzarea sau utilizarea.*

(6) Există mai multe modalităţi prin care un contract de vânzare sau de cumpărare a unui element nefinanciar poate fi decontat net în numerar sau într-un alt instrument financiar sau prin schimbul instrumentelor financiare. Acestea cuprind:

(a) atunci când termenii contractuali permit oricăreia dintre părţi decontarea netă în numerar sau într-un alt instrument financiar sau prin schimbul instrumentelor financiare;

(b) atunci când capacitatea de a deconta net în numerar sau într-un alt instrument financiar sau prin schimbul instrumentelor financiare nu este prevăzută explicit în termenii contractuali, dar entitatea practică decontarea netă a unor contracte similare în numerar sau într-un alt instrument financiar sau prin schimbul instrumentelor financiare (fie cu cealaltă parte, prin încheierea unor contracte de compensare, fie prin vânzarea contractului înainte de exercitarea sau încetarea acestuia);

(c) atunci când, pentru contracte similare, entitatea practică acceptarea livrării suporturilor și apoi vânzarea acestora la scurt timp după livrare în scopul generării de profit din fluctuațiile pe termen scurt în prețul sau marja de profit a dealerului

sau

(d) atunci când elementul nefinanciar care face obiectul contractului este ușor convertibil în numerar.

Un contract căruia i se aplică litera (b) sau (c) nu se încheie în scopul primirii sau livrării elementului nefinanciar în conformitate cu cerințele preconizate ale entității în ceea ce privește cumpărarea, vânzarea sau utilizarea și, prin urmare, intră în domeniul de aplicare al prezentului standard. Alte contracte cărora li se aplică alineatul (5) se evaluează pentru a se determina dacă au fost încheiate și menținute în scopul primirii sau livrării elementului nefinanciar în conformitate cu cerințele preconizate ale entității în ceea ce privește cumpărarea, vânzarea sau utilizarea și dacă, prin urmare, intră în domeniul de aplicare al prezentului standard.

(7) O opțiune vândută de cumpărare sau vânzare a unui element nefinanciar care poate fi decontată net în numerar sau într-un alt instrument financiar sau prin schimbul unor instrumente financiare, în conformitate cu alineatul (6) litera (a) sau (d) intră în domeniul de aplicare al prezentului standard. Un astfel de contract nu se poate încheia în scopul primirii sau livrării elementului nefinanciar în conformitate cu cerințele preconizate ale entității în ceea ce privește cumpărarea, vânzarea sau utilizarea.

DEFINIȚII

(8) Termenii definiți în IAS 32 sunt utilizați în prezentul standard cu înțelesurile specificate la alineatul (11) din IAS 32. IAS 32 definește următorii termeni:

— instrument financiar

— activ financiar

— pasiv financiar

— instrument de capitaluri proprii

și furnizează indicații cu privire la utilizarea acestor definiții.

(9) ***Următorii termeni se utilizează în cadrul prezentului standard cu înțelesurile specificate:***

Definiția unui instrument derivat

Un instrument derivat este un instrument financiar sau un alt contract care intră în domeniul de aplicare al prezentului standard [a se vedea alineatele (2)-(7)] și care întrunește simultan toate cele trei caracteristici de mai jos:

(a) valoarea sa se modifică ca reacție la variațiile în anumite rate ale dobânzii, prețul unui instrument financiar, prețul mărfurilor, cursurile de schimb valutar, indicii de preț sau de curs de schimb, ratingul de credit sau indicele de creditare sau în alte variabile (denumite uneori „suport”);

(b) nu necesită nici o investiție inițială netă sau necesită o investiție inițială netă care este mai mică decât ar fi necesară în cazul altor tipuri de contracte în cazul cărora se preconizează să aibă reacții similare la modificările factorilor pieței

și

(c) se decontează la o dată ulterioară.

Definiții a patru categorii de instrumente financiare

Un activ financiar sau un pasiv financiar evaluat la valoarea justă prin intermediul contului de profit și pierdere este un activ financiar sau un pasiv financiar care întrunește oricare dintre următoarele condiții:

(a) Este clasificat ca fiind deținut pentru tranzacționare. Un activ financiar sau un pasiv financiar este clasificat ca deținut pentru tranzacționare în cazul în care este:

(i) dobândit sau generat în principal în scopul vânzării sau răscumpărării în viitorul apropiat;

(ii) parte a unui portofoliu de instrumente financiare identificate ca fiind gestionate împreună și pentru care există indicii care sugerează un tipar recent de urmărire a profitului pe termen scurt

sau

(iii) un instrument derivat (cu excepția unui instrument derivat care este un instrument desemnat și eficient pentru acoperirea împotriva riscurilor).

(b) [……] Orice activ financiar [……] care intră în domeniul de aplicare al prezentului standard poate fi clasificat, atunci când este recunoscut inițial, ca activ financiar [……] la valoarea justă prin intermediul contului de profit și pierdere, cu excepția investițiilor în instrumente de capitaluri proprii care nu au prețul cotat pe o piață activă și a căror valoare justă nu poate fi evaluată în mod fiabil [a se vedea alineatul (46) litera (c) și apendicele A alineatele AG80 și AG81].

Investițiile păstrate până la scadență sunt active financiare nederivate, cu plăți fixe sau determinabile și cu scadență fixă pe care entitatea are intenția manifestă și capacitatea de le deține până la scadență [a se vedea apendicele A alineatele AG16-AG25], cu excepția:

(a) celor pe care entitatea, la recunoașterea inițială, le desemnează ca fiind evaluate la valoarea justă prin intermediul contului de profit și pierdere;

(b) celor pe care entitatea le desemnează ca fiind disponibile pentru vânzare

și

(c) celor care se încadrează în definiția împrumuturilor și creanțelor.

O entitate nu clasifică nici un activ financiar ca fiind păstrat până la scadență în cazul în care, în decursul exercițiului financiar curent sau în decursul ultimelor două exerciții financiare, entitatea respectivă a vândut sau a reclasificat, înainte de scadență, mai mult decât o valoare nesemnificativă din investițiile păstrate până la scadență (mai mult decât nesemnificativă în raport cu valoarea totală a investițiilor păstrate până la scadență), cu excepția vânzărilor sau a reclasificărilor care:

(i) au avut loc atât de aproape de data scadenței sau de data de rambursare a activului financiar (de exemplu, cu mai puțin de trei luni înainte de scadență), încât variațiile ratei dobânzii pe piață nu ar mai avea un impact semnificativ asupra valorii juste a activului financiar;

(ii) au loc după ce entitatea a încasat cea mai mare parte din capitalul original al activului financiar prin plăți ajunse la scadență sau prin plăți anticipate programat

sau

(iii) pot fi atribuite unui eveniment izolat, care nu poate fi controlat de entitate, care nu este recurent și care nu putea fi anticipat în mod rezonabil de către entitate.

Împrumuturile și creanțele sunt active financiare nederivate cu plăți fixe sau determinabile care nu sunt cotate pe o piață activă, cu excepția:

(a) celor pe care entitatea intenționează să le vândă imediat sau în viitorul apropiat, care se clasifică ca fiind deținute pentru tranzacționare, și a celor pe care entitatea le desemnează, la recunoașterea inițială, ca fiind evaluate la valoarea justă prin intermediul contului de profit și pierdere;

IAS 39

(b) celor pe care entitatea le desemnează, la recunoaşterea iniţială, ca fiind disponibile pentru vânzare

sau

(c) celor pentru care deţinătorul nu poate să îşi recupereze cea mai mare parte a investiţiei iniţiale, din alte cauze decât deteriorarea creditului, care trebuie clasificate ca fiind disponibile pentru vânzare.

Un interes dobândit într-un set de active care nu sunt împrumuturi sau creanţe (de exemplu, un interes într-un fond mutual sau într-un fond similar) nu reprezintă un împrumut sau o creanţă.

Activele financiare disponibile pentru vânzare sunt acele active financiare nederivate care sunt clasificate ca fiind disponibile pentru vânzare sau care nu sunt clasificate ca (a) împrumuturi sau creanţe, (b) investiţii păstrate până la scadenţă sau (c) active financiare la valoarea justă prin intermediul contului de profit şi pierdere.

Definiţii referitoare la recunoaştere şi evaluare

Costul amortizat al unui activ financiar sau al unui pasiv financiar este valoarea la care activul financiar sau pasivul financiar este evaluat la recunoaşterea iniţială minus rambursările de principal, plus sau minus amortizarea cumulată calculată utilizându-se metoda dobânzii efective pentru fiecare diferenţă dintre valoarea iniţială şi valoarea scadentă şi minus orice reducere (operată în mod direct sau prin intermediul unui cont de provizioane) pentru depreciere sau imposibilitatea de recuperare.

Metoda dobânzii efective este o metodă de calcul al costului amortizat al unui activ financiar sau al unui pasiv financiar (sau al unui grup de active financiare sau de pasive financiare) şi de repartizare a profitului din dobânzi sau a cheltuielilor cu dobânzile în perioada relevantă. Rata efectivă a dobânzii reprezintă rata care actualizează exact fluxurile viitoare preconizate ale plăţilor sau ale sumelor primite în numerar pe durata de viaţă preconizată a instrumentului financiar sau, după caz, pe o durată mai scurtă, la valoarea contabilă netă a activului financiar sau a pasivului financiar. La calcularea ratei efective a dobânzii, o entitate trebuie să estimeze fluxurile de trezorerie ţinând seama de toate condiţiile contractuale ale instrumentului financiar (de exemplu, opţiuni de plată anticipată, de răscumpărare sau alte opţiuni similare), dar fără să ia în considerare pierderile viitoare din creditare. Calculul include toate comisioanele şi punctele de bază plătite sau încasate de părţile contractante care fac parte integrantă din rata efectivă a dobânzii (a se vedea IAS 18), costurile de tranzacţionare, precum şi toate celelalte prime sau reduceri. Se presupune că fluxurile de trezorerie şi durata de viaţă preconizată a unui grup de instrumente financiare similare pot fi determinate în mod fiabil. Cu toate acestea, în acele cazuri rare în care nu este posibilă estimarea fiabilă a fluxurilor de trezorerie sau a duratei de viaţă preconizate a unui instrument financiar (sau a unui grup de instrumente financiare), entitatea trebuie să utilizeze fluxurile de trezorerie contractuale pe întreaga durată contractuală a instrumentului financiar (sau a grupului de instrumente financiare).

Derecunoaşterea este eliminarea unui activ financiar sau a unui pasiv financiar recunoscute anterior din bilanţul unei entităţi.

Valoarea justă este suma contra căreia se poate schimba un activ sau se poate stinge un pasiv între părţi interesate şi în deplină cunoştinţă de cauză, în cadrul unei tranzacţii efectuate în condiţii de concurenţă normale (*).

O vânzare sau o cumpărare standard este o vânzare sau o cumpărare a unui activ financiar pe baza unui contract care prevede livrarea activului într-un termen definit în general prin reglementări sau convenţii pe piaţa în cauză.

Costurile tranzacţiei sunt costuri incrementale care se pot atribui în mod direct achiziţionării, emiterii sau cedării unui activ financiar sau a unui pasiv financiar (a se vedea apendicele A alineatul AG13). Un cost incremental este unui cost care nu ar fi fost generat dacă entitatea nu ar fi achiziţionat, emis sau cedat instrumentul financiar respectiv.

Definiţii referitoare la contabilitatea operaţiunilor de acoperire împotriva riscurilor

Un angajament ferm este un acord irevocabil de a schimba o cantitate specificată de resurse, la un preţ specificat şi la o dată sau la mai multe date viitoare specificate.

(*) Alineatele (48), (49) şi AG69-AG82 din apendicele A cuprind cerinţele pentru determinarea valorii juste a unui activ financiar sau a unui pasiv financiar.

O tranzacție previzionată este o tranzacție viitoare neangajată, dar anticipată.

Un instrument de acoperire este un instrument derivat desemnat sau (pentru o acoperire numai împotriva riscurilor variațiilor cursurilor de schimb valutar) un activ financiar sau un pasiv financiar nederivat desemnat ale cărui valoare justă sau ale cărui fluxuri de trezorerie sunt preconizate să compenseze modificările în valoarea justă sau în fluxurile de trezorerie ale unui element desemnat acoperit împotriva riscurilor [alineatele (72)-(77) și apendicele A alineatele AG94-AG97 prezintă în detaliu definiția unui instrument de acoperire].

Un element acoperit împotriva riscului este un activ, un pasiv, un angajament ferm, o tranzacție previzionată foarte probabilă sau o investiție netă într-o operațiune din străinătate care (a) expune entitatea la riscul modificărilor în valoarea justă sau în fluxurile de trezorerie viitoare și (b) este clasificată ca fiind acoperită împotriva riscurilor [alineatele (78)-(84) și apendicele A alineatele AG98-AG101 prezintă în detaliu definiția elementelor acoperite].

Eficiența acoperirii împotriva riscurilor este gradul de compensare a modificărilor în valoarea justă sau în fluxurile de trezorerie ale elementului acoperit care pot fi atribuite unui risc acoperit prin modificările în valoarea justă sau în fluxurile de trezorerie ale instrumentului de acoperire [a se vedea apendicele A alineatele AG105-AG113].

INSTRUMENTE DERIVATE ÎNCORPORATE

(10) Un instrument derivat încorporat poate reprezenta o componentă a unui instrument hibrid (combinat) care include și un contract-gazdă nederivat – având ca rezultat că modul de variație a unor fluxuri de trezorerie generate de instrumentul combinat este similar cu cel al unui instrument derivat de sine stătător. Un instrument derivat încorporat generează unele sau toate fluxurile de trezorerie pentru care, în caz contrar, s-ar stipula prin contract modificarea acestora în funcție de o variabilă specificată cum ar fi rata dobânzii, prețul instrumentului financiar, prețul mărfurilor, cursul de schimb valutar, indicele de preț sau indicele cursului de schimb, ratingul de credit sau indicele de creditare sau alte variabile. Un instrument derivat care este asociat unui instrument financiar, dar care poate fi transferat, conform contractului, independent de instrumentul respectiv sau care are un partener diferit de instrumentul respectiv nu constituie un instrument derivat încorporat, ci un instrument financiar separat.

(11) ***Un instrument derivat încorporat este diferențiat de contractul de bază (gazdă și se contabilizează ca un instrument derivat în conformitate cu prezentul standard dacă și numai dacă:***

(a) caracteristicile și riscurile economice aferente instrumentului derivat încorporat nu sunt strâns legate de caracteristicile și riscurile economice aferente contractului-gazdă (a se vedea apendicele A alineatele AG30 și AG33);

(b) un instrument distinct care conține aceleași condiții ca și instrumentul derivat încorporat ar corespunde definiției unui instrument derivat

sau

(c) instrumentul hibrid (combinat) nu este evaluat la valoarea justă cu modificări ale valorii juste recunoscute în contul de profit și pierdere (respectiv un instrument derivat care este încorporat într-un activ financiar sau într-un pasiv financiar la valoarea justă prin contul de profit și pierdere nu este separat).

În cazul în care un instrument derivat încorporat este separat, contractul-gazdă trebuie contabilizat în conformitate cu prezentul standard dacă este un instrument financiar, respectiv în conformitate cu alte standarde corespunzătoare dacă nu este un instrument financiar. Prezentul standard nu specifică dacă un instrument derivat încorporat trebuie prezentat sau nu separat în situațiile financiare.

(12) ***În cazul în care, în conformitate cu prezentul standard, o entitate trebuie să separe un instrument derivat încorporat de contractul-gazdă, dar nu are posibilitatea să evalueze separat instrumentul derivat încorporat nici la data achiziției și nici la o dată de raportare financiară ulterioară, aceasta tratează întregul contract combinat ca pe un activ financiar sau un pasiv financiar deținut pentru tranzacționare.***

(13) În cazul în care o entitate se află în incapacitatea de a determina în mod fiabil valoarea justă a unui instrument derivat încorporat pe baza termenilor și a condițiilor sale (de exemplu, pentru că instrumentul derivatul încorporat se bazează pe un instrument de capitaluri proprii care nu este cotat), valoarea justă a instrumentului derivatul încorporat este diferența dintre valoarea justă a instrumentului hibrid și valoarea justă a contractului-gazdă, în cazul în care acestea pot fi determinate în conformitate cu prezentul standard. În cazul în care entitatea se află în incapacitatea de a determina valoarea justă a instrumentului derivat încorporat prin această metodă, se aplică alineatul (12) și instrumentul combinat este tratat ca fiind deținut pentru tranzacționare.

IAS 39

RECUNOAȘTERE ȘI DERECUNOAȘTERE

Recunoașterea inițială

(14) ***O entitate recunoaște un activ financiar sau un pasiv financiar în bilanțul său atunci și numai atunci când entitatea devine parte la prevederile contractuale ale instrumentului [a se vedea alineatul (38) referitor la achizițiile standard de active financiare].***

Derecunoașterea unui activ financiar

(15) ***În situațiile financiare consolidate, se aplică la nivel consolidat alineatele (16)-(23) și apendicele A alineatele AG34-AG52. Prin urmare, o entitate își consolidează mai întâi toate filialele în conformitate cu IAS 27 și cu SIC-12 Consolidare – Entități cu scop special* și apoi aplică alineatele (16)-(23) și apendicele A alineatele AG34-AG52 grupului rezultat.**

(16) ***Înainte de a evalua dacă și în ce măsură este adecvată derecunoașterea în conformitate cu alineatele (17)-(23), o entitate determină dacă acele alineate trebuie aplicate unei părți dintr-un activ financiar (sau unei părți dintr-un grup de active financiare similare) sau unui activ financiar (ori unui grup de active financiare similare) în ansamblul său, după cum urmează:***

(a) Alineatele (17)-(23) se aplică unei părți dintr-un activ financiar (sau unei părți dintr-un grup de active financiare similare) atunci și numai atunci când partea pentru care se dorește derecunoașterea îndeplinește una dintre următoarele trei condiții:

(i) Partea cuprinde numai fluxuri de trezorerie identificate clar ca decurgând dintr-un activ financiar (sau un grup de active financiare similare). De exemplu, atunci când o entitate procedează la separarea componentelor de dobândă prin care un partener obține dreptul asupra fluxurilor de trezorerie din dobânzi, dar nu și asupra fluxurilor de trezorerie din principal legate de un instrument de datorie, se aplică alineatele (17)-(23) fluxurilor de trezorerie din dobânzi.

(ii) Partea cuprinde numai o porțiune perfect proporțională (pro rata) din fluxurile de trezorerie dintr-un activ financiar (sau un grup de active financiare similare). De exemplu, atunci când o entitate încheie un contract prin care cealaltă parte obține drepturile asupra a 90 % din toate fluxurile de trezorerie ale unui instrument de datorie, alineatele (17)-(23) se aplică celor 90 % din fluxurile de trezorerie respective. În cazul în care există mai mult decât un singur partener, nu este absolut necesar ca fiecare partener să dețină o parte proporțională din fluxurile de trezorerie, cu condiția ca entitatea care efectuează transferul să dețină ea însăși o parte perfect proporțională.

(iii) Partea cuprinde numai o porțiune perfect proporțională (pro rata) din fluxurile de trezorerie clar identificate dintr-un activ financiar (sau dintr-un grup de active financiare similare). De exemplu, atunci când o entitate încheie un contract prin care cealaltă parte obține drepturile asupra a 90 % din toate fluxurile de trezorerie din dobânzi legate dintr-un activ financiar, alineatele (17)-(23) se aplică celor 90 % din respectivele fluxuri de trezorerie din dobânzi. În cazul în care există mai mult decât un singur partener, nu este absolut necesar ca fiecare partener să dețină o parte proporțională din fluxurile de trezorerie clar identificate, cu condiția ca entitatea care efectuează transferul să dețină ea însăși o parte perfect proporțională.

(b) În toate celelalte cazuri, alineatele (17)-(23) se aplică activului financiar în ansamblu (sau grupului de active financiare similare în ansamblu). De exemplu, atunci când o entitate transferă (i) drepturile asupra primelor sau ultimelor 90 % din încasările în numerar de pe urma unui activ financiar (sau a unui grup de active financiare) sau (ii) drepturile asupra a 90 % din fluxurile de trezorerie dintr-un grup de creanțe, dar furnizează o garanție de compensare a cumpărătorului pentru orice pierderi din credite de până la 8 % din valoarea principalului creanțelor, alineatele (17)-(23) se aplică activului financiar (sau unui grup de active financiare similare) în ansamblu.

La alineatele (17)-(26), termenul de „activ financiar" se referă fie la o parte dintr-un activ financiar (sau la o parte dintr-un grup de active financiare similare) așa cum a fost identificat la litera (a) anterioară, fie, în caz contrar, la un activ financiar (sau la un grup de active financiare similare) în ansamblu.

(17) ***O entitate derecunoaște un activ financiar atunci și numai atunci când:***

(a) drepturile contractuale asupra fluxurilor de trezorerie decurse din activul financiar expiră

sau

(b) transferă activul financiar în modul indicat la alineatele (18) și (19), iar transferul se clasifică pentru derecunoaştere în conformitate cu alineatul (20).

[A se vedea alineatul (38) pentru vânzări standard ale activelor financiare].

(18) ***O entitate transferă un activ financiar atunci și numai atunci când fie:***

(a) transferă drepturile contractuale de a primi fluxurile de trezorerie din activul financiar respectiv,

fie

(b) reține drepturile contractuale de a primi fluxurile de trezorerie din activul financiar respectiv, dar își asumă o obligație contractuală de a plăti fluxurile de trezorerie unuia sau mai multor beneficiari în cadrul unui contract care îndeplinește condițiile specificate la alineatul (19).

(19) ***Atunci când o entitate reține drepturile contractuale de a primi fluxurile de trezorerie dintr-un activ financiar („activul original"), dar își asumă o obligație contractuală de a plăti fluxurile de trezorerie uneia sau mai multor entități („beneficiarii finali"), entitatea tratează tranzacția ca pe un transfer al unui activ financiar atunci și numai atunci când sunt îndeplinite simultan toate cele trei condiții de mai jos:***

(a) Entitatea nu are nici o obligație de a plăti vreo sumă beneficiarilor finali decât în cazul în care ea încasează sume echivalente de pe urma activului original. Avansurile pe termen scurt ale entității cu dreptul la recuperarea integrală a sumei împrumutate plus dobânda angajată la ratele pieței nu reprezintă o încălcare a prezentei condiții.

(b) Entității i se interzice prin condițiile prevăzute de contractul de transfer să vândă sau să pună gaj pe activul original din alte motive decât garantarea obligației de a le plăti beneficiarilor finali fluxurile de trezorerie.

(c) Entitatea are obligația de a remite, fără întârzieri semnificative, toate fluxurile de trezorerie pe care le încasează în numele beneficiarilor finali. De asemenea, entitatea nu are dreptul de a reinvesti aceste fluxuri de trezorerie, cu excepția cazului în care investițiile sunt făcute în numerar sau în echivalente de numerar (astfel cum sunt acestea definite în IAS 7* **Situațiile fluxurilor de trezorerie) în cursul scurtei perioade de decontare de la data încasării și până la data la cer trebuie făcută remiterea către beneficiarii finali, iar dobânzile obținute de pe urma unor astfel de investiții este remisă beneficiarilor finali.***

(20) ***Atunci când o entitate transferă un activ financiar [a se vedea alineatul (18)], aceasta evaluează în ce măsură păstrează riscurile și beneficiile aferente deținerii activului financiar. În acest caz:***

(a) în cazul în care entitatea transferă cea mai mare parte a riscurilor și a beneficiilor aferente deținerii activului financiar, entitatea trebuie să derecunoască activul financiar și să recunoască separat, ca active sau pasive, orice drepturi și obligații create sau păstrate în urma transferului;

(b) în cazul în care entitatea păstrează cea mai mare parte a riscurilor și a beneficiilor aferente deținerii activului financiar, entitatea trebuie să continue să recunoască activul financiar;

(c) în cazul în care entitatea nici nu transferă, nici nu păstrează cea mai mare parte a riscurilor și a beneficiilor aferente deținerii activului financiar, entitatea trebuie să determine dacă a păstrat controlul asupra activului financiar. În acest caz:

(i) în cazul în care entitatea nu a păstrat controlul, ea trebuie să derecunoască activul financiar și să recunoască separat, ca active sau pasive, orice drepturi și obligații create sau păstrate în urma transferului;

IAS 39

(ii) în cazul în care entitatea a păstrat controlul, ea trebuie să continue să recunoască activul financiar în măsura în care continuă să fie implicată în activul financiar [a se vedea alineatul (30)].

(21) Transferul riscurilor și al beneficiilor [a se vedea alineatul (20)] se evaluează prin compararea expunerii la risc a entității, înainte și după transfer, cu variabilitatea valorilor și momentul de producere a fluxurilor de trezorerie nete din activul transferat. O entitate a reținut cea mai mare parte a riscurilor și a beneficiilor aferente deținerii unui activ financiar în cazul în care expunerea sa la riscul variabilității valorii curente a fluxurilor de trezorerie nete viitoare din activul financiar nu se modifică în mod semnificativ în urma transferului (de exemplu, deoarece entitatea a vândut un activ financiar printr-un contract de răscumpărare la un preț fix sau la prețul de vânzare plus rentabilitatea creditorului). O entitate a transferat cea mai mare parte a riscurilor și a beneficiilor aferente deținerii unui activ financiar în cazul în care expunerea sa la riscul de variabilitate nu mai este semnificativă în raport cu variabilitatea totală a valorii curente a fluxurilor nete de trezorerie viitoare asociate activului financiar [de exemplu, deoarece entitatea a vândut un activ financiar care făcea obiectul numai unei opțiuni de răscumpărare la valoarea sa justă de la data răscumpărării sau deoarece a transferat o parte perfect proporțională din fluxurile de trezorerie decurse dintr-un activ financiar mai mare printr-un contract, cum ar fi subparticiparea la un împrumut, care îndeplinește condițiile precizate la alineatul (19)].

(22) Deseori va deveni evident dacă o entitate a transferat sau a reținut cea mai mare parte a riscurilor și a beneficiilor aferente deținerii și nu va mai fi nevoie să se efectueze alte calcule suplimentare. În alte cazuri, va fi necesară calcularea și compararea expunerii entității la riscul variabilității valorii actualizate a fluxurilor nete de trezorerie viitoare înainte și după transfer. Calcularea și compararea se fac utilizându-se drept rată de actualizare o rată a dobânzii curentă pe piață corespunzătoare. Se ia în considerare orice variabilitate rezonabil posibilă a fluxurilor de trezorerie nete, acordându-se mai multă importanță rezultatelor cu cea mai mare probabilitate de apariție.

(23) Dacă entitatea a păstrat sau nu controlul [a se vedea alineatul (20) litera (c)] asupra activului transferat depinde de capacitatea cesionarului de a-l vinde. Dacă cesionarul are capacitatea practică de a-l vinde în ansamblul său unei terțe părți externe și poate să își exercite această capacitate în mod unilateral și fără a avea nevoie să impună restricții suplimentare asupra transferului, entitatea care a transferat nu a păstrat controlul. În toate celelalte cazuri, entitatea care a transferat a păstrat controlul.

Transferuri care se califică pentru derecunoaștere

[a se vedea alineatul (20) litera (a) și litera (c) punctul (i)]

(24) ***În cazul în care o entitate transferă un activ financiar care se califică pentru derecunoaștere în ansamblul său şi păstrează dreptul de întreținere a activului respectiv contra unui onorariu, ea trebuie să recunoască fie un activ întreținut, fie un pasiv întreținut pentru respectivul contract de întreținere. În cazul în care onorariul prevăzut nu se preconizează a remunera entitatea în mod adecvat pentru serviciul de întreținere furnizat, atunci un pasiv întreținut corespunzător obligației de întreținere este recunoscut la valoarea sa justă. În cazul în care onorariul prevăzut se preconizează a remunera în mod adecvat entitatea pentru prestarea serviciului de întreținere, atunci un activ financiar întreținut este recunoscut pentru dreptul de întreținere, la o valoare care se determină pe baza unei repartizări a valorii contabile a activului financiar, în conformitate cu alineatul (27).***

(25) ***În cazul în care, în urma unui transfer, un activ financiar se derecunoaște în ansamblul său, dar transferul are ca efect dobândirea de către entitate a unui nou activ financiar sau asumarea unui nou pasiv financiar sau a unui pasiv de întreținere, entitatea trebuie să recunoască noul activ financiar, noul pasiv financiar sau pasivul de întreținere la valoarea justă.***

(26) ***La derecunoașterea unui activ financiar în întregime, diferența dintre:***

(a) valoarea contabilă

și

(b) suma alcătuită din (i) contravaloarea primită (inclusiv orice nou activ dobândit minus orice pasiv asumat) şi (ii) orice câştig sau pierdere cumulativ(ă) care au fost recunoscut(ă) direct în capitalurile proprii [a se vedea alineatul (55) litera (b)]

trebuie recunoscută în contul de profit şi pierdere.

(27) ***În cazul în care activul transferat face parte dintr-un activ financiar mai mare [de exemplu, atunci când o entitate transferă fluxurile de trezorerie din dobânzi care fac parte dintr-un instrument de datorie [a se vedea alineatul (16) litera (a)], iar partea transferată se califică pentru derecunoaștere în ansamblu, valoarea contabilă anterioară a activului financiar mai mare se repartizează între partea care continuă să fie recunoscută și partea care este derecunoscută, pe baza valorilor juste respective ale celor două părți la data transferului. În acest scop, un activ de întreținere păstrat este tratat ca parte care continuă să fie recunoscută. Diferența dintre:***

(a) valoarea contabilă alocată părții derecunoscute

și

(b) suma alcătuită din (i) contravaloarea primită pentru partea derecunoscută (inclusiv orice activ nou dobândit minus orice pasiv nou asumat) și (ii) orice câștig sau pierdere cumulativ(ă) care a fost recunoscut(ă) direct în capitalurile proprii [a se vedea alineatul (55) litera (b)]

trebuie recunoscută în contul de profit și pierdere. Un câștig sau o pierdere cumulativ(ă) care ar fi fost recunoscut(ă) direct în capitalurile proprii se repartizează între partea care continuă să fie recunoscută și partea care este derecunoscută, pe baza valorilor juste respective ale celor două părți.

(28) Atunci când o entitate repartizează valoarea contabilă anterioară a unui activ financiar mai mare între partea care continuă să fie recunoscută și partea care este derecunoscută, trebuie determinată valoarea justă a părții care continuă să fie recunoscută. Atunci când o entitate este cunoscută pentru practica de a vinde părți similare cu partea care continuă să fie recunoscută sau când există alte tranzacții pe piață pentru astfel de părți, prețurile recente ale unor tranzacții efective furnizează cea mai bună estimare a valorii sale juste. Atunci când nu există cotații de preț sau tranzacții recente pe piață în sprijinul valorii juste a părții care continuă să fie recunoscută, cea mai bună estimare a valorii juste este diferența dintre valoarea justă a activului financiar mai mare în ansamblu și contravaloarea primită de la cesionar pentru partea derecunoscută.

Transferuri care nu se califică pentru derecunoaștere

[a se vedea alineatul (20) litera (b)]

(29) ***În cazul în care un transfer nu antrenează derecunoașterea deoarece entitatea a păstrat cea mai mare parte a riscurilor și a beneficiilor aferente deținerii activului transferat, entitatea trebuie să continue să recunoască activul transferat în ansamblul său și trebuie să recunoască un pasiv financiar pentru contravaloarea încasată. În cursul exercițiilor ulterioare, entitatea recunoaște orice venit produs de activul transferat și orice cheltuială generată de pasivul financiar.***

Continuarea implicării în activele transferate

[a se vedea alineatul (20) litera (c) punctul (ii)]

(30) ***În cazul în care o entitate nici nu transferă, nici nu păstrează cea mai mare parte a riscurilor și a beneficiilor aferente deținerii activului transferat, dar păstrează controlul asupra activului transferat, entitatea continuă să recunoască activul transferat proporțional cu continuarea implicării sale. Măsura în care entitatea continuă să se implice în activul transferat este măsura în care ea se expune riscului modificărilor în valoarea activului transferat. De exemplu:***

(a) atunci când continuarea implicării entității ia forma garantării activului transferat, măsura în care entitatea continuă să se implice este valoarea mai mică dintre (i) valoarea activului și (ii) valoarea maximă a contravalorii primite pe care entitatea ar putea fi obligată să o ramburseze („valoarea garanției”);

(b) atunci când continuarea implicării entității ia forma unei opțiuni vândute sau cumpărate (sau amândouă) pe activul transferat, măsura în care entitatea continuă să se implice este valoarea activului transferat pe care entitatea îl poate reachiziționa. Cu toate acestea, în cazul unei opțiuni put vândute emise pe un activ care este evaluat la valoarea justă, măsura în care entitatea continuă să se implice este limitată la valoarea mai mică dintre valoarea justă a activului transferat și prețul de exercitare al opțiunii (a se vedea alineatul AG48);

(c) atunci când continuarea implicării entității ia forma unei opțiuni decontate în numerar sau a unor prevederi similare cu privire la activul transferat, măsura în care entitatea continuă să se implice se evaluează în același mod ca și cea rezultată din alte opțiuni decât cele decontate în numerar, astfel cum se indică la litera (b) anterioară.

IAS 39

(31) ***Atunci când o entitate continuă să recunoască un activ în măsura continuării implicării sale, entitatea recunoaşte, de asemenea, pasivul asociat. În ciuda celorlalte cerinţe privind evaluarea cuprinse în prezentul standard, activul transferat şi pasivul asociat se evaluează pe o bază care să reflecte drepturile şi obligaţiile pe care le-a păstrat entitatea. Pasivul asociat este evaluat în aşa fel încât valoarea contabilă netă a activului transferat şi a pasivului asociat să fie:***

(a) costul amortizat al drepturilor şi al obligaţiilor reţinute de entitate, în cazul în care activul transferat este evaluat la costul amortizat

sau

(b) egală cu valoarea justă a drepturilor şi a obligaţiilor reţinute de către entitate la evaluarea acesteia de sine stătătoare, în cazul în care activul transferat este evaluat la valoarea justă.

(32) ***Entitatea continuă să recunoască orice venit rezultat din activul transferat în măsura continuării implicării sale şi recunoaşte orice cheltuieli generate de pasivul asociat.***

(33) ***În scopul evaluărilor ulterioare, modificările recunoscute în valoarea justă a activului transferat şi a pasivului asociat se contabilizează în mod consecvent una cu cealaltă, în conformitate cu prevederile alineatului (55), şi nu se compensează.***

(34) ***În cazul în care continuarea implicării a unei entităţi are loc numai pentru o parte dintr-un activ financiar (de exemplu, atunci când o entitate păstrează o opţiune de reachiziţionare a unei părţi dintr-un activ transferat sau un interes rezidual care nu conduce la păstrarea celei mai mari părţi a riscurilor şi a beneficiilor aferente deţinerii şi entitatea păstrează controlul), entitatea repartizează valoarea contabilă anterioară a activului financiar între partea pe care continuă să o recunoască în temeiul continuării implicării şi partea pe care nu o mai recunoaşte pe baza valorilor juste respective ale celor două părţi la data transferului. În acest scop, se aplică dispoziţiile alineatului (28). Diferenţa dintre:***

(a) valoarea contabilă alocată părţii care nu mai este recunoscută

şi

(b) suma alcătuită din (i) contravaloarea primită pentru partea care nu mai este recunoscută şi (ii) orice câştig sau pierdere cumulat(ă) repartizat(ă) acesteia care ar fi fost recunoscut(ă) direct în capitalurile proprii [a se vedea alineatul (55) litera (b)]

se recunoaşte în contul de profit şi pierdere. Un câştig sau o pierdere cumulat(ă) care nu a fost recunoscut(ă) direct în capitalurile proprii se repartizează între parte care continuă să fie recunoscută şi partea care nu mai este recunoscută pe baza valorilor juste respective ale acelor părţi.

(35) ***[…]***

Toate transferurile

(36) ***În cazul în care un activ transferat continuă să fie recunoscut, activul şi pasivul asociat nu se compensează. În mod similar, entitatea nu compensează nici un venit obţinut din activul transferat cu nici o cheltuială generată de pasivul asociat [a se vedea IAS 32 alineatul (42)].***

(37) ***În cazul în care cedentul îi oferă cesionarului garanţii reale altfel decât în numerar (cum ar fi un instrument de datorie sau de capitaluri proprii), contabilizarea garanţiilor reale de către cedent şi de către cesionar depinde de existenţa dreptului cesionarului de a vinde sau de a regaja garanţia reală în cauză şi de îndeplinirea sau neîndeplinirea obligaţiilor de către cedent. Cedentul şi cesionarul contabilizează garanţiile reale după cum urmează:***

(a) În cazul în care cesionarul are dreptul, contractual sau cutumiar, de a vinde sau de a regaja garanţia reală, atunci cedentul reclasifică activul respectiv în bilanţul său (de exemplu, ca pe un activ împrumutat, instrument de capitaluri proprii gajat sau creanţă din răscumpărare) separat de alte active.

(b) În cazul în care cesionarul vinde garanţiile care i-au fost gajate, ea trebuie să recunoască încasările din vânzare şi un pasiv evaluat la valoarea justă pentru obligaţia sa de rambursare a garanţiei.

(c) În cazul în care cedentul nu și-a îndeplinit obligațiile în conformitate cu condițiile contractului și nu mai are dreptul de a răscumpăra garanția reală, ea trebuie să derecunoască garanția reală, iar cesionarul trebuie să o recunoască ca pe un activ al său, evaluat inițial la valoarea justă sau, dacă a vândut deja garanția reală, să își derecunoască obligația de a rambursa garanția reală.

(d) Cu excepția cazurilor prevăzute la litera (c), cedentul continuă să contabilizeze garanția reală ca pe un activ al său, iar cesionarul nu trebuie să recunoască garanția reală ca pe un activ.

Cumpărarea sau vânzarea standard a unui activ financiar

(38) ***O cumpărare sau o vânzare standard a activelor financiare se recunoaște sau se derecunoaște, după caz, utilizându-se principiul contabilizării la data tranzacției sau cel al contabilizării la data decontării (a se vedea apendicele A alineatele AG53-AG56).***

Derecunoașterea unui pasiv financiar

(39) ***O entitate elimină un pasiv financiar (sau o parte dintr-un pasiv financiar) din bilanțul său atunci și numai atunci când este stins – respectiv atunci când obligația specificată în contract este lichidată sau anulată sau expiră.***

(40) ***Un schimb între un creditor și un debitor existenți de instrumente de datorie cu condiții semnificativ diferite se contabilizează ca stingere a pasivului financiar inițial și ca recunoaștere a unui nou pasiv financiar. În mod similar, o modificare semnificativă a condițiilor unui pasiv financiar existent sau o parte a acestuia (indiferent dacă este sau nu imputabilă dificultăților financiare cu care se confruntă debitorul) trebuie să fie contabilizată ca o stingere a pasivului financiar inițial și ca o recunoaștere a unui pasiv financiar nou.***

(41) ***Diferența dintre valoarea contabilă a unui pasiv financiar (sau a unei părți dintr-un pasiv financiar) stins sau transferat unei terțe părți și contravaloarea plătită, inclusiv orice alte active decât cele în numerar transferate sau pasive asumate, se recunoaște în contul de profit și pierdere.***

(42) În cazul în care o entitate reachiziționează o parte a unui pasiv financiar, entitatea repartizează valoarea contabilă anterioară a pasivului financiar între partea care continuă să fie recunoscută și partea care este derecunoscută pe baza valorilor juste respective ale celor două părți la data reachiziționării. Diferența dintre (a) valoarea contabilă repartizată părții derecunoscute și (b) contravaloarea plătită, inclusiv orice alte active decât cele în numerar transferate sau pasive asumate, pentru partea derecunoscută se recunoaște în contul de profit și pierdere.

EVALUAREA

Evaluarea inițială a activelor financiare și a pasivelor financiare

(43) ***La recunoașterea inițială a unui activ financiar sau a unui pasiv financiar, o entitate evaluează activul sau pasivul la valoarea sa justă plus, în cazul unui activ financiar sau al unui pasiv financiar care nu este la valoarea justă prin contul de profit și pierdere, costurile tranzacției care se pot atribui în mod direct achiziției sau emiterii activului financiar, respectiv pasivului financiar.***

(44) Atunci când o entitate utilizează principiul contabilizării la data decontării pentru un activ care se evaluează ulterior la cost sau la costul amortizat, activul se recunoaște inițial la valoarea sa justă de la data tranzacționării (a se vedea apendicele A alineatele AG53-AG56).

Evaluarea ulterioară a activelor financiare

(45) În sensul evaluării unui activ financiar după recunoașterea inițială, prezentul standard clasifică activele financiare în următoarele patru categorii definite la alineatul (9):

(a) active financiare la valoarea justă prin contul de profit și pierdere;

(b) investiții păstrate până la scadență;

(c) împrumuturi și creanțe

și

(d) active financiare disponibile pentru vânzare.

IAS 39

Aceste categorii se aplică evaluării și recunoașterii profitului sau pierderii în conformitate cu prezentul standard. Entitatea poate utiliza alți descriptori pentru aceste categorii sau alte tipuri de clasificări pe categorii atunci când prezintă informații în situațiile financiare. Entitatea furnizează în note informațiile cerute în conformitate cu IAS 32.

(46) ***După recunoașterea inițială, entitatea evaluează activele financiare, inclusiv instrumentele derivate care constituie active, la valoarea lor justă, fără nici un fel de deduceri pentru costurile de tranzacționare care ar putea să apară din vânzarea lor sau din alte tipuri de cedare, cu excepția următoarelor active financiare:***

(a) împrumuturi și creanțe, astfel cum sunt definite la alineatul (9), care se evaluează la costul amortizat, utilizându-se metoda dobânzii efective;

(b) investiții păstrate până la scadență, astfel cum sunt definite la alineatul (9), care se evaluează la costul amortizat, utilizându-se metoda dobânzii efective

și

(c) investiții în instrumente de capitaluri proprii care nu au un preț cotat pe o piață activă și a căror valoare justă nu poate fi evaluată în mod fiabil și instrumente derivate care sunt legate de și care trebuie reglementate prin furnizarea unor astfel de instrumente de capitaluri proprii necotate, care se evaluează la cost (a se vedea apendicele A alineatele AG80 și AG81).

Activele financiare care sunt desemnate ca elemente acoperite împotriva riscurilor fac obiectul evaluării în conformitate cu cerințele contabilității acoperirii împotriva riscurilor specificate la alineatele (89)-(102). Toate activele financiare, cu excepția celor evaluate la valoarea justă prin intermediul contului de profit și pierdere, fac obiectul unei examinări în ceea ce privește deprecierea, în conformitate cu alineatele (58)-(70) și cu apendicele A alineatele AG84-AG93.

Evaluarea ulterioară a pasivelor financiare

(47) ***După recunoașterea inițială, o entitate își evaluează toate pasivele financiare la costul amortizat, utilizând metoda dobânzii efective, cu excepția:***

(a) pasivelor financiare evaluate la valoare justă prin intermediul contului de profit și pierdere. Astfel de pasive, inclusiv instrumentele derivatele care constituie pasive, se evaluează la valoarea justă, cu excepția pasivelor derivate care sunt legate de și care trebuie reglementate prin furnizarea de astfel de instrumente de capitaluri proprii necotate, a căror valoarea justă nu poate fi evaluată în mod fiabil și care se evaluează la cost;

(b) pasivelor financiare care apar atunci când transferul unui activ financiar nu se califică pentru derecunoaștere sau este contabilizat utilizându-se abordarea continuării implicării. Alineatele (29) și (31) se aplică evaluării unor astfel de pasive financiare.

Pasivele financiare care sunt desemnate ca elemente acoperite împotriva riscurilor fac obiectul evaluării în conformitate cu cerințele contabilității acoperirii împotriva riscurilor, specificate la alineatele (89)-(102).

Considerații privind evaluarea la valoarea justă

(48) ***La determinarea valorii juste a unui activ financiar sau a unui pasiv financiar în vederea aplicării prezentului standard sau a IAS 32, o entitate trebuie să aplice alineatele AG69-AG82 din apendicele A.***

(49) Valoarea justă a unui pasiv financiar cu o componentă la vedere (de exemplu, un depozit la vedere) nu poate fi mai mică decât suma de plată la vedere, actualizată la prima dată la care plata sumei devine exigibilă.

Reclasificări

(50) ***O entitate nu trebuie să reclasifice un instrument financiar în cadrul sau în afara categoriei „evaluat la valoarea justă" prin intermediul contului de profit și pierdere atâta vreme cât acest instrument este deținut sau emis.***

(51) *În cazul în care, în urma modificării intenției sau a capacității, o investiție nu mai poate fi clasificată ca fiind păstrată până la scadență, ea trebuie reclasificată ca fiind disponibilă pentru vânzare și reevaluată la valoarea justă, iar diferența dintre valoarea sa contabilă și valoarea justă trebuie contabilizată în conformitate cu prevederile alineatului (55) litera (b).*

(52) *Atunci când vânzările sau reclasificările unei valori mai mari decât nesemnificative a investițiilor păstrate până la scadență nu îndeplinesc nici una dintre condițiile specificate la alineatul (9), toate investițiile păstrate până la scadență rămase trebuie reclasificate ca fiind disponibile pentru vânzare. În cazul unor astfel de reclasificări, diferența dintre valoarea lor contabilă și valoarea justă se contabilizează în conformitate cu prevederile alineatului (55) litera (b).*

(53) *În cazul în care devine posibilă o evaluare fiabilă a unui activ financiar sau a unui pasiv financiar pentru care nu a fost până atunci posibilă o astfel de evaluare, iar activul sau pasivul respectiv trebuie evaluate la valoarea justă în cazul în care este disponibilă o evaluare fiabilă [a se vedea alineatul (46) litera (c) și alineatul (47)], activul sau pasivul se reevaluează la valoarea justă, iar diferența dintre valoarea lor contabilă și valoarea justă se contabilizează în conformitate cu prevederile alineatului (55).*

(54) *În cazul în care, în urma modificării intenției sau a capacității sau în rarele situații în care nu mai este posibilă o evaluare fiabilă la valoarea justă [a se vedea alineatul (46) litera (c) și alineatul (47)] sau deoarece „cele două exerciții financiare precedente" menționate la alineatul (9) s-au încheiat, devine oportună înregistrarea activului financiar sau a pasivului financiar mai degrabă la cost sau la costul amortizat decât la valoarea justă, iar valoarea contabilă a valorii juste a activului financiar sau a pasivului financiar să devină noul său cost sau noul său cost amortizat, după caz. Orice câștig sau pierdere anterior (anterioară) decurs din activul respectiv care a fost recunoscut(ă) direct în capitalurile proprii în conformitate cu alineatul (55) litera (b) se contabilizează după cum urmează:*

(a) În cazul unui activ financiar cu scadență fixă, câștigul sau pierderea se trebuie amortizat(ă) prin contul de profit și pierdere pe parcursul duratei de viață rămase a investiției păstrate până la scadență, utilizându-se metoda dobânzii efective. Orice diferență dintre noul cost amortizat și valoarea de la scadență este amortizată pe parcursul duratei de viață rămase a activului financiar utilizându-se metoda dobânzii efective, în mod similar cu amortizarea unei prime sau a unei reduceri. În cazul în care activul financiar este depreciat ulterior, orice câștig sau pierdere care a fost recunoscut(ă) direct în capitalurile proprii este recunoscut(ă) în contul de profit și pierdere în conformitate cu punctul (67).

(b) În cazul în care activul financiar nu are o scadență fixă, câștigul sau pierderea rămân în capitalurile proprii până când activul financiar este vândut sau cedat în alt mod, moment în care trebuie recunoscut în contul de profit și pierdere. În cazul în care activul financiar este depreciat ulterior, orice câștig sau pierdere trecut(ă) recunoscut(ă) direct în capitalurile proprii se recunoaște în contul de profit și pierdere în conformitate cu alineatul (67).

Câștiguri și pierderi

(55) *Un câștig sau o pierdere produs(ă) de o modificare a valorii juste a unui activ financiar sau a unui pasiv financiar care nu constituie parte a unei relații de acoperire [a se vedea alineatele (89)-(102)] trebuie recunoscut(ă) după cum urmează:*

(a) Un câștig sau o pierdere generat(ă) pe un activ financiar sau un pasiv financiar clasificat(ă) ca fiind evalua(ă) la valoarea justă prin contul de profit și pierdere se recunoaște în contul de profit și pierdere.

(b) Un câștig sau o pierdere generat(ă) pe un activ financiar disponibil pentru vânzare se recunoaște direct în capitalurile proprii prin situația modificărilor în capitalurile proprii (a se vedea IAS 1 Prezentarea situațiilor financiare), cu excepția pierderilor din depreciere [a se vedea alineatele (67)-(70)] și a câștigurilor și pierderilor din variațiile cursului de schimb valutar (a se vedea apendicele A alineatul AG83), până la derecunoașterea activului financiar, moment în care câștigul sau pierderea cumulat(ă) recunoscut(ă) anterior în capitalurile proprii trebuie recunoscut(ă) în contul de profit și pierdere. Cu toate acestea, dobânda calculată utilizând metoda dobânzii efective [a se vedea alineatul (9)] trebuie recunoscută în contul de profit și pierdere (a se vedea IAS 18 Venituri din activități curente). Dividendele aferente unui instrument de capitaluri proprii disponibil pentru vânzare se recunosc prin contul de profit și pierdere după ce se stabilește dreptul entității de a primi plata (a se vedea IAS 18).

(56) *Pentru activele financiare și pasivele financiare contabilizate la cost amortizat [a se vedea alineatele (46) și (47)], un câștig sau o pierdere se recunosc prin contul de profit și pierdere atunci când activul financiar sau pasivul financiar este derecunoscut sau depreciat, și prin intermediul procesului de amortizare. Cu toate acestea, pentru activele financiare sau pasivele financiare care sunt elemente acoperite [a se vedea alineatele (78)-(84) și apendicele A alineatele AG98-AG101), contabilizarea câștigului sau a pierderii se face în conformitate cu alineatele (89)-(102).*

IAS 39

(57) ***În cazul în care o entitate recunoaşte activele financiare utilizând contabilizarea la data decontării [a se vedea alineatul (38) şi apendicele A alineatele AG53 şi AG56], nu se recunoaşte nici o modificare a valorii juste a activului de încasat pe parcursul perioadei dintre data tranzacţionării şi data decontării pentru activele contabilizate la cost sau la costul amortizat (cu excepţia pierderilor din depreciere). Cu toate acestea, pentru activele contabilizate la valoarea justă, modificarea valorii juste se recunoaşte în contul de profit şi pierdere sau în capitalurile proprii, după caz, în conformitate cu alineatul (55).***

Deprecierea şi irecuperabilitatea activelor financiare

(58) ***La data fiecărui bilanţ, o entitate trebuie să estimeze dacă există dovezi obiective ale deprecierii unui activ financiar sau a unui grup de active financiare. În cazul în care există astfel de dovezi, entitatea aplică alineatul (63) (pentru active financiarele înregistrate la cost amortizat), alineatul (66) (pentru activele financiare înregistrate la cost) sau alineatul (67) (pentru activele financiare disponibile pentru vânzare) pentru a determina valoarea pierderii din depreciere.***

(59) Un activ financiar sau un grup de active financiare este depreciat şi sunt generate pierderi din depreciere atunci şi numai atunci când există dovezi obiective ale deprecierii ca urmare a unuia sau mai multor evenimente survenite după recunoaşterea iniţială a activului („eveniment generator de pierderi"), iar evenimentul (evenimentele) generator (generatoare) de pierderi afectează viitoarele fluxurile de trezorerie preconizate din activul financiare sau grupul de active financiare într-un mod care poate fi evaluat în mod fiabil. Există posibilitatea să nu se poate identifica un eveniment singular şi distinct care să fi cauzat deprecierea. Este mai probabil ca efectul combinat al mai multor eveniment să fi stat la baza deprecierii. Pierderile preconizate ca urmare a unor evenimente viitoare, oricât de probabile, nu se trebuie recunoscute. Dovezile obiective ale deprecierii unui activ financiar sau ale unui grup de active financiare includ date observabile care atrag atenţia deţinătorului activului asupra următoarelor evenimente generatoare de pierderi:

(a) dificultatea financiară semnificativă a emitentului sau a debitorului;

(b) încălcarea contractului, de exemplu neîndeplinirea obligaţiei de plată a dobânzii sau a principalului;

(c) acordarea de către creditor debitorului, din motive economice sau juridice legate de dificultăţile financiare ale debitorului, a unei concesii pe care creditorul nu ar fi luat-o în considerare în alte condiţii;

(d) probabilitatea de faliment sau de altă formă de reorganizare financiară a debitorului;

(e) dispariţia unei pieţe active pentru activul financiar respectiv din cauza unor dificultăţi financiare

sau

(f) date observabile care indică o scădere cuantificabilă a fluxurilor de trezorerie preconizate dintr-un grup de active financiare de la recunoaşterea iniţială a acelor active, cu toate că scăderea nu poate fi încă identificată cu active financiare individuale din grup, inclusiv:

(i) modificări defavorabile în solvabilitatea debitorilor din grup (de exemplu creşterea numărului de întârzieri la plată sau un număr crescut de debitori care utilizează cărţi de credit şi care şi-au atins limita de credit şi achită suma minimă pe lună)

sau

(ii) condiţii economice locale sau naţionale care se corelează cu neîndeplinirea obligaţiilor privind activele din grup (de exemplu o creştere a ratei şomajului în zona geografică a debitorului, o scădere a preţurilor proprietăţilor imobiliare pentru ipoteci în zona relevantă, o scădere a preţului petrolului pentru activele finanţate în favoarea producătorilor de petrol sau modificări defavorabile în sectorul industrial care îi afectează pe debitorii din grup).

(60) Dispariţia unei pieţe active din cauza faptului că instrumentele financiare ale entităţii nu mai sunt tranzacţionate public nu constituie în sine o dovadă de depreciere. Reducerea categoriei de credit a unei entităţi nu constituie, în sine, o dovadă de depreciere, deşi poate constitui dovadă de depreciere atunci când este luată în considerare împreună cu alte informaţii disponibile. O scăderea a valorii juste a unui activ financiar sub costul său sau sub costul său amortizat nu constituie în mod necesar o dovadă de depreciere (de exemplu, scăderea valorii juste a unei investiţii într-un instrument de datorie care este generată de o creştere a ratei dobânzii fără risc).

(61) Pe lângă tipurile de evenimente descrise la alineatul (59), dovezile obiective de depreciere a unei investiții într-un instrument de capitaluri proprii pot include informații privind modificări semnificative cu efecte defavorabile apărute în mediul tehnologic, de piață, economic sau juridic în care operează emitentul și care indică probabilitatea irecuperabilității costului investiției în instrumentul de capitaluri proprii. O scădere semnificativă sau prelungită a valorii juste a unei investiții într-un instrument de capitaluri proprii sub costul acestuia constituie, de asemenea, o dovadă obiectivă de depreciere.

(62) În unele cazuri, datele observabile necesare pentru estimarea valorii unei pierderi din deprecierea unui activ financiar pot fi limitate sau pot să nu mai fie relevante pentru condițiile actuale. De exemplu, aceasta poate fi situația atunci când un debitor se află în dificultate financiară și nu există decât prea puține date istorice disponibile referitoare la debitori similari. În astfel de cazuri, o entitate trebuie să recurgă la un raționament bazat pe experiență pentru a estima valoarea oricărei pierderi din depreciere. În mod similar, o entitate trebuie să recurgă la un raționament bazat pe experiență pentru a ajusta datele observabile pentru un grup de active financiare astfel încât să reflecte condițiile curente (a se vedea alineatul AG89). Utilizarea estimărilor rezonabile reprezintă o parte esențială a întocmirii situațiilor financiare și nu le subminează fiabilitatea.

Active financiare înregistrate la costul amortizat

(63) ***În cazul în care există dovezi obiective ale survenirii unei pierderi din depreciere pentru împrumuturi sau creanțe sau pentru investițiile păstrate până la scadență înregistrate la costul amortizat, valoarea pierderii este evaluată ca fiind diferența dintre valoarea contabilă a activului şi valoarea actualizată a viitoarelor fluxuri de trezorerie preconizate (cu excepția pierderilor din credit viitoare care nu au avut încă loc), actualizată la rata inițială a dobânzii efective a activului financiar (respectiv rata efectivă a dobânzii calculată la momentul recunoașterii inițiale). Valoarea contabilă a activului trebuie redusă fie direct, fie prin utilizarea unui cont de rezerve. Valoarea pierderii se recunoaște în contul de profit și pierdere.***

(64) O entitate estimează mai întâi dacă există dovezi obiective ale deprecierii individual pentru activele financiare care sunt semnificative luate individual, și apoi individual și colectiv, pentru activele financiare care nu sunt semnificative luate individual [a se vedea alineatul (59)]. În cazul în care o entitate determină că nu există dovezi obiective ale deprecierii pentru un activ financiar evaluat individual, indiferent dacă este semnificativ sau nu, ea include acel activ într-un grup de active financiare cu caracteristici de risc al creditului similare și le evaluează colectiv pentru a le stabili deprecierea. Activele care sunt evaluate individual pentru în vederea stabilirii deprecierii și pentru care se recunoaște sau continuă să se recunoască o pierdere din depreciere nu sunt incluse în evaluarea colectivă în vederea stabilirii deprecierii.

(65) ***În cazul în care, într-o perioadă ulterioară, valoarea pierderii din depreciere scade, iar scăderea poate fi în mod obiectiv corelată cu un eveniment care a avut loc după recunoaşterea deprecierii (cum ar fi îmbunătățirea categoriei de credit a debitorului), pierderea din depreciere recunoscută anterior trebuie reluată, fie direct, fie prin ajustarea unui cont de rezerve. Reluarea nu trebuie să conducă la o valoare contabilă a activului financiar mai mare decât valoarea ce ar fi constituit costul amortizat dacă nu ar fi fost recunoscută deprecierea. Valoarea reluării trebuie recunoscută în contul de profit şi pierdere.***

Active financiare înregistrate la cost

(66) ***În cazul în care există dovezi obiective ale unei pierderi din depreciere pentru un instrument de capitaluri proprii necotat care nu este înregistrat la valoarea justă deoarece valoarea sa justă nu poate fi evaluată în mod fiabil sau pentru un activ derivat care este legat de și care trebuie decontat prin livrarea unui astfel de instrument, valoarea pierderii din depreciere este evaluată ca fiind diferența dintre valoarea contabilă a activului financiar şi valoarea actualizată a viitoarelor fluxuri de trezorerie preconizate, actualizată la rata actuală de rentabilitate de pe piață pentru un activ financiar similar [a se vedea alineatul (46) litera (c) şi apendicele A alineatele AG80 și AG81). Acestea pierderi din depreciere nu pot fi reluate.***

Active financiare disponibile pentru vânzare

(67) ***Atunci când o scădere a valorii juste a unui activ financiar disponibil pentru vânzare a fost recunoscută direct în capitalurile proprii şi există dovezi obiective că activul este depreciat [a se vedea alineatul (59)], pierderea cumulată care a fost recunoscută direct în capitalurile proprii se elimină din capitalurile proprii și se recunoaște în contul de profit și pierdere, chiar dacă activul financiar nu a fost derecunoscut.***

(68) ***Valoarea pierderii cumulate care este eliminată din capitalurile proprii şi recunoscută în profit sau pierdere în conformitate cu prevederile alineatului (67) este diferența dintre costul de achiziție (net de orice rambursare a principalului şi de orice amortizare) şi valoarea justă curentă, minus orice pierdere din depreciere pentru activul financiar respectiv, recunoscută anterior în contul de profit şi pierdere.***

IAS 39

(69) ***Pierderile din depreciere recunoscute în profit sau pierdere pentru o investiție într-un instrument de capitaluri proprii clasificat ca fiind disponibil pentru vânzare nu pot fi reluate prin contul de profit și pierdere.***

(70) ***În cazul în care, într-o perioadă ulterioară, valoarea justă a unui instrument de datorie clasificat ca fiind disponibil pentru vânzare crește, iar creșterea respectivă poate fi corelată în mod obiectiv cu un eveniment care are loc după recunoașterea pierderii din depreciere în profit sau pierdere, pierderea din depreciere trebuie reluată, iar cuantumul reluării trebuie recunoscut în contul de profit și pierdere.***

ACOPERIREA ÎMPOTRIVA RISCURILOR

(71) ***În cazul în care există o relație de acoperire împotriva riscurilor desemnată între un instrument de acoperire și un element acoperit, astfel cum este descrisă la alineatele (85)-(88) și în apendicele A alineatele AG102-AG104, contabilizarea câștigului sau a pierderii din instrumentul de acoperire și din elementul acoperit se face în conformitate cu alineatele (89)-(102).***

Instrumente de acoperire împotriva riscurilor

Instrumente care se încadrează în această categorie

(72) Prezentul standard nu restricționează circumstanțele în care un instrument derivat poate fi desemnat ca instrument de acoperire, cu condiția îndeplinirii condițiilor de la alineatul (88), cu excepția anumitor opțiuni vândute (a se vedea apendicele A alineatul AG94). Cu toate acestea, un activ financiar nederivat sau un pasiv financiar nederivat poate fi desemnat ca instrument de acoperire numai pentru o operațiune de acoperire a riscului valutar.

(73) În cadrul contabilității acoperirii împotriva riscurilor, numai instrumentele care implică o parte externă entității care prezintă situația financiară (respectiv externă grupului, segmentului sau entității individuale care face obiectul raportării situației financiară) pot fi desemnate ca instrumente de acoperire. Cu toate că entitățile individuale din cadrul unui grup consolidat sau diferitele divizii din cadrul unei entități pot efectua tranzacții de acoperire în contrapartidă cu alte entități din cadrul grupului sau cu alte divizii din cadrul entității, orice tranzacții de acest fel în interiorul grupului sunt eliminate la consolidare. Prin urmare, astfel de tranzacții de acoperire nu se califică pentru contabilitatea de acoperire în situațiile financiare consolidate ale grupului. Cu toate acestea, ele se pot califica pentru contabilitatea de acoperire în situațiile financiare individuale sau separate ale entităților individuale din cadrul grupului sau în raportarea pe segmente, cu condiția ca acestea să fie externe entității individuale sau segmentului care fac obiectul raportării financiare.

Desemnarea instrumentelor de acoperire

(74) În mod obișnuit, există o singură evaluare a valorii juste a unui instrument de acoperire în ansamblul său, iar factorii care cauzează modificări ale valorii juste sunt interdependenți. Astfel, o relație de acoperire este desemnată de către o entitate pentru un instrument de acoperire în ansamblul său. Singurele excepții admise sunt:

(a) separarea valorii intrinsece și a valorii-timp a unui contract pe opțiuni și desemnarea ca instrument de acoperire numai a modificării valorii intrinsece a unei opțiuni, cu excluderea modificării valorii-timp

și

(b) separarea elementului de dobândă de cursul de schimb la vedere al unui contract la termen.

Aceste excepții sunt admise întrucât valoarea intrinsecă a opțiunii și prima pentru contractul la termen pot fi, în general, evaluate separat. O strategie dinamică de acoperire care evaluează atât valoarea intrinsecă, cât și valoarea-timp a unui contract pe opțiuni se poate califica pentru contabilitatea acoperiri.

(75) O parte a întregului instrument de acoperire, de exemplu, 50 % din valoarea noțională, poate fi desemnată ca instrument de acoperire în cadrul unei relații de acoperire împotriva riscurilor. Cu toate acestea, nu se poate desemna o relație de acoperire numai pentru o parte a perioadei în timpul căreia un instrument de acoperire este încă în circulație.

(76) Un singur instrument de acoperire poate fi desemnat ca acoperire împotriva mai multor tipuri de risc, cu condiția ca (a) riscurile acoperite să poată fi identificate în mod clar; (b) eficacitatea acoperirii să poată fi demonstrată și (c) să fie posibilă o desemnare specifică a instrumentului de acoperire și a diferitelor poziții de risc sunt.

(77) Două sau mai mult instrumente derivate sau părți ale acestora (sau, în cazul unei acoperiri împotriva riscului împotriva riscului de fluctuație a cursului valutar, două sau mai multe instrumente nederivate sau părți din acestea sau o combinație de instrumente derivate și nederivate sau părți ale acestora) pot fi considerate în combinație și desemnate în comun ca instrumente de acoperire, inclusiv atunci când riscul sau riscurile care decurg dintr-un instrument derivat le compensează pe cele care decurg din alte instrumente derivate. Cu toate acestea, un instrument tip „collar" (interval) al ratei dobânzii sau alte instrumente derivate care combină o opțiune vândută și o opțiune cumpărată nu se poate califica drept instrument de acoperire în cazul în care este, de fapt, o opțiune netă vândută (respectiv pentru care se încasează o primă netă). În mod similar, două sau mai multe instrumente (sau părți ale acestora) poate fi desemnate ca instrument de acoperire numai în cazul în care nici unul dintre ele nu este o opțiune vândută sau o opțiune netă vândută.

Elemente acoperite împotriva riscurilor

Elemente care se încadrează în această categorie

(78) Un element acoperit poate fi un activ sau un pasiv recunoscut, un angajament ferm nerecunoscut, o tranzacție foarte probabilă previzionată sau o investiție netă într-o operațiune din străinătate. Elementul acoperit poate fi (a) un singur activ, pasiv, angajament ferm, tranzacție foarte probabilă previzionată sau investiție netă într-o operațiune din străinătate sau (b) un grup de active, pasive, angajamente ferme, tranzacții foarte probabile previzionate sau investiții nete în operațiuni din străinătate cu caracteristici de risc similare sau (c), în cazul acoperirii portofoliului numai împotriva riscului ratei dobânzii, o parte din portofoliul sau activele financiare sau pasivele financiare care se supun aceluiași risc astfel acoperit.

(79) Spre deosebire de împrumuturi și creanțe, o investiție păstrată până la scadență nu poate constitui un element acoperit în ceea ce privește riscul ratei dobânzii sau riscul de rambursare anticipată, deoarece desemnarea unei investiții ca fiind păstrată până la scadență implică intenția de păstrare a investiției până la scadență indiferent de variațiile valorii juste sau ale fluxurilor de trezorerie din investiția respectivă care pot fi generate de variațiile ratei dobânzii. Cu toate acestea, o investiție păstrată până la scadență poate constitui un element acoperit în ceea ce privește riscurile aferente fluctuațiilor cursurilor de schimb valutar și riscul de credit.

(80) În contextul contabilității acoperirii, numai activele, pasivele, angajamentele ferme sau tranzacțiile previzionate foarte probabile care implică o terță parte externă entității pot fi desemnate ca instrumente de acoperire. Prin urmare, contabilitatea de acoperire se poate aplica tranzacțiilor între entități sau segmente din cadrul aceluiași grup numai în situațiile financiare individuale sau separate ale acelor entități sau segmente, dar nu și în situațiile financiare consolidate ale grupului. Cu titlu de excepție, riscul aferent fluctuațiilor de curs de schimb valutar pentru un element monetar din interiorul grupului (de exemplu o sumă de plată/creanță între două filiale) se poate califica drept element acoperit în situațiile financiare consolidate în cazul în care antrenează o expunere la câștiguri sau pierderi din fluctuațiile de curs de schimb valutar care nu pot fi complet eliminate la consolidare în conformitate cu IAS 21 *Efectele variațiilor cursurilor de schimb valutar*. În conformitate cu IAS 21, câștigurile și pierderile din fluctuațiile cursurilor de schimb valutar pentru elemente monetare din interiorul grupului nu se elimină complet la consolidare atunci când elementul monetar din interiorul grupului este tranzacționat între două entități ale grupului care au monede funcționale diferite.

Desemnarea elementelor financiare ca elemente acoperite împotriva riscurilor

(81) În cazul în care elementul acoperit este un activ financiar sau un pasiv financiar, acesta poate fi un element acoperit împotriva riscurilor aferente numai unei părți a fluxurilor de trezorerie sau a valorii sale juste (cum ar fi unul sau mai multe fluxuri de trezorerie contractuale specificate sau părți specificate ale acestora sau un procentaj din valoarea justă), cu condiția ca eficiența să poată fi evaluată. De exemplu, o parte identificabilă și care poate fi evaluată separat din expunerea la variațiile ratei dobânzii a unui activ sau a unui pasiv purtător de dobândă poate fi desemnată ca risc acoperit (cum ar fi o rată a dobânzii fără risc sau o rată-etalon a dobânzii componentă a expunerii totale la variațiile ratei dobânzii a unui instrument financiar acoperit).

(81A) În cazul unei acoperiri a valorii juste a expunerii la variațiile ratei dobânzii a unui portofoliu de active financiare sau de pasive financiare (și numai în cazul unei astfel de acoperiri), partea acoperită poate fi desemnată mai degrabă ca o sumă într-o monedă dată (de exemplu, o sumă în dolari, euro, lire sterline sau ranzi) decât ca active (sau pasive) individuale. Cu toate că portofoliul poate, din motive legate de gestionarea riscului, să includă active și pasive, valoarea desemnată este o valoare a activelor sau o valoare a pasivelor. Desemnarea unei valori nete care să includă active și pasive nu este permisă. Entitatea poate acoperi o parte din riscul privind rata dobânzii cu această sumă desemnată. De exemplu, în cazul acoperirii unui portofoliu care cuprinde active susceptibile de rambursare anticipată, entitatea poate acoperi modificarea valorii juste care se poate atribui variației ratei dobânzii acoperite mai degrabă pe baza datelor prognozate de restabilire a prețului decât pe baza celor contractuale […].

IAS 39

Desemnarea elementelor nefinanciare ca elemente acoperite împotriva riscurilor

(82) ***În cazul în care elementul acoperit este un activ nefinanciar sau un pasiv nefinanciar, acesta trebuie desemnat ca element acoperit (a) fie împotriva riscurilor de fluctuație a cursului de schimb valutar, (b) fie în ansamblul său împotriva tuturor riscurilor, din cauza dificultății de a izola și de a evalua partea specifică din modificările fluxurilor de trezorerie sau ale valorii juste imputabilă riscurilor specifice, altele decât riscul variațiilor cursurilor de schimb valutar.***

Desemnarea grupurilor de elemente ca elemente acoperite împotriva riscurilor

(83) Activele similare sau pasivele similare sunt totalizate și acoperite ca grup numai în cazul în care activele individuale sau pasivele individuale din grup sunt expuse aceluiași risc desemnat spre a fi acoperit. De asemenea, modificarea valorii juste imputabilă riscului acoperit pentru fiecare element individual din cadrul grupului se preconizează a fi aproximativ proporțională cu modificarea generală a valorii juste imputabile riscului acoperit al grupului de elemente.

(84) Datorită faptului că o entitate evaluează eficiența acoperirii comparând fluctuația valorii juste sau a fluxurilor de trezorerie aferente unui instrument de acoperire (sau unui grup de instrumente de acoperire similare) cu cea a valorii juste sau a fluxurilor de trezorerie aferente unui element acoperit (sau unui grup de elemente acoperite similare), compararea unui instrument de acoperire mai degrabă cu o poziție generală netă (de exemplu valoarea netă a tuturor activelor cu rată fixă și a pasivelor cu rată fixă cu scadențe similare) decât cu un element acoperit specific nu se califică pentru contabilitatea de acoperire împotriva riscurilor.

Contabilitatea operațiunilor de acoperire împotriva riscurilor

(85) Contabilitatea de acoperire recunoaște efectele compensării asupra profitului sau pierderii aferente modificărilor valorii juste a instrumentului de acoperire și a elementului acoperit.

(86) ***Relațiile de acoperire sunt de trei tipuri:***

(a) acoperirea valorii juste: acoperirea împotriva riscului aferent expunerii la modificările valorii juste a unui activ sau a unui pasiv recunoscut sau a unui angajament ferm nerecunoscut sau a unei părți identificate dintr-un astfel de activ, de pasiv sau de angajament ferm ce poate fi atribuit unui risc specific și care ar putea afecta profitul sau pierderea;

(b) acoperirea fluxurilor de trezorerie: acoperirea împotriva riscului aferent expunerii la variația fluxurilor de trezorerie care (i) poate fi atribuită unui risc specific asociat cu un activ sau cu un pasiv recunoscut (cum ar fi toate sau unele plăți de dobândă aferente creditelor cu dobândă variabilă) sau cu o tranzacție previzionată foarte probabilă și care (ii) ar putea afecta profitul sau pierderea;

(c) acoperirea unei investiții nete într-o operațiune din străinătate, astfel cum este definită în IAS 21.

(87) O acoperire împotriva riscului de curs de schimb valutar al unui angajament ferm poate fi contabilizată ca fiind o acoperire a valorii juste sau a fluxurilor de trezorerie.

(88) ***O relație de acoperire se califică pentru contabilitatea operațiunilor de acoperire în conformitate cu alineatele (89)-(102) atunci și numai atunci când sunt îndeplinite toate condițiile de mai jos:***

(a) La inițierea acoperirii, există o desemnare și o documentație oficială privind relația de acoperire, precum și obiectivul și strategia de gestionare a riscului ale entității, pentru a întreprinde operațiunea de acoperire. Documentația trebuie să cuprindă identificarea instrumentului de acoperire, elementul acoperit sau tranzacția acoperită, natura riscului care se acoperă și modul în care entitatea va efectua evaluarea eficienței instrumentului de acoperire în compensarea expunerii la modificările valorii juste a elementului acoperit sau a fluxurilor de trezorerie ce se pot atribui riscului acoperit.

(b) Acoperirea se preconizează a fi foarte eficientă (a se vedea apendicele A alineatele AG105-AG113) în procesul de compensare a modificărilor valorii juste sau a fluxurilor de trezorerie aferente riscului acoperit, consecvent cu strategia documentată de gestionare a riscului pentru relația de acoperire respectivă.

(c) Pentru operațiunile de acoperire a fluxurilor de trezorerie, o tranzacție previzionată care face obiectul acoperirii trebuie să aibă un grad ridicat de probabilitate și să prezinte o expunere la variațiile fluxurilor de trezorerie care ar putea, în final, să afecteze profitul sau pierderea.

(d) Eficacitatea acoperirii poate fi evaluată în mod fiabil, respectiv valoarea justă sau fluxurile de trezorerie ale elementului acoperit care pot fi atribuite riscului acoperit și valoarea justă a instrumentului de acoperire pot fi evaluate în mod fiabil [a se vedea alineatele (46) și (47) și apendicele A alineatele AG80 și AG81 pentru recomandări privind determinarea valorii juste].

(e) Acoperirea se evaluează în mod continuu și se determină în mod real dacă a fost cu adevărat eficientă pe perioada de raportare financiară pentru care a fost desemnată acoperirea.

Acoperirea valorii juste

(89) ***În cazul în care o operațiune de acoperire a valorii juste îndeplinește condițiile alineatului (88) pe durata exercițiului, ea se contabilizează după cum urmează:***

(a) câștigul sau pierderea rezultat(ă) din reevaluarea instrumentului de acoperire la valoarea justă (pentru un instrument de acoperire derivat) sau componenta de valută a valorii sale contabile evaluată în conformitate cu prevederile IAS 21 (pentru un instrument de acoperire nederivat) este recunoscut(ă) în contul de profit și pierdere

și

(b) câștigul sau pierderea aferent(ă) elementului acoperit care pot fi atribuite riscului acoperit trebuie să ajusteze valoarea contabilă a elementului acoperit și să fie recunoscut(ă) în contul de profit și pierdere. Acest principiu se aplică atunci când elementul acoperit este în alte condiții evaluat la cost. Recunoașterea în contul de profit și pierdere a câștigului sau a pierderii care poate fi atribuit(ă) riscului acoperit se aplică în cazul în care elementul acoperit este un activ financiar disponibil pentru vânzare.

(89A) Pentru o acoperire a valorii juste în cazul expunerii la riscul variației ratei dobânzii a unei părți dintr-un portofoliu de active financiare sau de pasive financiare (și numai pentru o astfel de acoperire), cerința specificată la alineatul (89) litera (b) poate fi îndeplinită prin prezentarea câștigului sau a pierderii care poate fi atribuit(ă) elementului acoperit fie:

(a) ca un post distinct, pe un rând separat, din cadrul activelor, pentru acele perioade de restabilire a prețului în timpul cărora elementul acoperit este un activ,

fie

(b) ca un post distinct, pe un rând separat, din cadrul pasivelor, pentru acele perioade de restabilire a prețului în timpul cărora elementul acoperit este un pasiv.

Posturile distincte, pe rânduri separate, menționate la literele (a) și (b) se prezintă în cadrul activelor financiare sau al pasivelor financiare. Valorile contabilizate la posturile respective se elimină din bilanț în momentul în care activele sau pasivele de care sunt legate sunt derecunoscute.

(90) În cazul în care se acoperă numai riscuri particulare care pot fi atribuite unui element acoperit, modificările recunoscute ale valorii juste a elementului acoperit care nu au legătură cu riscul acoperit sunt recunoscute în conformitate cu prevederile alineatului (55).

(91) ***O entitate întrerupe în viitor contabilitatea de acoperire menționată la alineatul (89) în cazul în care:***

(a) instrumentul de acoperire expiră sau este vândut, încetat sau exercitat (în acest sens, înlocuirea sau convertirea unui instrument de acoperire într-un alt instrument de acoperire nu reprezintă o expirare sau o încetare, dacă o astfel de înlocuire sau convertire face parte din strategia documentată de acoperire a entității);

(b) acoperirea nu mai îndeplinește criteriile pentru aplicarea contabilității acoperirii în conformitate cu alineatul (88)

sau

(c) entitatea revocă desemnarea făcută.

IAS 39

(92) ***Orice ajustare, în conformitate cu alineatul (89) litera (b), a valorii contabile a unui instrument financiar acoperit evaluat la cost amortizat [sau, în cazul unei acoperiri a portofoliului împotriva riscului ratei dobânzii, a postului distinct, pe rând separat, din bilanț descris la alineatul (89A)] se amortizează prin contul de profit şi pierdere. Amortizarea poate începe de îndată ce există o ajustare şi nu trebuie să înceapă mai târziu de data la care elementul acoperit încetează să mai fie ajustat pentru a ține seama de variațiile valorii sale juste care pot fi atribuite riscului acoperit. Ajustarea se bazează pe rata efectivă recalculată a dobânzii la data la care începe amortizarea. Cu toate acestea, în cazul în care, pentru o acoperire a valorii juste în cazul expunerii la riscul ratei dobânzii a unui portofoliu de active financiare sau de pasive financiare (şi numai pentru o astfel de acoperire), amortizarea care utilizează rata efectivă recalculată a dobânzii nu este practicabilă, ajustarea se amortizează utilizându-se metoda liniară. Ajustarea se amortizează complet până la scadența instrumentului financiar sau, în cazul unei acoperiri a portofoliului împotriva riscului ratei dobânzii, până la expirarea perioadei relevante de restabilire a prețului.***

(93) Atunci când un angajament ferm nerecunoscut este desemnat ca element acoperit, modificarea ulterioară cumulată a valorii juste a angajamentului ferm care se poate atribui riscului acoperit este recunoscută ca un activ sau ca un pasiv cu un câştig sau o pierdere corespunzătoare în contul de profit şi pierdere [a se vedea alineatul (89) litera (b)]. Modificările valorii juste a instrumentului de acoperire se recunosc, de asemenea, în contul de profit şi pierdere.

(94) Atunci când o entitate încheie un angajament ferm de cumpărare a unui activ sau de asumare a unui pasiv care este un element acoperit în cadrul unei acoperiri a valorii juste, valoarea contabilă inițială a activului sau a pasivului rezultată din onorarea de către entitatea respectivă a angajamentului ferm se ajustează pentru a include modificarea cumulată a valorii juste a angajamentului ferm care se poate atribui riscului acoperit recunoscut în bilanț.

Operațiuni de acoperire a fluxurilor de trezorerie

(95) ***În cazul în care o acoperire a fluxurilor de trezorerie îndeplineşte condițiile alineatului (88) pe durata exercițiului financiar, aceasta se contabilizează după cum urmează:***

(a) partea de câştig sau pierdere aferentă instrumentului de acoperire ce este determinată a fi o acoperire eficace [a se vedea alineatul (88)] se recunoaşte direct în capitalurile proprii prin situația modificărilor capitalurilor proprii (a se vedea IAS 1)

şi

(b) partea care nu a fost eficace din câştigul sau pierderea aferent(ă) instrumentului de acoperire se recunoaşte în contul de profit şi pierdere.

(96) Mai precis, o operațiune de acoperire a fluxului de trezorerie se contabilizează după cum urmează:

(a) componenta distinctă a capitalului propriu asociată cu elementul acoperit se ajustează la valoarea mai mică dintre următoarele (în valori absolute):

(i) câştigul sau pierderea cumulativ(ă) aferent(ă) instrumentului de acoperire de la începutul operațiunii de acoperire

și

(ii) modificarea cumulată a valorii juste (valoarea actualizată) a fluxurilor de trezorerie preconizate aferente elementului acoperit de la începutul operațiunii de acoperire;

(b) orice câştig sau pierdere rămasă aferent(ă) instrumentului de acoperire sau unei componente desemnate a acestuia (care nu constituie o operațiune de acoperire eficace) se recunosc prin contul de profit și pierdere

și

(c) în cazul în care strategia documentată de gestionare a riscului de către o entitate pentru o anumită relație de acoperire exclude din evaluarea eficacității acoperirii riscurilor o componentă distinctă a câştigului sau a pierderii sau a fluxurilor de trezorerie aferente instrumentului de acoperire [a se vedea alineatele (74) și (75) și alineatul (88) litera (a)], componenta exclusă a câştigului sau a pierderii se recunoaşte în conformitate cu prevederile alineatului (55).

(97) *În cazul în care o acoperire a unei tranzacții previzionate antrenează ulterior recunoașterea unui activ financiar sau a unui pasiv financiar, câștigurile sau pierderile asociate care au fost recunoscute direct în capitalurile proprii în conformitate cu alineatul (95) trebuie reclasificate în contul profit și pierdere în aceeași perioadă sau în perioadele în care activul dobândit sau pasivul asumat afectează profitul sau pierderea (cum ar fi în perioadele în care sunt recunoscute veniturile sau cheltuielile aferente dobânzilor). Cu toate acestea, în cazul în care o entitate preconizează că totalitatea sau o parte a pierderilor recunoscută direct în capitalurile proprii nu va fi recuperată în cursul uneia sau al mai multor perioade viitoare, ea trebuie să reclasifice prin contul de profit și pierdere valoarea pe care preconizează că nu o va recupera.*

(98) *În cazul în care o acoperire a unei tranzacții previzionate antrenează ulterior recunoașterea unui activ nefinanciar sau a unui pasiv nefinanciar sau în cazul în care o tranzacție previzionată privind un activ nefinanciar sau un pasiv nefinanciar devine un angajament ferm pentru care devine aplicabilă contabilitatea de acoperire valorii juste, atunci entitatea adoptă litera (a) sau litera (b) de mai jos:*

(a) Reclasifică câștigurile sau pierderile asociate care au fost recunoscute direct în capitalurile proprii în conformitate cu prevederile alineatului (95) prin contul de profit și pierdere în aceeași perioadă sau în perioadele în care activul dobândit sau pasivul asumat afectează profitul sau pierderea (cum ar fi în perioadele în care sunt recunoscute cheltuielile cu amortizarea sau costurile vânzărilor). Cu toate acestea, în cazul în care o entitate preconizează că totalitatea sau o parte a pierderilor recunoscută direct în capitalurile proprii nu va fi recuperată în cursul uneia sau al mai multor perioade viitoare, ea trebuie să reclasifice prin contul de profit și pierdere valoarea pe care preconizează că nu o va recupera.

(b) Elimină câștigurile și pierderile asociate care au fost recunoscute direct în capitalurile proprii în conformitate cu prevederile alineatului (95) și le include în costul inițial sau în orice altă valoarea contabilă a activului sau a pasivului.

(99) *O entitate adoptă fie prevederile literei (a), fie pe cele ale literei (b) de la alineatul (98) drept politica sa contabilă și le aplică în mod consecvent tuturor operațiunilor de acoperire la care se referă alineatul (98).*

(100) *În cazul altor acoperiri ale fluxurilor de trezorerie decât cele tratate la alineatele (97) și (98), valorile care au fost recunoscute direct în capitalurile proprii trebuie recunoscute în contul de profit și pierdere în aceeași perioadă sau în aceleași perioade în care tranzacția previzionată acoperită afectează profitul sau pierderea (de exemplu atunci când o vânzare previzionată are loc efectiv).*

(101) *În oricare dintre situațiile următoare, o entitate întrerupe în viitor contabilitatea de acoperire menționată la alineatele (95)-(100):*

(a) Instrumentul de acoperire expiră sau este vândut, încetat sau exercitat (în acest sens, înlocuirea sau convertirea unui instrument de acoperire într-un alt instrument de acoperire nu reprezintă o expirare sau o încetare, dacă o astfel de înlocuire sau convertire face parte din strategia documentată de acoperire a entității). În acest caz, câștigul sau pierderea cumulativ(ă) aferent(ă) instrumentului de acoperire care rămâne recunoscut(ă) direct în capitalurile proprii din perioada în care acoperirea era eficace [a se vedea alineatul (95) litera (a)] rămâne recunoscut(ă) separat în capitalurile proprii până când are loc efectiv tranzacția previzionată. Atunci când are loc tranzacția, se aplică alineatele (97), (98) sau (100).

(b) Acoperirea nu mai îndeplinește criteriile pentru aplicarea contabilității acoperirii de la alineatul (88). În acest caz, câștigul sau pierderea cumulativ(ă) aferent(ă) instrumentului de acoperire care rămân recunoscut(ă) direct în capitalurile proprii din perioada în care acoperirea era eficace [a se vedea alineatul (95) litera (a)] rămâne recunoscut(ă) separat în capitalurile proprii până când are loc efectiv tranzacția previzionată. Atunci când are loc tranzacția, se aplică alineatele (97), (98) sau (100).

(c) Tranzacția previzionată se preconizează că nu va mai avea loc, caz în care orice câștig sau pierdere cumulativ(ă) aferent(ă) instrumentului de acoperire care rămâne recunoscut(ă) direct în capitalurile proprii din perioada în care acoperirea era eficace [a se vedea alineatul (95) litera (a)] se recunoaște prin contul de profit și pierdere. O tranzacție previzionată care nu mai are un grad ridicat de probabilitate [a se vedea alineatul (88) litera (c)] poate încă să aibă loc.

(d) Entitatea revocă desemnarea. În cazul acoperirilor unei tranzacții previzionate, câștigul sau pierderea cumulativ(ă) aferent(ă) instrumentului de acoperire care rămâne recunoscut(ă) direct în capitalurile proprii din perioada în care acoperirea era eficace [a se vedea alineatul (95) litera (a)] rămâne recunoscut(ă) separat în capitalurile proprii până când are loc efectiv tranzacția previzionată sau până când aceasta se preconizează că nu va mai avea loc. Atunci când are loc tranzacția, se aplică alineatele (97), (98) sau (100). În cazul în care se preconizează că tranzacția nu va mai avea loc, câștigul sau pierderea cumulativ(ă) care a fost recunoscut(ă) direct în capitalurile proprii se recunoaște prin contul de profit și pierdere.

IAS 39

Operațiuni de acoperire a unei investiții nete

(102) ***Operațiunile de acoperire a unei investiții nete într-o operațiune din străinătate, inclusiv o operațiune de acoperire a unui element monetar care este contabilizat ca făcând parte dintr-o investiție netă (a se vedea IAS 21), se contabilizează în mod similar cu acoperirile fluxurilor de trezorerie:***

(a) partea din câștigul sau pierderea aferentă instrumentului de acoperire care este considerată a constitui o acoperire eficace [a se vedea alineatul (88)] se recunoaşte direct în capitalurile proprii în tabloul variațiilor capitalurilor proprii (a se vedea IAS 1)

şi

(b) partea care nu este eficace se recunoaşte în contul de profit şi pierdere.

Câștigul sau pierderea aferent(ă) instrumentului de acoperire care este legat(ă) de partea eficace a acoperiri care a fost recunoscut(ă) direct în capitalurile proprii se recunoaşte în contul de profit şi pierdere la ieşirea din activitatea din străinătate.

DATA INTRĂRII ÎN VIGOARE ȘI DISPOZIȚIILE TRANZITORII

(103) ***Entitățile aplică prezentul standard (inclusiv modificările emise în martie 2004) pentru perioade anuale care încep la data de 1 ianuarie 2005 sau ulterior acestei date. Este permisă şi aplicarea înaintea acestei date. Entitățile nu aplică prezentul standard (inclusiv modificările emise în martie 2004) pentru perioade anuale care încep la data de 1 ianuarie 2005 sau ulterior acestei date decât dacă aplică în acelaşi timp şi IAS 32 (emis în decembrie 2003). În cazul în care o entitate aplică prezentul standard pentru o perioadă care începe înainte de 1 ianuarie 2005, ea trebuie să indice acest fapt.***

(104) ***Prezentul standard se aplică retroactiv, cu excepția situațiilor menționate la alineatele (105)-(108). Soldul de deschidere al rezultatului reportat pentru cea mai îndepărtată perioadă anterioară prezentată şi toate celelalte valori comparative se ajustează ca şi cum s-ar fi aplicat întotdeauna prezentul standard, cu excepția cazurilor în care retratarea informațiilor este impracticabilă. În cazul în care retratarea informațiilor este impracticabilă, entitatea trebuie să indice acest fapt, precum şi măsura în care informațiile au fost retratate.***

(105) ***La prima aplicare a prezentului standard, entitățile sunt autorizate să desemneze un activ financiar sau un pasiv financiar recunoscut anterior ca activ financiar sau pasiv financiar la valoarea justă prin intermediul contului de profit și pierdere sau ca disponibil pentru vânzare, în ciuda cerinței de la alineatul (9) ca astfel de desemnări să se efectueze la recunoaşterea inițială. Pentru orice astfel de activ financiar desemnat ca fiind disponibil pentru vânzare, entitatea trebuie să recunoască toate modificările cumulative ale valorii juste într-o componentă distinctă a capitalurilor proprii până la derecunoaşterea sau la deprecierea ulterioară, când entitatea trebuie să transfere câştigul sau pierderea respectiv(ă) în contul de profit şi pierdere. Pentru orice instrument financiar desemnat ca fiind evaluat la valoarea justă prin contul de profit și pierdere sau desemnat ca fiind disponibil pentru vânzare, entitatea:***

(a) retratează activul financiar sau pasivul financiar utilizând noua desemnare în situațiile financiare comparative

şi

(b) indică valoarea justă a activelor financiare sau a pasivelor financiare desemnate pentru fiecare categorie, precum și clasificarea și valorile contabile din situațiile financiare anterioare.

(106) ***Cu excepția cazurilor permise în conformitate cu alineatul (107), entitățile aplică cerințele de derecunoaştere de la alineatele (15)-(37) şi din apendicele A alineatele AG36-AG52 cu titlu prospectiv. În consecință, în cazul în care o entitate a derecunoscut active financiare în conformitate cu IAS 39 (revizuit în anul 2000) ca urmare a unei tranzacții care a avut loc înainte de data de 1 ianuarie 2004 şi acele active nu ar fi fost derecunoscute în conformitate cu prezentul standard, entitatea nu recunoaşte acele active.***

(107) ***Fără a aduce atingere dispozițiilor alineatului (106), entitățile pot să aplice cerințele de derecunoaştere de la alineatele (15)-(37) şi din apendicele A alineatele AG36-AG52 retroactiv, de la o dată la alegerea entității în cauză, cu condiția ca informațiile necesare pentru aplicarea standardului IAS 39 activelor și pasivelor derecunoscute ca urmare a unor tranzacții trecute să fi fost obținute la data contabilizării inițiale a acelor tranzacții.***

(108) ***Entitățile nu ajustează valoarea contabilă a activelor nefinanciare și a pasivelor nefinanciare pentru a exclude câștigurile și pierderile aferente acoperirilor fluxurilor de trezorerie care au fost incluse în valoarea contabilă înainte de deschiderea exercițiului financiar pentru care se aplică pentru prima dată prezentul standard. La începutul exercițiului financiar pentru care se aplică pentru prima dată prezentul standard, orice valoare recunoscută direct în capitalurile proprii pentru o operațiune de acoperire a unui angajament ferm care, în conformitate cu prezentul standard, se contabilizează ca o acoperire a valorii juste trebuie reclasificată ca activ sau ca pasiv, cu excepția unei operațiuni de acoperire a riscului valutar, care continuă să fie tratată ca o acoperire a fluxurilor de trezorerie.***

RETRAGEREA ALTOR POZIȚII OFICIALE

(109) Prezentul standard înlocuiește IAS 39 *Instrumente financiare: recunoaștere și evaluare* revizuit în octombrie 2000.

(110) Prezentul standard și Recomandările de punere în aplicare care îl însoțesc înlocuiesc Recomandările de punere în aplicare emise de Comitetul pentru recomandări de punere în aplicare a IAS 39, instituit de fostul IASC.

APENDICELE A

Recomandări de punere în aplicare

Prezentul apendice face parte integrantă din standard.

Domeniul de aplicare [alineatele (2)-(7)]

AG1. Contractele care prevăd plăți care depind de variabile climatice, geologice sau altele de natură fizică se utilizează adesea ca polițe de asigurare. (Cele bazate pe variabile climatice sunt uneori denumite și „instrumente derivate climatice"). Pentru aceste contracte, plățile se fac pe baza valorii pierderii suferite de entitatea asigurată. Drepturile și obligațiile care decurg din contractele de asigurare și care nu implică în principal transferul de riscuri financiare sunt excluse din domeniul de aplicare al prezentului standard în conformitate cu prevederile alineatului (2) litera (d). Pentru anumite contracte care prevăd plăți în funcție de variabile climatice, geologice sau altele de natură fizică, sumele plătite nu au legătură cu valoarea pierderii suferite de entitatea asigurată. Aceste contracte sunt excluse din domeniul de aplicare al prezentului standard în conformitate cu prevederile alineatului (2) litera (h).

AG2. Prezentul standard nu modifică cerințele referitoare la planurile de beneficii ale angajaților care îndeplinesc prevederile standardului IAS 26 *Contabilizarea și raportarea planurilor de pensii* și cele referitoare la contractele de redevență pe baza volumului de vânzări sau a veniturilor din servicii care sunt contabilizate în conformitate cu IAS 18 *Venituri din activități curente*.

AG3. Uneori, o entitate face ceea ce ea consideră a fi „o investiție strategică" în instrumente de capitaluri proprii emise de o altă entitate, cu intenția de a institui sau de a menține o relație funcțională pe termen lung cu entitatea în care a investit. Entitatea care realizează investiția utilizează IAS 28 *Investiții în entitățile asociate* pentru a determina dacă metoda contabilă adecvată pentru o astfel de investiție este cea a punerii în echivalență. În mod similar, entitatea care realizează investiția utilizează IAS 31 *Interese în asocierile în participație* pentru a determina dacă metoda contabilă adecvată pentru o astfel de investiție este metoda consolidării proporționale sau cea a punerii în echivalență. În cazul în care nici metoda punerii în echivalență și nici cea a consolidării proporționale nu sunt adecvate, entitatea aplică prezentul standard investiției strategice respective.

AG4. Prezentul standard se aplică activelor financiare și pasivelor financiare ale asigurătorilor altele decât drepturile și obligațiile care decurg din contracte de asigurarea excluse în conformitate cu alineatul (2) litera (d).

Definiții [alineatele (8)-(9)]

Rata efectivă a dobânzii

AG5. În unele cazuri, activele financiare sunt achiziționate cu o reducere de preț importantă, care reflectă pierderile din credit suferite. Entitățile includ astfel de pierderi din credit suferite în fluxurile de trezorerie estimate atunci când calculează rata efectivă a dobânzii.

AG6. Atunci când aplică metoda dobânzii efective, o entitate amortizează în general orice comisioane, puncte de bază plătite sau încasate, costuri de tranzacționare și alte prime sau reduceri incluse în calcularea ratei efective a dobânzii pe durata de viață preconizată a instrumentului. Cu toate acestea, se utilizează o perioadă mai scurtă în cazul în care aceasta este perioada la care se raportează comisioanele, punctele de bază plătite sau încasate, costurile de tranzacționare și alte prime sau reduceri. Așa se întâmplă în cazul în care variabila cu care se corelează comisioanele, punctele de bază plătite sau încasate, costurile de tranzacționare și alte prime sau reduceri se recalculează la prețul pieței înainte de scadența preconizată a instrumentului. Într-un astfel de caz, perioada corespunzătoare de amortizare este perioada până la următoarea dată de recalculare. De exemplu, în cazul în care o primă sau o reducere pentru un instrument cu o rată fluctuantă reflectă dobânda acumulată pentru instrument de la data ultimei plăți a dobânzii sau variațiile în ratele pieței de la ultima recalculare a ratei fluctuante a dobânzii în funcție de ratele pieței, aceasta va fi amortizată până la următoarea dată de recalculare a ratei fluctuante a dobânzii în funcție de ratele pieței. Motivul este că prima sau reducerea se raportează la perioada de până la următoarea recalculare a ratei dobânzii, întrucât, la data respectivă, variabila la care se raportează prima sau reducerea (respectiv ratele dobânzilor) se recalculează în funcție de ratele pieței. Cu toate acestea, în cazul în care prima sau reducerea rezultă dintr-o variație a creditului care se extinde asupra ratei fluctuantă specificată în instrument sau asupra altor variabile care nu sunt recalculate în funcție de ratele pieței, aceasta se amortizează pe durata de viață preconizată a instrumentului.

AG7. Pentru activele financiare cu rată fluctuantă și pentru pasivele financiare cu rată fluctuantă, reestimarea periodică a fluxurilor de trezorerie pentru a reflecta variațiile ratelor dobânzii de pe piață modifică rata efectivă a dobânzii. În cazul în care un activ financiar cu rată fluctuantă sau un pasiv financiar cu rată fluctuantă este recunoscut inițial la o valoare egală cu valoarea principalului exigibil sau de plată la scadență, reestimarea plăților viitoare de dobânzi nu are, în mod normal, nici un efect semnificativ asupra valorii contabile a activului sau pasivului.

AG8. Atunci când o entitate își revizuiește estimările de plăți sau încasări, entitatea ajustează valoarea contabilă a activului financiar sau a pasivului financiar (sau a grupului de instrumente financiare) pentru a reflecta fluxurile de trezorerie estimate, reale și revizuite. Entitatea recalculează valoarea contabilă prin calcularea valorii actualizate a fluxurilor de trezorerie viitoare estimate la rata efectivă inițială a dobânzii pentru instrumentul financiar respectiv. Ajustarea se recunoaște ca venit sau cheltuială în contul de profit sau pierdere.

Instrumente derivate

AG9. Exemple tipice de instrumente derivate sunt contractele futures, contractele la termen, contractele swap și contractele pe opțiuni. Un instrument derivat are de obicei o valoare nominală, exprimată în monedă, un număr de acțiuni, un număr de unități de greutate sau de volum sau de alte unități specificate în contract. Cu toate acestea, un instrument derivat nu impune deținătorului sau vânzătorului să investească sau să încaseze valoarea nominală la începutul contractului. Un instrument derivat poate prevedea, de asemenea, o plată fixă sau plata unei sume care poate varia (dar nu proporțional cu variația suportului) în funcție de evenimente viitoare fără legătură cu valoarea nominală. De exemplu, un contract poate prevedea o plată fixă de 1 000 UM (*) dacă LIBOR pe șase luni crește cu 100 de puncte de bază. Un astfel de contract este un instrument derivat, chiar dacă nu se specifică o valoare nominală.

AG10. Definiția unui instrument derivat în prezentul standard include contractele care fac obiectul unei decontări brute prin livrarea elementului suport (de exemplu, un contract la termen de cumpărare a unui instrument de datorie cu rată fixă). O entitate poate avea un contract de vânzare sau cumpărare a unui element nefinanciar care poate face obiectul unei decontări brut în numerar sau într-un alt instrument financiar sau prin schimbul instrumentelor financiare (de exemplu, un contract de vânzare sau cumpărare a unor mărfuri la un preț fix și la o dată ulterioară). Un astfel de contract intră în domeniul de aplicare al prezentului standard, cu excepția cazului în care a fost încheiat și continuă să fie deținut în scopul livrării unui element nefinanciar, în conformitate cu cerințele preconizate de cumpărare, vânzare sau utilizare ale entității [a se vedea alineatele (5)-(7)].

AG11. Una dintre caracteristicile definitorii ale unui instrument derivat este aceea că investiția netă inițială necesară este mai mică decât cea necesară pentru alte tipuri de contracte în cazul cărora s-ar preconiza reacții similare în la modificările factorilor de pe piață. Un contract pe opțiuni se încadrează în această definiție, deoarece prima este mai mică decât investiția care ar fi necesară pentru achiziționarea instrumentului financiar suport de care este legată opțiunea. Un swap valutar care impune un schimb inițial de diverse monede cu valori juste egale se încadrează în această definiție, deoarece investiția netă inițială este zero.

AG12. O cumpărare sau o vânzare standard dă naștere unui angajament cu preț fix între data tranzacției și data decontării, ceea ce corespunde definiției unui instrument derivat. Cu toate acestea, din cauza duratei scurte a angajamentului, aceasta nu se recunoaște ca instrument financiar derivat. Prezentul standard prevede, în schimb, un mod special de contabilizare a acestor contracte standard [a se vedea alineatul (38) și alineatele AG53-AG56].

Costurile de tranzacționare

AG13. Costurile de tranzacționare includ onorariile și comisioanele plătite agenților (inclusiv angajaților care acționează ca agenți de vânzări), consilierilor, dealerilor și brokerilor, cotizațiile plătite către agențiile de reglementare și către bursele de valori, precum și taxele și comisioanele de transfer. Costurile de tranzacționare nu includ primele sau reducerile pentru datorie, costurile de finanțare sau costurile interne de finanțare sau de deținere.

Active financiare și pasive financiare deținute pentru tranzacționare

AG14. Noțiunea de tranzacționare reflectă în general ideea de cumpărare și vânzare frecvente, iar instrumentele financiare deținute pentru tranzacționare sunt în general utilizate cu scopul de a genera profituri din fluctuațiile pe termen scurt ale prețurilor sau din marja de profit a dealerului.

AG15. Pasivele financiare deținute pentru tranzacționare includ:

(a) pasivele financiare care nu sunt contabilizate ca instrumente de acoperire;

(b) obligațiile de a livra active financiare împrumutate de un vânzător pe descoperit (respectiv o entitate care vinde active financiare pe care le-a împrumutat și pe care nu le deține încă);

(*) În cadrul prezentului standard, valorile monetare sunt exprimate în „unități monetare" (UM).

(c) pasivele financiare asumate cu intenția de a le răscumpăra în viitorul apropiat (de exemplu, un instrument de datorie cotat pe care emitentul îl poate cumpăra înapoi în viitorul apropiat, în funcție de variația valorii sale juste)

și

(d) pasivele financiar care fac parte dintr-un portofoliu de instrumente financiare identificate care sunt gestionate împreună și pentru care există indicii care sugerează un tipar recent de dobândire de profit pe termen scurt.

Faptul că un pasiv este utilizat pentru a finanța activități de tranzacționare nu înseamnă, în sine, că acel pasiv este deținut pentru tranzacționare.

Investiții păstrate până la scadență

AG16. O entitate nu are intenția fermă de a păstra până la scadență o investiție într-un activ financiar cu scadență fixă atunci când:

(a) entitatea intenționează să păstreze acel activ financiar pentru o perioadă nedeterminată;

(b) entitatea este gata să vândă activul financiar respectiv (cu excepția unei situații care nu este recurentă și care nu ar fi putut fi în mod rezonabil anticipată de către entitate) ca reacție la variația ratelor dobânzilor pe piață sau a riscurilor, la necesitățile de lichidități, la modificarea disponibilității și a randamentului unor investiții alternative, la modificarea surselor sau a condițiilor de finanțare sau la variațiile riscului valutar

sau

(c) emitentul are dreptul de a deconta activul financiar respectiv la o valoarea semnificativ mai mică decât costul său amortizat.

AG17. Un instrument de datorie cu rată variabilă a dobânzii poate corespunde criteriilor pentru a se clasifica drept investiție păstrată până la scadență. Instrumentele de capitaluri proprii nu pot fi investiții păstrate până la scadență fie deoarece au o durată de viață nedefinită (cum este cazul acțiunilor ordinare), fie deoarece sumele pe care le poate primi deținătorul pot varia într-un mod care nu este predeterminat (cum este cazul opțiunilor de cumpărare de acțiuni, al waranturilor sau al altor drepturi similare). În ceea ce privește definiția investițiilor păstrate până la scadență, plățile fixe sau determinabile și scadența fixă înseamnă că un acord contractual definește sumele și datele de plată către deținător, cum sunt plățile dobânzii sau ale principalului. Un risc semnificativ de neplată nu împiedică clasificarea unui activ financiar ca investiție păstrată până la scadență, atâta vreme cât plățile prevăzute în contract sunt fixe sau determinabile, iar celelalte criterii de clasificare sunt respectate. Dacă termenii unui instrument de datorie perpetuu prevăd plăți de dobânzi pe o perioadă nedeterminată, instrumentul nu poate fi clasificat ca fiind păstrat până la scadență deoarece nu există nici o dată de scadență.

AG18. Criteriile de clasificare ca investiție păstrată până la scadență sunt întrunite pentru un activ financiar cu opțiune de răscumpărare înainte de scadență de către emitent, în cazul în care deținătorul intenționează și are capacitatea de a-l păstra până la răscumpărare sau până la scadență și deținătorul și-ar recupera în mare parte valoarea contabilă. Opțiunea de răscumpărare, atunci când este exercitată, nu face decât să accelereze scadența activului. Cu toate acestea, în cazul în care activul financiar este răscumpărabil înainte de scadență pe o bază care ar putea face ca deținătorul să nu își poată recupera cea mai mare parte din valoarea contabilă, activul financiar nu poate fi clasificat ca investiție păstrată până la scadență. Entitatea ia în considerare orice prime plătite și costuri de tranzacționare capitalizate atunci când determină dacă valoarea contabilă poate fi recuperată în cea mai mare parte.

AG19. Un activ financiar cu opțiunea de lichidare de către deținător înainte de scadență (respectiv deținătorul are dreptul de a cere emitentului să ramburseze sau să răscumpere activul financiar înainte de scadență) nu poate fi clasificat ca investiție păstrată până la scadență, deoarece plata ca urmare a unei opțiuni de lichidare înainte de scadență la cererea deținătorului pentru un activ financiar nu este consecventă cu exprimarea unei intenții ferme de a păstra activul financiar până la scadență.

AG20. În cazul majorității activelor financiare, valoarea justă constituie o măsură de evaluare mai adecvată decât costul amortizat. Clasificarea ca fiind păstrate până la scadență reprezintă o excepție, dar numai în cazul în care entitatea are intenția fermă și capacitatea de a păstra investiția până la scadență. Atunci când acțiunile entității pune sub semnul îndoielii intențiile și capacitatea sa de a păstra astfel de investiții până la scadență, alineatul (9) împiedică utilizarea acestei excepții pentru o perioadă de timp rezonabilă.

AG21. Un scenariu catastrofal cu o foarte mică probabilitate, cum ar fi retragerea în masă a depozitelor bancare sau o situație similară care ar putea afecta o societate de asigurări, nu trebuie evaluat de către o entitate în vederea luării unei decizii privind intenția sa fermă sau capacitatea sa de a păstra o investiție până la scadență.

AG22. Vânzarea înainte de scadență poate să se încadreze în condițiile specifice de la alineatul (9) – și prin urmare nu ridică îndoieli cu privire la intenția entității de a păstra alte investiții până la scadență – în cazul în care poate fi atribuită uneia dintre următoarele cauze:

(a) o deteriorare semnificativă a bonității emitentului. De exemplu, vânzarea ca urmare a scăderii ratingului de credit de către o agenție de rating externă nu ridică neapărat îndoieli cu privire la intenția entității de a păstra alte investiții până la scadență, dacă scăderea acestei rate oferă dovezi ale unei deteriorări semnificative a bonității emitentului în raport cu ratingul său de credit din momentul recunoașterii inițiale. În mod similar, în cazul în care o entitate utilizează un sistem intern de evaluare a ratei de expunere la risc, modificările acelor ratinguri interne pot contribui la identificarea emitenților a căror bonitate a scăzut în mod semnificativ, cu condiția ca modul de abordare de către entitate a stabilirii ratingurilor interne și a modificărilor din aceste ratinguri să ofere o măsură consecventă, fiabilă și obiectivă a ratingului de credit al emitenților. În cazul în care există dovezi ale deprecierii unui activ financiar [a se vedea alineatele (58) și (59)], deteriorarea bonității este privită adesea ca fiind semnificativă;

(b) modificarea reglementării fiscale, prin care se elimină sau se reduce în mod semnificativ statutul de scutire fiscală de care beneficia dobânda din investiția păstrată până la scadență (dar nu și o modificare a reglementării fiscale care revizuiește ratele marginale ale impozitelor aplicabile veniturilor din dobânzi);

(c) o combinare de întreprinderi de proporții sau o cedare semnificativă (ca în cazul vânzării unui segment) care necesită vânzarea sau transferarea unor investiții păstrate până la scadență pentru a menține poziția existentă a entității față de riscul ratei dobânzii sau politica sa în ceea ce privește riscul creditului (deși combinarea de întreprinderi este un eveniment pe care entitatea îl poate controla, modificările în portofoliul de investiții al acesteia pentru menținerea poziției față de riscul ratei dobânzii sau a politicii sale în ceea ce privește riscul creditului au mai curând natură de consecințe și sunt dificil de anticipat);

(d) o modificare a cerințelor statutare sau de reglementare care modifică în mod semnificativ fie ceea ce constituie o investiție permisă, fie nivelul maxim al unor anumite tipuri de investiții, obligând astfel entitatea să cedeze o investiție păstrată până la scadență;

(e) o creștere semnificativă a necesităților de capital propriu specifice sectorului de activitate, care determină entitatea să își restrângă dimensiunile prin vânzarea unor investiții păstrate până la scadență;

(f) o creștere semnificativă în evaluarea riscurilor investițiilor păstrate până la scadență utilizate în cadrul reglementărilor prudențiale bazate pe capitalurile proprii.

AG23. O entitate nu posedă capacitatea demonstrată de a păstra până la scadență o investiție într-un activ financiar cu scadență fixă în cazul în care:

(a) nu are la dispoziție resursele financiare necesare pentru a continua finanțarea investiției până la scadență

sau

(b) face obiectul unor constrângeri de natură legală sau de altă natură care o pot împiedica să păstreze activul financiar până la scadență. (Cu toate acestea, opțiunea de răscumpărare la cererea emitentului nu împiedică în mod necesar intenția unei entități de a păstra un activ financiar până la scadență – a se vedea alineatul AG18).

AG24. Alte situații decât cele descrise la alineatele AG16-AG23 pot indica faptul că o entitate nu are o intenție fermă sau capacitatea de a păstra o investiție până la scadență.

AG25. O entitate își evaluează intenția și capacitatea de a își păstra investițiile până la scadență nu doar atunci când activele financiare respective sunt recunoscute inițial, ci și la fiecare dată ulterioară de bilanț.

IAS 39

Împrumuturi și creanțe

AG26. Orice activ financiar nederivat cu plăți fixa sau determinabile (inclusiv împrumuturile acordate, creanțe comerciale, investițiile în instrumente de datorie și depozite păstrate la bănci) se poate încadra în definiția împrumuturilor și a creanțelor. Cu toate aceste, un activ financiar cotat pe o piață activă (cum ar fi un instrument de datorie cotat, a se vedea alineatul AG71) nu poate fi clasificat drept împrumut sau creanță. Activele financiare care nu se încadrează în definiția împrumuturilor și a creanțelor pot fi clasificate ca investiții păstrate până la scadență, în cazul în care îndeplinesc condițiile necesare pentru o astfel de clasificare [a se vedea alineatul (9) și alineatele AG16-AG25]. La recunoașterea inițială a unui activ financiar care altminteri ar fi clasificat ca împrumut sau creanță, o entitate poate să desemneze acel activ ca activ financiar la valoarea justă prin contul de profit și pierdere sau ca activ disponibil pentru vânzare.

Instrumente derivate încorporate [alineatele (10)-(13)]

AG27. În cazul în care un contract-gazdă nu are stabilită sau predeterminată o dată de scadență și reprezintă o participație reziduală în activele nete ale unei entități, caracteristicile și riscurile sale economice sunt cele ale unui instrument de capitaluri proprii, iar un instrument derivat încorporat ar trebui să posede caracteristici de capitaluri proprii legate de aceeași entitate pentru a putea fi privit ca strâns legat. În cazul în care contractul-gazdă nu este un instrument de capitaluri proprii, dar se încadrează în definiția unui instrument financiar, atunci caracteristicile și riscurile sale economice sunt cele ale unui instrument de datorie.

AG28. Un instrument derivat încorporat fără opțiuni (cum ar fi un contract la termen sau un contract swap) este separat de contractul său gazdă pe baza condițiilor sale esențiale, declarate sau implicite, astfel încât să aibă o valoarea justă de zero la recunoașterea inițială. Un instrument derivat încorporat bazat pe opțiuni (cum ar fi o opțiune de vânzare sau o opțiune de răscumpărare, o opțiune de limită superioară sau inferioară sau o opțiune la un contract swap) este separat de contractul său gazdă pe baza condițiilor specificate ale opțiunii. Valoarea contabilă inițială a instrumentului gazdă este valoarea reziduală după separarea instrumentului derivat încorporat.

AG29. În general, instrumentele derivate multiple încorporate într-un singur instrument se tratează ca un singur instrument derivat încorporat compus. Cu toate acestea, instrumentele derivate încorporate clasificate drept capitaluri proprii (a se vedea IAS 32 Instrumente financiare: prezentare și descriere) se contabilizează separat de cele clasificare drept active sau pasive. De asemenea, în cazul în care un instrument are mai mult de un instrument derivat încorporat, iar instrumentele sale derivate sunt legate de grade diferite de expunere la risc și se pot cu ușurință separa și trata în mod independent unele de celelalte, ele trebuie contabilizate separat.

AG30. Caracteristicile economice și riscurile unui instrument derivat încorporat nu sunt strâns legate de contractul-gazdă [alineatul (11) litera (a)] în exemplele următoare. În aceste exemple, presupunând că sunt îndeplinite condițiile de la alineatul (11) literele (b) și (c), o entitate contabilizează instrumentul derivat încorporat separat de contractul-gazdă.

(a) O opțiune de vânzare încorporată într-un instrument care permite deținătorului să ceară emitentului să răscumpere instrumentul pentru o sumă în numerar sau pentru alte active care variază în funcție de variațiile prețurilor sau ale indicilor instrumentelor de capitaluri proprii sau al unor mărfuri nu este strâns legată de un instrument de datorie gazdă.

(b) O opțiune de răscumpărare la cererea emitentului încorporată într-un instrument de capitaluri proprii care permite emitentului să răscumpere instrumentul de capitaluri proprii la un preț predefinit nu este strâns legată de instrumentul gazdă de capitaluri proprii principal din perspectiva deținătorului (din perspectiva emitentului, opțiunea de răscumpărare la cererea emitentului este un instrument de capitaluri proprii, cu condiția ca aceasta să îndeplinească criteriile pentru o astfel de calificare în conformitate cu IAS 32, caz în care este exclusă din domeniul de aplicare al prezentului standard).

(c) O opțiune sau o dispoziție automată de prelungire a duratei rămase până la scadența unui instrument de datorie nu este strâns legată de instrumentul gazdă de datorie, cu excepția cazului în care există o ajustare concomitentă la rata curentă aproximativă a dobânzii de pe piață la data prelungirii. În cazul în care o entitate emite un instrument de datorie, iar deținătorul instrumentului respectiv emite o opțiune de răscumpărare pentru instrumentul de datorie în favoarea unei terțe părți, emitentul consideră opțiunea de răscumpărare ca pe o prelungire a duratei până la scadența instrumentului de datorie, cu condiția ca emitentului să i se poată solicita să participe la sau să faciliteze repunerea pe piață a instrumentului de datorie după exercitarea opțiunii.

(d) Plățile dobânzilor sau a principalului indexate în funcție de capitalurile proprii încorporate într-un instrument de datorie gazdă sau într-un contract de asigurări – prin care valoarea dobânzii sau a principalului este indexată la valoarea instrumentelor de capitaluri proprii – nu sunt strâns legate de instrumentul gazdă, deoarece riscurile inerente pentru instrumentul gazdă și pentru instrumentul derivat încorporat sunt diferite.

(e) Plățile dobânzilor sau a principalului indexate în funcție de mărfuri și încorporate într-un instrument de datorie sau într-un contract de asigurări gazdă – prin care valoarea dobânzii sau a principalului este indexată la valoarea mărfii (cum ar fi aurul) – nu sunt strâns legate de instrumentul gazdă, deoarece riscurile inerente pentru instrumentul gazdă și pentru instrumentul derivat încorporat sunt diferite.

(f) O componentă de conversie în capitaluri proprii încorporată într-un instrument de datorie convertibil nu este strâns legată de instrumentul gazdă de datorie din perspectiva deținătorului instrumentului (din perspectiva emitentului, opțiunea de convertire în capitaluri proprii constituie un instrument de capitaluri proprii și este exclusă din domeniul de aplicare al prezentului standard, cu condiția să îndeplinească criteriile pentru o astfel de calificare în conformitate cu IAS 32).

(g) O opțiune de răscumpărare, de vânzare, de restituire sau de rambursare anticipată încorporată într-un instrument gazdă de datorie nu este strâns legată de instrumentul gazdă de datorie, cu excepția cazului în care prețul de exercitare a opțiunii este aproximativ egal la fiecare dată de exercitare cu costul amortizat al instrumentului gazdă de datorie. Din perspectiva emitentului unui instrument de datorie convertibil cu o opțiune de răscumpărare sau de vânzare încorporată, trebuie să se evalueze dacă opțiunea de răscumpărare sau de vânzare este strâns legată de instrumentul gazdă de datorie înainte de separarea elementului de capitaluri proprii în conformitate cu IAS 32.

(h) Instrumentele derivate de credit care sunt încorporate într-un instrument gazdă de datorie și permit unei părți („beneficiarul") să transfere riscul de credit aferent unui activ de referință desemnat, pe care poate instrumentul gazdă de datorie. Astfel de instrumente derivate de credit permit girantului să își asume riscul de credit asociat cu activul de referință fără a îl deține în mod direct.

AG31. Un exemplu de instrument hibrid este un instrument financiar care îi conferă deținătorului dreptul de a revinde instrumentul financiar înapoi emitentului în schimbul unei sume în numerar sau în schimbul altor active financiare care variază în funcție de variațiile indicilor de capitaluri proprii sau de mărfuri, care pot crește sau descrește („instrument care poate fi lichidat de deținător înainte de scadență"). [……] Este necesară separarea unui instrument derivat încorporat (respectiv plata indexată a principalului) în conformitate cu alineatul (11), întrucât contractul-gazdă este un instrument de datorie în conformitate cu alineatul AG27, iar plata indexată a principalului nu este strâns legată de instrumentul gazdă de datorie în conformitate cu alineatul AG30 litera (a). Întrucât plata principalului poate crește sau poate descrește, instrumentul derivat încorporat este un instrument derivat fără opțiuni a cărui valoare este indexată în funcție de variabila de bază.

AG32. În cazul unui instrument care poate fi lichidat de deținător înainte de scadență și care poate fi vândut înapoi în orice moment în schimbul unei sume în numerar egale cu o parte proporțională din valoarea netă a activului unei entități (cum ar fi unități la un fond mutual deschis sau produse de investiție legate de unități), efectul separării unui instrument derivat încorporat și al contabilizării fiecărei componente este evaluarea instrumentului combinat la suma de răscumpărare care este plătibilă la data bilanțului, în cazul în care deținătorul își exercită dreptul de a revinde instrumentul emitentului.

AG33. Caracteristicile economice și riscurile unui instrument derivat încorporat sunt strâns legate de cele ale contractului-gazdă în exemplele următoare. În aceste exemple, o entitate nu contabilizează instrumentul derivat încorporat separat de contractul-gazdă.

(a) Un instrument derivat încorporat în care activul-suport este o rată a dobânzii sau un indice de rată a dobânzii care poate modifica valoarea dobânzii care ar fi altminteri plătită sau primită pentru un instrument gazdă de datorie purtător de dobândă este strâns legat de instrumentul gazdă de datorie, cu excepția cazului în care instrumentul combinat poate fi decontat în așa fel încât deținătorul să nu își poată recupera cea mai mare parte a investiției recunoscute sau astfel încât instrumentul derivat încorporat să poată cel puțin să dubleze rata inițială de rentabilitate a deținătorului pentru contractul-gazdă și să ducă astfel la o rată a rentabilității care să fie cel puțin de două ori mai mare decât rentabilitatea pieței pentru un contract încheiat în aceleași condiții ca și contractul-gazdă.

(b) Un plafon minim sau maxim încorporat pentru rata dobânzii unui instrument de datorie este strâns legat de instrumentul gazdă de datorie, cu condiția ca plafonul maxim să fie la același nivel sau peste nivelul ratei dobânzii pe piață, iar cel minim să fie la același nivel sau sub nivelul ratei dobânzii pe piață la emiterea instrumentului, iar plafoanele maxim și minim să nu aibă efect de pârghie în raport cu instrumentul-gazdă. În mod similar, prevederile contractuale de cumpărare sau de vânzare a unui activ (de exemplu a unei mărfi) care stabilesc un plafon minim și unul maxim pentru prețul care trebuie plătit sau încasat pentru acel activ sunt strâns legate de contractul-gazdă în cazul în care atât plafonul minim, cât și cel maxim au fost în afara banilor la început și nu sunt supuse unui efect de pârghie.

(c) Un instrument derivat încorporat în valută care prevede un flux de plăți în principal sau dobânzi denominat în valută și care este încorporat într-un instrument gazdă de datorie (de exemplu, o obligațiune denominată în două valute) este strâns legat de instrumentul gazdă de datorie. Un astfel de instrument derivat nu este separat de instrumentul-gazdă deoarece IAS 21 *Efectele variațiilor cursurilor de schimb valutar* prevede ca pierderile și câștigurile din variațiile cursului de schimb valutar pe elemente monetare să fie recunoscute în contul de profit și pierdere.

(d) Un instrument derivat în valută încorporat într-un contract-gazdă care nu este un instrument financiar (cum ar fi un contract de vânzare sau cumpărare a unui element nefinanciar, pentru care prețul este denominat în valută) este strâns legat de contractul-gazdă, cu condiția să nu fie supus unui efect de pârghie, să nu cuprindă componente de opțiuni și să impună efectuarea plăților în una dintre următoarele monede:

(i) moneda funcțională a oricărei părți importante la contract;

(ii) moneda în care este în mod obișnuit denominat prețul bunurilor sau al serviciilor achiziționate sau livrate în tranzacțiile comerciale din întreaga lume (cum ar fi dolarul american pentru tranzacțiile cu țiței)

sau

(iii) moneda care este utilizată în mod obișnuit în contracte pentru cumpărarea sau vânzarea de elemente nefinanciare în mediul economic în care se desfășoară tranzacția (de exemplu, o monedă relativ stabilă și lichidă utilizată în mod obișnuit în tranzacțiile comerciale locale sau în comerțul exterior).

(Un astfel de contract nu constituie un contract-gazdă cu un instrument derivat în valută încorporat).

(e) O opțiune de rambursare anticipată încorporată numai într-o componentă de dobândă sau numai într-o componentă de principal este strâns legată de contractul-gazdă, cu condiția ca acest contract (i) să fi rezultat inițial din separarea dreptului de a încasa fluxurile de trezorerie contractuale dintr-un instrument financiar care, în sine, nu comportă un instrument derivat încorporat și (ii) să nu cuprindă condiții care nu figurează în contractul-gazdă de datorie inițial.

(f) Un instrument derivat încorporat într-un contract-gazdă de leasing este strâns legat de contractul-gazdă în cazul în care instrumentul derivat încorporat este (i) un indice legat de inflație, cum ar fi un indice al prețurilor de leasing corelat cu un indice al prețurilor de consum (cu condiția ca leasingul să nu fie supus unui efect de pârghie și ca indicele să fie legat de inflația din mediul economic propriu al entității), (ii) o chirie contingentă calculată pe baza cifrei de afaceri corespunzătoare sau (iii) o chirie contingentă calculată pe baza ratelor variabile ale dobânzilor

Recunoaștere și derecunoaștere [alineatele (14)-(42)]

Recunoașterea inițială [alineatul (14)]

AG34. Ca o consecință a principiului enunțat la alineatul (14), o entitate își recunoaște toate drepturile și obligațiile contractuale care decurg din instrumente derivate în bilanț, ca active și respectiv ca pasive, cu excepția instrumentelor derivate care împiedică contabilizarea unui transfer de active financiare ca vânzare (a se vedea alineatul AG49). În cazul în care transferul unui activ financiar nu se clasifică pentru derecunoaștere, cesionarul nu recunoaște activul transferat ca activ al său (a se vedea alineatul AG50).

AG35. Exemplele următoare sunt exemple de aplicare a principiului enunțat la alineatul (14):

(a) creanțele și datoriile necondiționate se recunosc ca active sau pasive în momentul în care entitatea devine parte la un contract și, prin urmare, are dreptul legal de a încasa sau obligația legală de a plăti numerar;

(b) activele care se dobândesc și pasivele care se asumă ca urmare a unui angajament ferm de cumpărare sau vânzare de bunuri sau servicii nu se recunosc în general până când cel puțin una dintre părți și-a îndeplinit obligațiile contractuale. De exemplu, o entitate care primește o comandă fermă nu recunoaște în general un activ (iar entitatea care a transmis comanda nu recunoaște un pasiv) în momentul angajamentului, ci mai degrabă amână recunoașterea până la expedierea, livrarea sau predarea bunurilor sau a serviciilor. În cazul în care un angajament ferm de cumpărare sau vânzare de element nefinanciare intră în domeniul de aplicare al prezentului standard în conformitate cu alineatele (5)-(7), valoarea sa justă netă se recunoaște ca activ sau pasiv la data angajamentului [a se vedea litera (c) în continuare). De asemenea, în cazul în care un angajament ferm care nu a fost recunoscut anterior este desemnat ca element acoperit în cadrul unei operațiuni de acoperire a valorii juste, orice modificare a valorii juste nete care poate fi atribuită riscului acoperit este recunoscută ca activ sau pasiv după începerea acoperirii [a se vedea alineatele (93) și (94)];

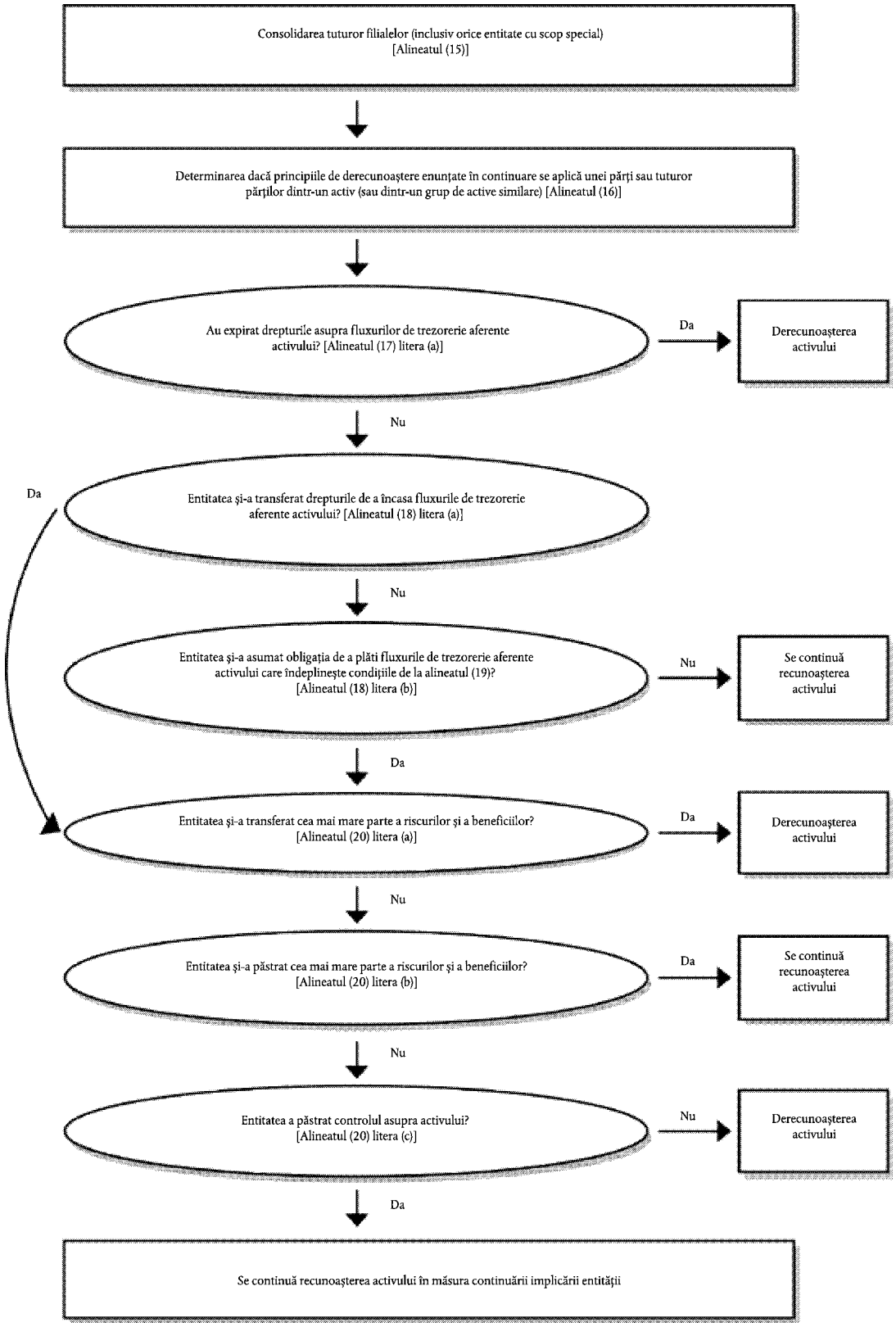
(c) un contract la termen care intră în domeniul de aplicare al prezentului standard [a se vedea alineatele (2)-(7)] se recunoaște ca activ sau pasiv la data angajamentului și nu la data la care are loc decontarea. Atunci când o entitate devine parte la un contract la termen, valorile juste ale dreptului și ale obligației sunt adesea egale, astfel încât valoarea justă netă a contractului la termen să fie zero. În cazul în care valoarea justă netă a dreptului și a obligației nu este zero, contractul se recunoaște ca activ sau ca pasiv;

(d) contractele de opțiuni care intră în domeniul de aplicare al prezentului standard [a se vedea alineatele (2)-(7)] se recunosc ca active sau pasive atunci când deținătorul sau vânzătorul devine parte la contract;

(e) tranzacțiile viitoare planificate, indiferent de gradul lor de probabilitate, nu se consideră active sau pasive, întrucât entitatea nu a devenit parte la un contract.

Derecunoașterea unui activ financiar [alineatele (15)-(37)]

AG36. Diagrama următoare ilustrează evaluarea derecunoașterii unui activ financiar și amploarea acesteia.

IAS 39

Aranjamentele în conformitate cu care o entitate păstrează drepturile contractuale de a încasa fluxurile de trezorerie dintr-un activ financiar, dar își asumă obligația contractuală de a plăti fluxurile de trezorerie unuia sau mai multor beneficiari [alineatul (18) litera (b)]

AG37. Situația descrisă la alineatul (18) litera (b) (atunci când o entitate păstrează drepturile contractuale de a încasa fluxurile de trezorerie din activul financiar, dar își asumă obligația contractuală de a plăti fluxurile de trezorerie unuia sau mai multor beneficiari) apare, de exemplu, atunci când o entitate este entitate sau trust cu scop special și emite în favoarea investitorilor interese cu drept de proprietate efectivă asupra activelor financiare suport pe care le deține și pentru care furnizează servicii de întreținere. În acest caz, activele financiare se califică pentru derecunoaștere, în cazul în care sunt îndeplinite condițiile specificate la alineatele (19) și (20).

AG38. În aplicarea alineatului (19), entitatea ar putea fi, de exemplu, creatorul activului financiar sau ar putea fi un grup care include o entitate cu scop special consolidată, care a achiziționat activul financiar și transferă fluxurile de trezorerie unor investitori terți neafiliați.

Evaluarea transferului riscurilor și beneficii inerente dreptului de proprietate [alineatul (20)]

AG39. Exemple de situații în care entitatea a transferat cea mai mare parte a riscurilor și a beneficiilor inerente dreptului de proprietate sunt:

(a) vânzarea necondiționată a unui activ financiar;

(b) vânzarea unui activ financiar împreună cu o opțiune de răscumpărare a activului financiar respectiv la valoarea sa justă din momentul efectuării operațiunii

și

(c) vânzarea unui activ financiar împreună cu o opțiune de vânzare sau de răscumpărare care este mult în afara banilor (respectiv o opțiune care este atât de mult în afara banilor încât este foarte puțin probabil să ajungă să fie în bani înainte de expirare).

AG40. Exemple de situații în care entitatea a păstrat cea mai mare parte a riscurilor și a beneficiilor inerente proprietății sunt:

(a) o tranzacție de vânzare și răscumpărare în cadrul căreia prețul de răscumpărare este un preț fix sau este prețul de vânzare plus rentabilitatea creditorului;

(b) un acord de împrumut de titluri de valoare;

(c) vânzarea unui activ financiar împreună cu un swap global de randament care transferă expunerea la riscurile prieței înapoi entității;

(d) vânzarea unui activ financiar împreună cu o opțiune de vânzare sau de cumpărare care este mult în bani (respectiv o opțiune care este atât de mult în bani încât este foarte puțin probabil să ajungă în afara banilor înainte de expirare)

și

(e) vânzarea de creanțe pe termen scurt în cadrul căreia entitatea garantează că va compensa cesionarului pierderile din credit care pot apărea.

AG41. În cazul în care o entitate stabilește că, drept rezultat al transferului, a transferat cea mai mare parte a riscurilor și a beneficiilor inerente dreptului de proprietate asupra activului transferat, ea nu mai recunoaște activul transferat în exercițiul financiar următor, cu excepția cazului în care reachiziționează activul transferat respectiv printr-o nouă tranzacție.

Evaluarea transferului controlului

AG42. O entitate nu a păstrat controlul asupra unui activ transferat în cazul în care cesionarul are capacitatea practică de a vinde activul transferat. O entitate a păstrat controlul asupra unui activ transferat în cazul în care cesionarul nu are capacitatea practică de a vinde activul transferat. Un cesionar are capacitatea practică de a vinde activul transferat dacă acesta este tranzacționat pe o piață activă, întrucât cesionarul ar putea răscumpăra activul transferat de pe piață în cazul în care trebuie să îl înapoieze entității. De exemplu, un cesionar poate avea capacitatea practică de a vinde un activ transferat în cazul în care activul transferat face obiectul unei opțiuni care îi permite entității să îl răscumpere, dar cesionarul poate cu ușurință să obțină activul transferat de pe piață în cazul exercitării acestei opțiuni. Un cesionar nu are capacitatea practică de a vinde activul transferat în cazul în care entitatea păstrează o astfel de opțiune, iar cesionarul nu poate să obțină ușor activul transferat de pe piață în cazul în care entitatea își exercită opțiunea.

AG43. Cesionarul are capacitatea practică de a vinde activul transferat numai în cazul în care cesionarul poate vinde activul transferat în întregime unei părți terțe neafiliate și își poate exercita această capacitate în mod unilateral și fără a impune restricții suplimentare asupra transferului. Întrebarea esențială este ce poate face în practică cesionarul și nu ce drepturi contractuale are acesta în ceea ce privește libertatea de tranzacționare a activului transferat sau ce restricții contractuale există. În special:

(a) dreptul contractual de a ceda de activul transferat are un efect practic prea mic atunci când nu există o piață pentru activul transferat

și

(b) capacitatea de a ceda activul transferat are un efect practic prea mic atunci când nu poate fi exercitată în mod liber. Din acest motiv:

(i) capacitatea cesionarului de a ceda activul transferat trebuie să fie independentă de acțiunilor altora (respectiv trebuie să fie o capacitatea unilaterală)

și

(ii) cesionarul trebuie să aibă capacitatea de a ceda activul transferat fără a trebui să atașeze transferului condiții restrictive (de exemplu, condiții referitoare la modul de gestionare a activului de împrumut sau o opțiune care să îi confere cesionarului dreptul de a răscumpăra activul).

AG44. Faptul că cesionarul este puțin probabil să vândă activul transferat nu înseamnă, în sine, că cedentul a păstrat controlul asupra activului transferat. Cu toate acestea, în cazul în care o opțiune de vânzare sau o garanție îl împiedică pe cesionar să vândă activul transferat, atunci cedentul a păstrat controlul asupra activului transferat. De exemplu, cazul în care o opțiune de vânzare sau o garanție este suficient de valoroasă încât îl împiedică pe cesionar să vândă activul transferat, deoarece, în practică, cesionarul nu ar vinde activul transferat unei terțe părți fără a-i atașa o opțiune similară sau alte condiții restrictive. Dimpotrivă, cesionarul ar păstra activul transferat pentru a obține plăți în virtutea opțiunii de vânzare sau a garanției. În aceste condiții, cedentul a păstrat controlul asupra activului transferat.

Transferuri care se califică pentru derecunoaștere

AG45. O entitate poate păstra dreptul asupra unei părți din plățile de dobânzi aferente activelor transferate drept compensare pentru gestionarea acelor active. Partea din plățile de dobânzi la care entitatea ar renunța la încetarea sau la transferul mandatului de gestionare se alocă activului sau pasivului legat de gestionare. Partea din plățile de dobânzi la care entitatea nu ar renunța este o creanță numai asupra dobânzilor. De exemplu, în cazul în care entitatea nu ar renunța la nici o dobândă la încetarea sau la transferul mandatului de gestionare, dobânda este în întregime o creanță numai asupra dobânzilor. În vederea aplicării alineatului (27), valorile juste ale activului legat de gestionare și ale creanței numai asupra dobânzilor sunt utilizate pentru repartizarea valorii contabile a creanței între partea din activ care se derecunoaște și partea care continuă să fie recunoscută. În cazul în care nu există un comision de gestionare specificat sau comisionul care trebuie încasat se estimează că nu va compensa entitatea în mod adecvat pentru asigurarea gestionării activului, se recunoaște la valoarea justă un pasiv care corespunde obligației de gestionare.

AG46. La estimarea valorii juste a părții care continuă să fie recunoscută și a părții care este derecunoscută în scopul aplicării alineatului (27), o entitate aplică cerințele de evaluare a valorii juste specificate la alineatele (48), (49) și AG69-AG82, care se adaugă celor de la alineatul (28).

Transferuri care nu se califică pentru derecunoaștere

AG47. Aceasta este o punere în aplicare a principiului descris la alineatul (29). În cazul în care o garanție furnizată de entitate pentru pierderi din neexecutarea obligațiilor pentru activul transferat împiedică derecunoașterea unui activ transferat deoarece entitatea a păstrat cea mai mare parte a riscurilor și a beneficiilor inerente dreptului de proprietate asupra activului transferat, activul transferat continuă să fie recunoscut în întregime, iar contravaloarea încasată se recunoaște ca pasiv.

Continuarea implicării în activele transferate

AG48. Iată câteva exemple de modalități în care o entitate evaluează un activ transferat și pasivul asociat în conformitate cu alineatul (30).

Toate activele

(a) În cazul în care o garanție furnizată de entitate pentru a plăti pierderile din neexecutarea obligațiilor pentru activul transferat împiedică derecunoașterea activului transferat în funcție de continuarea implicării, activul transferat se evaluează la data transferului la valoarea cea mai mică dintre (i) valoarea contabilă a activului și (ii) suma maximă a contravalorii încasate la transfer pe care entitatea ar putea fi obligată să o ramburseze („valoarea garanției"). Pasivul asociat este evaluat inițial la valoarea garanției plus valoarea justă a garanției (care, în mod normal, este contravaloarea încasată pentru garanție). Ulterior, valoarea justă inițială a garanției este recunoscută prin contul de profit și pierdere proporțional în timp (a se vedea IAS 18), iar valoarea contabilă a activului se reduce cu eventualele pierderi din depreciere.

Activele evaluate la cost amortizat

(b) În cazul în care o obligație aferentă unei opțiuni de vânzare vândută de o entitate sau un drept aferent unei opțiuni de cumpărare deținut de o entitate împiedică derecunoașterea activului transferat și entitatea evaluează activul transferat la cost amortizat, pasivul asociat este evaluat la costul său (respectiv la contravaloarea încasată), ajustat pentru amortizarea oricăror diferențe dintre acest cost și costul amortizat al activului transferat la data expirării opțiunii. De exemplu, să presupunem că valoarea contabilă și costul amortizat ale activului la data transferului se ridică la 98 UM, iar contravaloarea încasată este de 95 UM. Costul amortizat al activului la data exercitării opțiunii va fi de 100 UM. Valoarea contabilă inițială a pasivului asociat este de 95 UM, iar diferența dintre 95 UM și 100 UM se recunoaște prin contul de profit și pierdere utilizându-se metoda dobânzii efective. În cazul în care se exercită opțiunea, orice diferență între valoarea contabilă a pasivului asociat și prețul de exercitare a opțiunii se recunoaște prin contul de profit și pierdere.

Activele evaluate la valoarea justă

(c) În cazul în care un drept aferent unei opțiuni de cumpărare păstrat de o entitate împiedică derecunoașterea activului transferat și entitatea evaluează activul transferat la valoarea justă, activul continuă să fie evaluat la valoarea justă. Pasivul asociat se evaluează la (i) prețul de exercitare a opțiunii minus valoarea timp a opțiunii, în cazul în care opțiunea este în bani sau la bani (ii) valoarea justă a activului transferat minus valoarea timp a opțiunii, în cazul în care opțiunea este în afara banilor. Ajustarea evaluării pasivului asociat garantează faptul că valoarea contabilă netă a activului și a pasivului asociat este valoarea justă a dreptului aferent opțiunii de cumpărare. De exemplu, în cazul în care valoarea justă a activului suport este de 80 UM, prețul de exercitare a opțiunii este de 95 UM, iar valoarea timp a opțiunii este de 5 UM, valoarea contabilă a pasivului asociat este de 75 UM (80 UM – 5 UM), iar valoarea contabilă a activului transferat este de 80 UM (respectiv valoarea sa justă).

(d) În cazul în care o opțiune de vânzare vândută de o entitate împiedică derecunoașterea activului transferat și entitatea evaluează activul transferat la valoarea sa justă, pasivul asociat se evaluează la prețul de exercitare a opțiunii plus valoarea timp a opțiunii. Evaluarea activului la valoarea sa justă este limitată la valoarea mai mică dintre valoarea sa justă și prețul de exercitare a opțiunii, întrucât entitatea nu are dreptul de a crește valoarea justă a activului transferat peste prețul de exercitare a opțiunii. Acest lucru garantează faptul că valoarea contabilă netă a activului și a pasivului asociat este valoarea justă a obligației aferente opțiunii de vânzare. De exemplu, în cazul în care valoarea justă a activului subsidiar este de 120 UM, prețul de exercitare a opțiunii este de 100 UM, iar valoarea timp a opțiunii este de 5 UM, valoarea contabilă a pasivului asociat este de 105 UM (100 UM + 5 UM), iar valoarea contabilă a activului este de 100 UM (în acest caz, prețul de exercitare a opțiunii).

(e) În cazul în care un collar, sub forma unei opțiune de cumpărare cumpărate sau a unei opțiuni de vânzare vândute, împiedică derecunoașterea activului transferat și entitatea evaluează activul la valoarea sa justă, acesta continuă să fie evaluat la valoarea justă. Pasivul asociat se evaluează la (i) suma dintre prețul de exercitare a opțiunii de cumpărare și valoarea justă a opțiunii de vânzare minus valoarea timp a opțiunii de cumpărare, în cazul în care opțiunea de cumpărare este în bani sau la bani sau (ii) suma dintre valoarea justă a activului și valoarea justă a opțiunii de vânzare minus valoarea timp a opțiunii de cumpărare, în cazul în care aceasta este în afara banilor. Ajustarea pasivului asociat garantează faptul că valoarea contabilă netă a activului și a pasivului asociat este valoarea justă a opțiunilor deținute și vândute de entitate. De exemplu, să presupunem că o entitate transferă un activ financiar care este evaluat la valoarea justă și, simultan, cumpără o opțiune de cumpărare la un preț de exercitare a opțiunii de 120 UM și emite o opțiune cu un preț de exercitare a opțiunii de 80 UM. Să presupunem, de asemenea, că valoarea justă a activului este de 100 UM la data transferului. Valoarea timp a opțiunii de vânzare și a opțiunii de cumpărare este de 1 UM și, respectiv, de 5 UM. În acest caz, entitatea recunoaște un activ de 100 UM (valoarea justă a activului) și un pasiv de 96 UM [(100 UM + 1 UM) – 5 UM]. De aici rezultă o valoarea netă a activului de 4 UM, care este valoarea justă a opțiunilor păstrată și vândută de entitate.

Toate transferurile

AG49. În măsura în care un transfer al unui activ financiar nu se califică pentru derecunoaștere, drepturile sau obligațiile contractuale ale cedentului cu privire la transfer nu se contabilizează separat, ca instrumente derivate, în cazul în care recunoașterea atât a instrumentului derivat, cât și fie a activului transferat, fie a pasivului rezultat în urma transferului ar duce la recunoașterea acelorași drepturi sau obligații de două ori. De exemplu, o opțiune de cumpărare reținută de cedent poate împiedica recunoașterea transferului activului financiar ca vânzare. În acest caz, opțiunea de cumpărare nu se recunoaște separat ca activ derivat.

AG50. În măsura în care un transfer al unui activ financiar nu se califică pentru derecunoaștere, cesionarul nu recunoaște activul transferat ca pe un activ al său. Cesionarul derecunoaște numerarul sau altă contravaloare plătită și recunoaște o creanță de la cedent. În cazul în care cedentul are atât un drept, cât și o obligație de a redobândi controlul asupra întregului activ transferat în schimbul unei sume fixe (cum ar fi cazul unui acord de răscumpărare), cesionarul își poate contabiliza creanța ca împrumut sau creanță.

Exemple

AG51. Următoarele exemple ilustrează aplicarea principiilor de derecunoaștere ale prezentului standard.

(a) *Acorduri de răscumpărare și împrumutul titlurilor de valoare*. În cazul în care un activ financiar este vândut în temeiul unui acord de răscumpărare la un preț fix sau la prețul de vânzare plus rentabilitatea creditorului sau în cazul în care este împrumutat în temeiul unui acord de restituire către cedent, el nu trebuie derecunoscut, întrucât cedentul reține cea mai mare parte a riscurilor și a beneficiilor inerente dreptului de proprietate. În cazul în care cesionarul obține dreptul de a vinde sau de a depune drept gaj activul respectiv, cedentul reclasifică activul în bilanțul propriu, de exemplu, ca activ împrumutat sau creanță de răscumpărare.

(b) *Acorduri de răscumpărare și împrumutul titlurilor de valoare – active în mare parte aceleași*. În cazul în care un activ financiar este vândut în temeiul unui acord de răscumpărare a aceluiași activ sau a unui activ în mare parte același la un preț fix sau la prețul de vânzare plus rentabilitatea creditorului sau în cazul în care un activ financiar este împrumutat sau dat cu împrumut în temeiul unui acord de restituire a aceluiași activ sau a unui activ în mare parte același cedentului, el nu trebuie derecunoscut, întrucât cedentul păstrează cea mai mare parte a riscurilor și a beneficiilor inerente dreptului de proprietate.

(c) *Acorduri de răscumpărare și împrumutul titlurilor de valoare – dreptul de substituire*. În cazul în care un acord de răscumpărare la un preț fix sau la un preț egal cu prețul de vânzare plus rentabilitatea creditorului sau o tranzacție similară de împrumut de titluri de valoare conferă cesionarului dreptul de a substitui active similare și care au o valoare justă egală activului transferat la data răscumpărării, activul vândut sau împrumutat printr-o tranzacție de răscumpărare sau de împrumut de titluri de valoare nu se derecunoaște, întrucât cedentul păstrează cea mai mare parte a riscurilor și a beneficiilor inerente dreptului de proprietate.

(d) *Dreptul de prim refuz al răscumpărării la valoarea justă*. În cazul în care o entitate vinde un activ financiar și păstrează doar dreptul la un prim refuz de răscumpărare a activului transferat la valoarea justă în cazul în care cesionarul îl vinde ulterior, entitatea derecunoaște activul, întrucât a transferat cea mai parte a riscurilor și a beneficiilor inerente dreptului de proprietate.

(e) *Tranzacție de vânzare fictivă*. Răscumpărarea unui activ financiar la scurt timp după ce a acesta fost vândut mai este denumită uneori vânzare fictivă. O astfel de răscumpărare nu împiedică derecunoașterea, cu condiția ca tranzacția inițială să îndeplinească cerințele privind derecunoașterea. Cu toate acestea, în cazul în care acordul de vânzare a unui activ financiar este încheiat în același timp cu un acord de răscumpărare a aceluiași activ la un preț fix sau l prețul de vânzare plus rentabilitatea creditorului, activul nu se derecunoaște.

(f) *Opțiuni de vânzare și opțiuni de cumpărare care sunt foarte în bani*. În cazul în care un activ financiar transferat poate fi cerut spre răscumpărare de către cedent și opțiunea de cumpărare este foarte în bani, transferul nu se califică pentru derecunoaștere, întrucât cedentul păstrează cea mai mare parte a riscurilor și a beneficiilor inerente dreptului de proprietate. În mod similar, în cazul în care activul financiar poate fi impus spre răscumpărare (vândut înapoi) de către cesionar și opțiunea de vânzare este foarte în bani, transferul nu se califică pentru derecunoaștere, întrucât cedentul păstrează cea mai mare parte a riscurilor și a beneficiilor inerente dreptului de proprietate.

(g) *Opțiuni de vânzare și opțiuni de cumpărare care sunt foarte în afara banilor*. Un activ financiar care este transferat numai ca obiect al unei opțiuni de vânzare foarte în afara banilor deținute de cesionar sau al unei opțiuni de cumpărare foarte în afara banilor deținute de cedent trebui derecunoscut. Acest lucru se întâmplă deoarece cedentul a transferat cea mai mare parte a riscurilor și a beneficiilor inerente dreptului de proprietate.

(h) *Active ușor de obținut care fac obiectul unei opțiuni de cumpărare care nu este nici foarte în bani, nici foarte în afara banilor*. În cazul în care o entitate deține o opțiune de cumpărare asupra unui activ care este ușor de obținut de pe piață, iar opțiunea nu este nici foarte în bani, nici foarte în afara banilor, activul se derecunoaște. Acest lucru se întâmplă deoarece entitatea (i) nici nu a reținut, dar nici nu a transferat cea mai mare parte a riscurilor și a beneficiilor inerente dreptului de proprietate și (ii) nu a păstrat controlul asupra activului. Cu toate acestea, în cazul în care activul nu este ușor de obținut pe piață, derecunoașterea este interzisă în funcție de valoarea activului care face obiectul opțiunii de cumpărare, întrucât entitatea a păstrat în acest caz controlul asupra activului.

(i) *Active care nu sunt ușor de obținut și care fac obiectul unei opțiuni de vânzare vândute de o entitate, care nu este nici foarte în bani, nici foarte în afara banilor*. În cazul în care o entitate transferă un activ financiar care nu este ușor de obținut pe piață și vinde o opțiune de vânzare care nu este foarte în afara banilor, entitatea nici nu păstrează, nici nu transferă cea mai mare parte a riscurilor și a beneficiilor inerente dreptului de proprietate, dată fiind opțiunea de vânzare vândută. Entitatea păstrează controlul asupra activului în cazul în care opțiunea de vânzare este suficient de valoroasă încât să îl împiedice pe cesionar să vândă activul, caz în care activul continuă să fie recunoscut în măsura continuării implicării cedentului (a se vedea alineatul AG44). Entitatea transferă controlul asupra activului în cazul în care opțiunea de vânzare nu este suficient de valoroasă încât să îl împiedice pe cesionar să vândă activul, caz în care activul se derecunoaște.

(j) *Active care fac obiectul unei opțiuni de vânzare sau de cumpărare la valoarea justă sau al unui contract de răscumpărare la termen*. Transferul unui activ financiar care face obiectul numai al unei opțiuni de vânzare sau de cumpărare sau al unui contract de răscumpărare la termen cu un preț de exercitare sau de răscumpărare egal cu valoarea justă a activului financiar din momentul răscumpărării duce la derecunoaștere, întrucât a fost transferată cea mai mare parte a riscurilor și a beneficiilor inerente dreptului de proprietate.

(k) *Opțiuni de cumpărare sau de vânzare decontate în numerar*. O entitate evaluează transferul unui activ financiar care face obiectul unei opțiuni de cumpărare sau de vânzare sau al unui contract de răscumpărare la termen și care se va deconta în numerar pentru a determina dacă a păstrat sau dacă a transferat cea mai mare parte a riscurilor și a beneficiilor inerente dreptului de proprietate. În cazul în care entitatea nu a păstrat cea mai mare parte a riscurilor și a beneficiilor inerente dreptului de proprietate asupra activului transferat, ea determină dacă a păstrat controlul asupra activului
transferat. Faptul că opțiunea de vânzare sau cea de cumpărare sau contractul de răscumpărare la termen prevăd decontarea în numerar nu înseamnă în mod automat că entitatea a transferat controlul [a se vedea alineatul AG44 și literele (g), (h) și (i) anterioare].

(l) *Dispoziție de eliminare a conturilor*. O dispoziție de eliminare a conturilor este o opțiune de răscumpărare (la cererea emitentului) necondiționată care îi conferă unei entități dreptul de a pretinde înapoi activele transferate în anumite condiții. Cu condiția ca o astfel de opțiune să nu ducă nici la păstrarea, nici la transferarea celei mai mari părți a riscurilor și a beneficiilor inerente dreptului de proprietate, ea împiedică derecunoașterea numai în măsura valorii care face obiectul răscumpărării (presupunând că cesionarul nu poate vinde activele). De exemplu, în cazul în care valoarea contabilă și încasările din transferul activelor de împrumut totalizează 100 000 UM și fiecare împrumut individual poate fi cerut pentru a fi restituit, dar valoarea totală a împrumuturilor care pot fi răscumpărate nu poate depăși 10 000 UM, 90 000 UM din valoarea împrumuturilor ar îndeplini condițiile pentru derecunoaștere.

(m) *Opțiuni de lichidare*. O entitate, care poate fi cedentul, care gestionează active transferate poate deține o opțiune de lichidare care să îi permită să cumpere activele transferate rămase atunci când valoarea activelor în circulație scade sub un nivel specificat la care costul gestionării acelor active devine excesiv în raport cu beneficiile gestionării lor. Cu condiția ca o astfel de opțiune de lichidare să nu ducă nici la păstrarea, nici la transferarea celei mai mari părți a riscurilor și a beneficiilor inerente dreptului de proprietate și ca cesionarul să nu poată vinde activele, se interzice derecunoașterea numai în măsura valorii activelor care fac obiectul opțiunii de cumpărare.

(n) *Interese subordonate păstrate și garanții de credit*. O entitate îi poate furniza cesionarului o creștere a creditului acordându-i subordonarea totalității sau a unei părți din interesele păstrate în activul transferat. Sau entitatea îi poate furniza cesionarului o creștere a creditului sub forma unei garanții de credit care poate fi nelimitată sau limitată la o sumă specificată. În cazul în care entitatea păstrează cea mai mare parte a riscurilor și a beneficiilor inerente dreptului de proprietate asupra activului transferat, activul continuă să fie recunoscut în întregime. În cazul în care entitatea păstrează o parte, dar nu cea mai mare parte a riscurilor și a beneficiilor inerente dreptului de proprietate, și păstrează, de asemenea, controlul, derecunoașterea este interzisă în măsura valorii în numerar sau în alte active pe care entitatea ar putea fi obligată să o achite.

(o) *Contracte swap globale de randament*. O entitate poate să vândă un activ financiar unui cesionar și să încheie cu acesta un contrat swap global de randament, în temeiul căruia toate fluxurile de trezorerie din plățile dobânzilor care decurg din activul suport se remit entității în schimbul achitării unei sume fixe sau a unei rate variabile, orice creștere sau scădere a valorii juste a activului suport fiind absorbită de entitate. Într-un astfel de caz, derecunoașterea activului în ansamblul său este interzisă.

(p) *Contract swap pe rata dobânzii*. O entitate poate să transfere unui cesionar un activ financiar cu rată fixă și să încheie cu acesta un contrat swap pe rata dobânzii, în temeiul căruia cesionarul trebuie să primească o rată fixă a dobânzii și să plătească o rată variabilă a dobânzii pe baza unei valori noționale care este egală cu valoarea principalului activului financiar transferat. Contractul swap pe rata dobânzii nu interzice derecunoașterea activului transferat, cu condiția ca plățile pentru contractul swap să nu fie condiționate de plățile efectuate pentru activul transferat.

(q) *Contract swap pe rata dobânzii amortizabil*. O entitate poate să transfere unui cesionar un activ financiar cu rată fixă care este achitat în timp și să încheie cu acesta un contrat swap pe rata dobânzii amortizabil, în temeiul căruia cesionarul primește o rată fixă a dobânzii și plătește o rată variabilă a dobânzii pe baza unei valori noționale. În cazul în care valoarea noțională a contractului swap se amortizează astfel fel încât devine egală cu valoarea principalului activului financiar transferat rămasă de plată în orice moment, contractul swap are, în general, ca rezultat păstrarea în mare parte de către entitate a riscului de rambursare anticipată, caz în care entitatea fie continuă să recunoască în întregime activul transferat, fie continuă să recunoască activul transferat în măsura continuării implicării sale. Invers, în cazul în care amortizarea valorii noționale a contractului swap nu este legată de valoarea principalului rămasă neplătită a activului transferat, un astfel de contract swap nu duce la păstrarea de către entitate a riscului de rambursare anticipată aferent activului. Prin urmare, nu interzice derecunoașterea activului transferat, cu condiția ca plățile aferente contractului swap să nu fie condiționate de plățile dobânzii efectuate pentru activul transferat, iar contractul swap să nu conducă la păstrarea în mare parte de către entitate a altor riscuri și beneficii semnificative inerente dreptului de proprietate asupra activului transferat.

AG52. Prezentul alineat ilustrează aplicarea abordării continuării implicării, atunci când continuarea implicării entității se referă la o parte a activului financiar.

Să presupunem că o entitate are un portofoliu de împrumuturi rambursabile în avans ale cărui cupon și rată efectivă a dobânzii este de 10 % și a cărui valoare a principalului și al cărui cost amortizat este de 10 000 UM. Entitatea încheie o tranzacție conform căreia, în schimbul unei plăți de 9 115 UM, cesionarul obține dreptul la 9 000 UM din toate încasările în principal plus dobânda aferentă la 9,5 %. Entitatea păstrează drepturile asupra a 1 000 UM din toate încasările în principal plus o dobândă aferentă la 10 %, plus o marjă suplimentară de 0,5 % pentru restul de 9 000 UM din principal. Încasările aferente rambursărilor anticipate se repartizează între entitate și cesionar proporțional la rata de 1:9, dar orice neexecutare la termen se deduce din participația de 1 000 UM a entității până la epuizarea participației respective. Valoarea justă a împrumuturilor la data tranzacției este de 10 100 UM, iar valoarea justă estimată a marjei suplimentare de 0,5 % este de 40 UM.

Entitatea determină că a transferat o mare parte a riscurilor și a beneficiilor inerente dreptului de proprietate (de exemplu, o mare parte a riscului de rambursare anticipată), dar și că a păstrat o mare parte a riscurilor și a beneficiilor inerente dreptului de proprietate (grație participației subordonate păstrate) și că a păstrat controlul. Se aplică, prin urmare, abordarea continuării implicării.

Pentru aplicarea prezentului standard, entitatea analizează tranzacția ca (a) o reținere a unei participații păstrate complet proporționale cu 1 000 UM, plus (b) subordonarea participației păstrate pentru a furniza cesionarului o creștere a creditului în cazul unor eventuale pierderi din credit.

Entitatea calculează că 9 090 UM (90 % din 10 100 UM) din contravaloarea primită de 9 115 UM reprezintă contravaloarea unei părți exact proporționale de 90 %. Restul contravalorii încasate (25 UM) reprezintă contravaloarea încasată pentru subordonarea participației păstrate pentru a furniza cesionarului o creștere a creditului în cazul unor eventuale pierderi din credit. De asemenea, marja suplimentară de 0,5 % reprezintă contravaloarea primită pentru creșterea creditului. Prin urmare, contravaloarea totală încasată pentru creșterea creditului este de 65 UM (25 UM + 40 UM).

Entitatea calculează câștigul sau pierderea aferentă vânzării a 90 % din fluxurile de trezorerie. Presupunând că valorile juste separate pentru partea de 10 % transferată și pentru cea de 90 % păstrată nu sunt disponibile la data transferului, entitatea repartizează valoarea contabilă a activului în conformitate cu alineatul (28) după cum urmează:

	Valoarea justă estimată	*Procentaj*	*Valoarea contabilă repartizată*
Partea transferată	9 090	90 %	9 000
Partea păstrată	1 010	10 %	1 000
Total	**10 100**		**10 000**

Entitatea își calculează câștigul sau pierderea din vânzarea a 90 % din fluxurile de trezorerie prin deducerea valorii contabile repartizată a părții transferate din contravaloarea încasată, respectiv 90 UM (9 090 UM – 9 000 UM). Valoarea contabilă a părții reținute de entitate este de 1 000 UM.

În plus, entitatea recunoaște continuarea implicării sale care rezultă din subordonarea participației păstrate pentru cazurile de pierderi din credit. Prin urmare, ea recunoaște un activ de 1 000 UM (valoarea maximă a fluxurilor de trezorerie pe care nu ar încasa-o în cadrul subordonării) și un pasiv asociat de 1 065 UM (care este valoarea maximă a fluxurilor de trezorerie pe care nu ar încasa-o în cadrul subordonării, respectiv 1 000 UM plus valoarea justă a subordonării de 65 UM).

Entitatea utilizează toate informațiile precedente pentru contabilizarea tranzacției după cum urmează:

	Debit	*Credit*
Activul original	–	9 000
Activ recunoscut pentru subordonare sau participația reziduală	1 000	–
Activ corespunzând contravalorii încasate ca marjă suplimentară	40	–
Profit sau pierdere (câștig realizat la transfer)	–	90
Pasiv	–	1 065
Numerar încasat	9 115	–
Total	**10 155**	**10 155**

Imediat după tranzacție, valoarea contabilă a activului este de 2 040 UM, care cuprinde 1 000 UM, reprezentând costul repartizat al părții păstrate, și 1 040 UM, reprezentând continuarea suplimentară a implicării entității care rezultă din subordonarea participației sale păstrate pentru cazurile de pierderi din credit (care include marja suplimentară de 40 UM).

În perioadele ulterioare, entitatea recunoaște contravaloarea încasată pentru creșterea creditului (65 UM) pe baza proporționării în timp, angajează dobânzi pentru activul recunoscut utilizând metoda dobânzii efective și recunoaște orice depreciere a creditului pentru activele recunoscute. Pentru a exemplifica situația din urmă, să presupunem să în anul următor se înregistrează o pierdere prin deprecierea creditului din împrumuturile suport de 300 UM. Entitatea își reduce activul recunoscut cu 600 UM (300 UM pentru participația sa păstrată și 300 UM pentru continuarea suplimentară a implicării care rezultă din subordonarea participației păstrate pentru cazuri de pierderi din credit) și își reduce pasivul recunoscut cu 300 UM. Rezultatul net este o cheltuială care se înregistrează în contul de profit și pierdere reprezentând o depreciere a creditului de 300 UM.

Cumpărarea sau vânzarea standard a unui activ financiar [alineatul (38)]

AG53. Cumpărarea sau vânzarea standard a unui activ financiar se recunoaște utilizându-se principiul contabilizării la data tranzacționării sau cel al contabilizării la data decontării, în conformitate cu alineatele AG55 și AG 56. Metoda utilizată se aplică în mod consecvent pentru toate cumpărările și vânzările de active financiare care aparțin aceleiași categorii de active financiare ca și cea definită la alineatul (9). În acest scop, activele deținute pentru tranzacționare alcătuiesc o categorie separată de activele desemnate la valoarea justă prin intermediul contului de profit și pierdere.

AG54. Un contract care prevede sau permite decontarea netă a modificării valorii contractului nu este un contract standard. Un astfel de contract se contabilizează ca instrument derivat în perioada dintre data tranzacționării și data decontării.

AG55. Data tranzacționării este data la care o entitate se angajează să cumpere sau să vândă un activ. Contabilizarea la data tranzacției se referă la (a) recunoașterea unui activ care urmează a fi primit sau a unui pasiv de a plăti pentru acesta la data tranzacționării și (b) derecunoașterea unui activ care este vândut, recunoașterea oricărui câștig sau oricărei pierderi din cedare și recunoașterea unei creanțe din partea cumpărătorului pentru plată la data tranzacționării. În general, nu se angajează dobândă pentru activ și pasivul corespunzător până la data decontării, atunci când se transferă titlul.

AG56. Data decontării este data la care un activ este livrat către sau de către o entitate. Contabilizarea la data decontării se referă la (a) recunoașterea unui activ în ziua în care este primit de către entitate și (b) derecunoașterea unui activ și recunoașterea oricărui câștig sau oricărei pierderi din cedare în ziua în care activul este livrat de către entitate. În cazul în care se aplică principiul contabilizării la data decontării, o entitate contabilizează orice modificare a valorii juste a activului care urmează a fi primit în perioada dintre data tranzacționării și data decontării în același mod în care contabilizează activul achiziționat. Cu alte cuvinte, modificarea valorii nu se recunoaște în cazul activelor înregistrate la cost sau la costul amortizat; ea se recunoaște în contul de profit și pierdere în cazul activelor clasificate ca active financiare la valoare justă prin contul de profit și pierdere; și se recunoaște în capitalurile proprii în cazul activelor clasificate ca disponibile pentru vânzare.

Derecunoașterea unui pasiv financiar [alineatele (39)-(42)]

AG57. Un pasiv financiar (sau o parte a acestuia) se stinge în momentul în care debitorul fie:

(a) lichidează pasivul respectiv (sau o parte a acestuia) plătind creditorului, în mod normal în numerar, alte active financiare, bunuri sau servicii

sau

(b) este eliberat în mod legal de responsabilitatea primară pentru acel pasiv (sau o parte a lui) fie pe cale judiciară, fie de către creditor. (Această condiție poate fi îndeplinită chiar și în cazul în care debitorul a furnizat o garanție).

AG58. Atunci când emitentul unui instrument de datorie răscumpără acel instrument, datoria este stinsă chiar și în cazul în care emitentul este formator de piață pentru instrumentul respectiv sau intenționează să îl vândă din nou în viitorul apropiat.

AG59. Plata către un terț, inclusiv către un trust (denumită uneori „ștergere în fond a datoriilor"), nu poate, în sine, să îl scutească pe debitor de obligația sa primară față de creditor, în absența unei decizii juridice în acest sens.

AG60. În cazul în care un debitor plătește un terț pentru ca acesta să își asume o obligație și notifică creditorului său faptul că terțul și-a asumat obligația datoriei respective, debitorul nu derecunoaște obligația datoriei decât în cazul în care este îndeplinită condiția specificată la alineatul AG57 litera (b). În cazul în care debitorul plătește un terț pentru ca acesta să își asume o obligație și obține o scutire legală din partea creditorului său, debitorul se consideră că a stins datoria. Cu toate acestea, în cazul în care debitorul convine să efectueze plăți în contul datoriei către terț sau direct către creditorul inițial, debitorul recunoaște o nouă obligație datorie către terț.

AG61. Cu toate că scutirea legală, indiferent dacă a fost obținută pe cale juridică sau direct din partea creditorului, duce la derecunoașterea unui pasiv, entitatea poate recunoaște un nou pasiv în cazul în care nu sunt îndeplinite criteriile de derecunoaștere de la alineatele (15)-(37) pentru activele financiare transferate. În cazul în care nu sunt îndeplinite criteriile specificate, activele transferate nu trebuie derecunoscute, iar entitatea recunoaște un nou pasiv legat de activele transferate.

AG62. În sensul alineatului (40), condițiile sunt complet diferite în cazul în care valoarea curentă actualizată a fluxurilor de trezorerie în conformitate cu noile condiții, inclusiv onorariile plătite net de orice onorarii încasate, și actualizate utilizându-se rata efectivă a dobânzii inițială, este diferită cu cel puțin 10 % față de valoarea curentă actualizată a fluxurilor de trezorerie rămase din pasivul financiar inițial. În cazul în care un schimb de instrumente de datorie sau modificarea condițiilor se contabilizează ca stingere, orice costuri sau onorarii generate se recunosc ca făcând parte din profitul sau pierderea rezultate în urma stingerii. În cazul în care schimbul sau modificarea nu se contabilizează ca stingere, orice costuri sau onorarii generate modifică valoarea contabilă a pasivului și se amortizează pe parcursul termenului rămas al pasivului modificat.

AG63. În unele cazuri, un creditor îl scutește pe debitor de obligația prezentă de a efectua plăți, dar debitorul își asumă o obligație-garanție de a plăti în caz de neîndeplinire a obligației de către partea care își asumă responsabilitatea primară. În acest caz, debitorul:

(a) recunoaște un nou pasiv financiar pe baza valorii juste a obligației sale legate de garanție

și

(b) recunoaște un câștig sau o pierdere pe baza diferenței dintre (i) încasările realizate și (ii) valoarea contabilă a pasivului financiar inițial minus valoarea justă a noului pasiv financiar.

Evaluarea [alineatele (43)-(70)]

Evaluarea inițială a activelor financiare și a pasivelor financiare [alineatul (43)]

AG64. Valoarea justă a unui instrument financiar la recunoașterea inițială este în mod normal prețul de tranzacționare (respectiv valoarea justă a contravalorii plătite sau încasate, a se vedea, de asemenea, alineatul AG76). Cu toate acestea, în cazul în care o parte din contravaloarea plătită sau încasată corespunde unui alt element decât instrumentul financiar, valoarea justă a instrumentului financiar se estimează utilizându-se o tehnică de evaluare (a se vedea alineatele AG74-AG79). De exemplu, valoarea justă a unui împrumut sau a unei creanțe pe termen lung care nu este purtător (purtătoare) de dobândă se poate estima ca fiind valoarea prezentă a tuturor încasărilor viitoare în numerar actualizate utilizând rata sau ratele dobânzilor care prevalează pe piață pentru un instrument similar (similar în privința monezii, a termenului, a tipului ratei dobânzii și în alte privințe) cu un rating similară al creditului. Orice valoare împrumutată în plus constituie o cheltuială sau o reducere a venitului, cu excepția cazului în care se califică pentru recunoașterea ca alt tip de activ.

AG65. În cazul în care o entitate este sursa unui împrumut purtător al unei rate a dobânzii în afara pieței (de exemplu, 5 % atunci când rata pe piață este de 8 %) și încasează un comision de vânzare drept compensare, entitatea recunoaște împrumutul la valoarea sa justă, respectiv net de comisionul încasat. Entitatea înregistrează diferența în contul de profit și pierdere utilizând metoda ratei efective a dobânzii.

Evaluarea ulterioară a activelor financiare [alineatele (45) și (46)]

AG66. În cazul în care un instrument financiar care a fost recunoscut anterior ca activ financiar se evaluează la valoarea justă și valoarea sa justă scade sub zero, el devine pasiv financiar în conformitate cu alineatul (47).

AG67. Exemplul următor ilustrează contabilizarea costurilor de tranzacționare pentru evaluarea inițială și ulterioară a unui activ financiar disponibil pentru vânzare. Un activ se achiziționează în schimbul a 100 UM plus un comision de cumpărare de 2 UM. Inițial, activul se recunoaște la valoarea de 102 UM. Data următoarei raportări financiare survine o zi mai târziu, când prețul cotat pe piață al activului este 100 UM. În cazul în care s-ar vinde acel activ, s-ar achita un comision de 3 UM. La acea dată, activul este evaluat la 100 UM (fără a se lua în calcul posibilul comision la vânzare) și se recunoaște în capitalurile proprii o pierdere de 2 UM. În cazul în care activul financiar disponibil pentru vânzare are prevăzute plăți fixe sau determinabile, costurile de tranzacționare se amortizează prin contul de profit și pierdere utilizându-se metoda ratei efective a dobânzii. În cazul în care activul financiar disponibil pentru vânzare nu are prevăzute plăți fixe sau determinabile, costurile de tranzacționare se recunosc în contul de profit și pierdere la derecunoașterea activului sau la deprecierea acestuia.

AG68. Instrumentele clasificate ca împrumuturi sau creanțe se evaluează la costul amortizat indiferent dacă entitatea intenționează sau nu să le păstreze până la scadență.

Considerații privind evaluarea la valoare justă [alineatele (48) și (49)]

AG69. Definiția valorii juste se bazează pe presupunerea că o entitate respectă principiul continuității activității fără a avea nici o intenție sau necesitate de a o lichida, de a-și restrânge semnificativ amploarea activităților sau de a încheia o tranzacție în termeni defavorabili. Prin urmare, valoarea justă nu este suma pe care o entitate ar primi-o sau ar plăti-o în caz de tranzacție forțată, de lichidare involuntară sau de vânzare în condiții de executare silită. Cu toate acestea, valoarea justă reflectă calitatea creditului instrumentului respectiv.

AG70. Prezentul standard utilizează termenii „preț oferit" și „preț cerut" (denumit uneori și „prețul ofertei curente") în contextul prețurilor cotate pe piață, iar termenul „plaja de licitare" se referă numai la costurile de tranzacționare. Alte modificări necesare pentru a ajunge la valoarea justă (de exemplu, în funcție de riscul de credit al celeilalte părți) nu sunt incluse în termenul „plaja de licitare".

Piață activă: prețul cotat

AG71. Un instrument financiar este considerat cotat pe o piață activă în cazul în care prețurile cotate sunt disponibile ușor și în mod regulat la o bursă de valori, un dealer, un broker, un grup din sectorul respectiv de activitate, un serviciu de stabilire a prețurilor sau o agenție de reglementare și în care aceste prețuri reprezintă tranzacții reale desfășurate în mod regulat pe piață în condiții de concurență normale. Valoarea justă se definește în termenii unui preț convenit între un cumpărător și un vânzător interesați care acționează amândoi din proprie voință și în condiții de concurență normale. Obiectivul determinării valorii juste a unui instrument financiar tranzacționat pe o piață activă este acela de a ajunge la un preț la care ar avea loc tranzacția la data bilanțului pentru acel instrument (respectiv fără modificarea instrumentului sau a formei acestuia) pe cea mai avantajoasă piață activă la care are acces imediat entitatea. Cu toate acestea, entitatea modifică prețul de pe piața cea mai avantajoasă pentru a reflecta orice diferențe în ceea ce privește riscul de credit al celeilalte părți între instrumentele tranzacționate pe acea piață și cel care este evaluat. Existența cotațiilor de preț publicate pe o piață activă este cea mai bună dovadă a valorii juste, astfel că, atunci când există, ele sunt utilizate pentru evaluarea activelor sau a pasivelor financiare.

AG72. Prețul adecvat cotat pe piață pentru un activ deținut sau pentru un pasiv care va fi emis este în mod obișnuit prețul oferit curent, iar pentru un activ care urmează a fi achiziționat sau pentru un pasiv deținut, prețul cerut. Atunci când o entitate deține active și pasive care prezintă riscuri de piață care se compensează, ea poate utiliza prețurile medii de pe piață ca bază de calcul a valorilor juste pentru pozițiile de risc care se compensează și poate aplica prețul oferit sau cerut, după caz, pentru poziția netă deschisă. Atunci când nu sunt disponibile prețurile oferite și cerute actuale, prețul celei mai recente tranzacții furnizează dovada valorii juste actuale, cu condiția să nu fi existat modificări semnificative ale condițiilor economice din momentul tranzacției. În cazul în care condițiile s-au modificat din momentul tranzacției (de exemplu, în cazul modificării ratei dobânzii cu risc zero în urma celei mai recente cotații de preț pentru o obligațiune corporativă), valoarea justă reflectă modificarea condițiilor cu referire la prețurile sau ratele actuale pentru instrumente financiare similare, după caz. În mod similar, în cazul în care entitatea poate demonstra că prețul de la ultima tranzacție nu reprezintă valoarea justă (de exemplu, pentru că a reflectat suma pe care entitatea ar plăti-o sau ar încasa-o în caz de tranzacție forțată, de lichidare involuntară sau de vânzare în condiții de executare silită), prețul respectiv poate fi modificat. Valoarea justă a unui portofoliu de instrumente financiare se obține înmulțind numărul de unități ale instrumentului financiar cu prețul său cotat pe piață. În cazul în care nu există o cotație de preț publicată pe o piață activă pentru un instrument financiar în ansamblul său, dar există piețe active pentru părțile sale componente, valoarea justă se determină pe baza prețurilor de piață relevante ale părților componente.

AG73. În cazul în care pe o piață activă este cotat o rată (în loc să fie cotat un preț), entitatea utilizează acea rată cotată pe piață ca pe o informație ce trebuie luată în calcul într-o tehnică de evaluare pentru determinarea valorii juste. În cazul în care rata cotată pe piață nu include riscul de credit sau alți factori pe care participanții pe piață i-ar include în evaluarea instrumentului, entitatea face o ajustare pentru a ține seama de acești factori.

IAS 39

Absența unei piețe active: tehnică de evaluare

AG74. În cazul în care piața pentru un instrument financiar nu este activă, o entitate stabilește valoarea justă a acestuia utilizând o tehnică de evaluare. Tehnicile de evaluare includ utilizarea unor tranzacții recente de pe piață în condiții de concurență normale, între parteneri care acționează în deplină cunoștință de cauză și din proprie voință, în cazul în care astfel de tranzacții sunt disponibile, referiri la valoarea justă actuală a unui alt instrument identic în substanță, analize ale fluxurilor de trezorerie actualizate și modele de analizare a opțiunilor. În cazul în care există o tehnică de evaluare utilizată în mod obișnuit de participanții pe piață pentru stabilirea prețului instrumentelor și s-a demonstrat că tehnica respectivă furnizează estimări de preț realiste pentru tranzacțiile care se desfășoară pe piața reală, entitatea utilizează tehnica respectivă.

AG75. Obiectivul utilizării unei tehnici de evaluare este stabilirea prețului de tranzacționare care ar fi fost obținut la data evaluării într-un schimb desfășurat în condiții de concurență normale și motivat de considerente economice normale. Valoarea justă se estimează pe baza rezultatelor unei tehnici de evaluare care utilizează la maximum informațiile de pe piață și care se bazează cel mai puțin pe informații specifice entității. O tehnică de evaluare se consideră că ajunge la o estimare realistă a valorii juste în cazul în care (a) reflectă în mod rezonabil modul în care se preconizează că piața va evalua instrumentul în cauză și (b) informațiile utilizate în aplicarea tehnicii de evaluare reprezintă în mod rezonabil așteptările pieței și factorii de risc și de randament inerenți instrumentului financiar.

AG76. Prin urmare, o tehnică de evaluare (a) încorporează toți factorii pe care participanții de pe piață i-ar lua în considerare la stabilirea prețului și (b) este conformă cu metodologiile economice acceptate pentru stabilirea prețurilor instrumentelor financiare. Periodic, entitățile calibrează tehnica de evaluare și îi testează valabilitatea utilizând prețuri observate în cadrul unor tranzacții curente de pe piață pentru același instrument (respectiv fără a modifica instrumentul sau forma acestuia) sau pe baza oricăror informații observabile și disponibile pe piață. O entitate obține informații despre piață în mod consecvent de pe aceeași piață în care a fost emis sau cumpărat instrumentul. Cea mai bună dovadă a valorii juste a unui instrument financiar la recunoașterea inițială este prețul de tranzacționare (respectiv valoarea justă a contravalorii plătite sau primite), cu excepția cazului în care valoarea justă a acelui instrument este pusă în evidență prin compararea cu alte tranzacții curente observabile pe piață pentru același instrument (respectiv fără modificarea acestuia sau a formei acestuia) sau pe baza unei tehnici de evaluare ale cărei variabile cuprind numai informații de pe piețele observabile.

AG77. Achiziția sau emiterea inițială a unui activ financiar sau generarea unui pasiv financiar este o tranzacție pe piață care constituie baza pentru evaluarea valorii juste a instrumentului financiar. În special în cazul în care instrumentul financiar este un instrument de datorie (cum ar fi un împrumut), valoarea sa justă se poate determina făcând referire la condițiile de pe piață care au existat la data achiziției sau emiterii sale și la condițiile actuale de pe piață sau la ratele actuale ale dobânzilor aplicate de către entitate sau de către alte entități pentru instrumente de datorie similare (respectiv cu scadență rămasă, grafic al fluxurilor de trezorerie, monedă, risc de credit, bază a dobânzii și garanții similare). Alternativ, cu condiția să nu existe nici o modificare a riscului de credit al debitorului și a plajelor de credit aplicabile după emiterea instrumentului de datorie, se poate genera o estimare a ratei actuale a dobânzii de pe piață utilizându-se o rată-etalon a dobânzii care să reflecte o mai bună calitate a creditului decât instrumentul de datorie suport, păstrând constantă plaja creditului și efectuând modificările necesare pentru a ține seama de fluctuațiile ratei-etalon a dobânzii începând de la data emiterii. În cazul în care condițiile s-au modificat față de cele existente la momentul celei mai recente tranzacții de pe piață, modificarea corespunzătoare a valorii juste a instrumentului financiar care este evaluat se determină făcând referire la prețurile sau la ratele curente ale instrumentelor financiare similare, ajustate corespunzător pentru a ține seama de diferențele în raport cu instrumentul evaluat.

AG78. Este posibil să nu fie disponibile aceleași informații la fiecare dată de evaluare. De exemplu, la data la care o entitate face un împrumut sau achiziționează un instrument de datorie care nu este tranzacționat în mod activ, entitatea are un preț de tranzacționare care este, în același timp, și prețul pieței. Cu toate acestea, este posibil să nu fie disponibile nici un fel de informații de tranzacționare noi la data următoarei evaluări și, deși entitatea poate determina nivelul general la ratelor dobânzilor de pe piață, ea nu poate să cunoască ce nivel al riscului de credit sau al altor riscuri ar fi luate în considerare de participanții la piață la stabilirea prețului instrumentului la data respectivă. O entitate poate să nu aibă informații referitoare la tranzacțiile recente pentru a determina o plajă de credit adecvată pentru o rată de bază a dobânzii care să fie utilizată pentru a stabili rata de actualizare în vederea calculării valorii curente. Este rezonabil să se presupună, în absența unor dovezi care să susțină contrariul, că nu au avut loc modificări ale plajei existente la data la care s-a făcut împrumutul. Cu toate acestea, entitatea se presupune că trebuie să facă eforturi rezonabile pentru a determina dacă există sau nu dovezi ale modificării unor astfel de factori. În cazul în care există dovezi ale unei modificări, entitatea trebuie să ia în considerare efectele modificării respective la determinarea valorii juste a instrumentului financiar.

AG79. La aplicarea analizei valorii actualizate a fluxurilor de trezorerie, o entitate utilizează una sau mai multe rate de actualizare egale cu ratele de randament care prevalează pentru instrumentele financiare cu condiții și caracteristici identice, inclusiv calitatea de credit a instrumentului, termenul rămas pentru care este fixată rata contractuală a dobânzii, termenul rămas până la rambursarea principalului și moneda în care se efectuează plățile. Creanțele și datoriile pe termen scurt care nu au o rată specificată a dobânzii pot fi evaluate la valoarea inițială de pe factură, în cazul în care efectul actualizării este neglijabil.

Absența unei piețe active: instrumente de capitaluri proprii

AG80. Valoarea justă a investițiilor în instrumente de capitaluri proprii care nu au un preț cotat pe o piață activă și în instrumentele derivate care sunt legate de ele și trebuie decontate prin furnizarea unui astfel de instrument de capitaluri proprii necotat [a se vedea alineatul (46) litera (c) și alineatul (47)] se poate evalua în mod fiabil în cazul în care (a) variabilitatea gamei de estimări rezonabile ale valorii juste este nesemnificativă pentru acel instrument sau (b) probabilitățile diferitelor estimări din acea gamă pot fi evaluate în mod rezonabil și pot fi utilizate la estimarea valorii juste.

AG81. Există multe situații în care variabilitatea gamei de estimări rezonabile a valorilor juste ale investițiilor în instrumente de capitaluri proprii care nu au un preț cotat pe piață și în instrumente derivate care sunt legate de ele și care trebuie decontate prin furnizarea unui astfel de instrument de capitaluri proprii necotat [a se vedea alineatul (46) litera (c) și alineatul (47)] este probabil să fie nesemnificativă. În mod normal, se poate estima valoarea justă a unui activ financiar pe care entitatea l-a achiziționat de la un partener extern. Cu toate acestea, în cazul în care gama de estimări rezonabile ale valorii juste este semnificativă și probabilitățile diferitelor estimări nu pot fi evaluate în mod rezonabil, i se interzice unei entități să evalueze instrumentul la valoarea sa justă.

Date pentru tehnicile de evaluare

AG82. O tehnică adecvată pentru evaluarea valorii juste a unui anumit instrument financiar ar încorpora date observabile de pe piață privind condițiile de pe piață și alți factori care ar putea afecta valoarea justă a instrumentului. Valoarea justă a instrumentului financiar se va baza pe unul sau mai mulți dintre factorii următori (și poate și pe alții):

(a) *Valoarea timp a banilor (respectiv dobânda la rata de bază sau la o rată cu risc zero)*. Ratele de bază ale dobânzilor se pot deriva de obicei din prețurile observabile ale obligațiunilor guvernamentale și sunt adesea cotate în publicațiile financiare. Aceste rate variază de obicei în funcție de datele prevăzute ale fluxurilor de trezorerie prognozate de-a lungul unei curbe a randamentului ratelor dobânzilor pentru diferite scadențe. Din motive de ordin practic, o entitate poate utiliza o rată generală, care este acceptată și ușor observabilă, cum ar fi LIBOR sau i rata de swap, drept rată etalon. (Deoarece o rată cum este LIBOR nu este o rată a dobânzii cu risc zero, ajustarea adecvată a riscului de credit pentru instrumentul financiar respectiv se determină pe baza riscului său de credit în raport cu riscul de credit inclus în rata etalon). În unele țări, obligațiunile guvernamentale ale guvernului central pot să comporte un risc de credit semnificativ și pot, prin urmare, să nu furnizeze o rată de bază etalon stabilă pentru instrumentele denominate în moneda respectivă. Unele entități din astfel de țări pot să aibă o mai bună poziție a creditului și o rată a dobânzii pentru mai mică de decât guvernul central. În astfel de cazuri, ratele de bază ale dobânzilor se determină în mod mai adecvat făcând referire la ratele dobânzilor pentru obligațiunilor corporative cel mai bine cotate emise în moneda acelei jurisdicții.

(b) *Riscul de credit*. Efectul riscului de credit asupra valorii juste (respectiv prima peste rata de bază a dobânzii pentru riscul de credit) poate fi extras din prețurile observabile pe piață ale instrumentelor tranzacționate, instrumente care au diferite calități ale creditului sau din rate ale dobânzilor observabile practicate de creditori pentru împrumuturi cu diferite ratinguri ale creditului.

(c) *Cursuri de schimb valutar*. Există piețe valutare active pentru majoritatea valutelor importante, iar prețurile sunt cotate zilnic în publicațiile financiare.

(d) *Prețurile mărfurilor*. Există prețuri observabile de piață pentru multe tipuri de mărfuri.

(e) *Prețurile capitalurilor proprii*. Prețurile (și indicii prețurilor) instrumentelor de capitaluri proprii tranzacționate sunt ușor observabile pe anumite piețe. Tehnicile care se bazează pe valoarea curentă pot fi utilizate pentru evaluarea prețurilor de piață curente ale instrumentelor de capitaluri proprii pentru care nu există prețuri observabile.

(f) *Volatilitatea (respectiv amploarea fluctuațiilor viitoare ale prețurilor instrumentelor financiare și ale altor elemente)*. Volatilitatea elementelor tranzacționate în mod activ poate fi, în mod normal, evaluată fiabil pe baza datelor istorice de pe piață sau utilizându-se volatilitățile implicite ale prețurilor curente de pe piață.

(g) *Riscul de rambursare anticipată și riscul de răscumpărare*. Ritmul prognozat de rambursare a activelor financiare și ritmul prognozat de răscumpărare a pasivelor financiare se pot estima pe baza datelor istorice. [Valoarea justă a unui pasiv financiar care poate fi răscumpărat de către cealaltă parte nu poate fi mai mică decât valoarea curentă a sumei de răscumpărare – a se vedea alineatul (49)].

(h) *Costurile de gestionare a unui activ financiar sau a unui pasiv financiar*. Costurile de gestionare se pot estima prin comparație cu comisioanele actuale percepute de alți participanți pe piață. În cazul în care costurile de gestionare a unui activ financiar sau a unui pasiv financiar sunt semnificative și ceilalți participanți de pe piață se confruntă cu costuri comparabile, emitentul trebuie să la ia în considerare la determinarea valorii juste a acelui activ financiar sau a acelui pasiv financiar. Este probabil ca valoarea justă la începerea unui drept contractual la comisioane viitoare să fie egală cu costurile de acordare a dreptului plătite pentru acestea, cu excepția cazului în care comisioanele viitoare și costurile aferente acestora sunt disproporționate în raport cu valorile comparabile de pe piață.

Câștiguri și pierderi [alineatele (55)-(57)]

AG83. Entitățile aplică IAS 21 activelor financiare și pasivelor financiare care sunt elemente monetare în conformitate cu IAS 21 și care sunt denominate în valută. În conformitate cu IAS 21, orice câștiguri și pierderi din diferențele de curs valutar pentru active montare și pasive monetare se recunosc în contul de profit și pierdere. O excepție este un element monetar desemnat ca instrument de acoperire fie într-o operațiune de acoperire a fluxurilor de trezorerie [a se vedea alineatele (95)-(101)], fie într-o operațiune de acoperire a unei investiții nete [a se vedea alineatul (102)]. În scopul recunoașterii câștigurilor sau a pierderilor din diferențe de curs valutar în conformitate cu IAS 21, un activ financiar monetar disponibil pentru vânzare este tratat ca și cum ar fi înregistrat la costul amortizat în valută. În consecință, pentru un astfel de activ financiar, diferențele de schimb rezultate din modificarea costului amortizat se recunosc în contul de profit și pierdere, iar toate celelalte modificări ale valorii contabile se recunosc în conformitate cu alineatul (55) litera (b). În cazul activelor financiare disponibile pentru vânzare care nu sunt elemente monetare în conformitate cu IAS 21 (de exemplu, instrumentele de capitaluri proprii), câștigurile sau pierderile care se recunosc direct în capitalurile proprii în conformitate cu alineatul (55) litera (b) includ orice componentă de schimb valutar asociată. În cazul în care există o relație de acoperire între un activ monetar nederivat și un pasiv monetar nederivat, fluctuațiile componentei de curs valutar a acelor instrumente financiare se recunosc în contul de profit și pierdere.

Deprecierea și irecuperabilitatea activelor financiare [alineatele (58)-(70)]

Active financiare înregistrate la cost amortizat [alineatele (63)-(65)]

AG84. Deprecierea unui activ financiar înregistrat la costul amortizat se evaluează utilizându-se rata inițială efectivă a dobânzii a instrumentului financiar, deoarece actualizarea la rata actuală a dobânzii de pe piață ar impune, de fapt, evaluarea activelor financiare la valoarea lor justă care se evaluează altminteri la costul amortizat. În cazul în care condițiile unui împrumut, ale unei creanțe sau ale unei investiții păstrate până la scadență se renegociază sau se modifică în alt fel din cauza unor dificultăți financiare ale debitorului sau ale emitentului, deprecierea se evaluează utilizându-se rata inițială efectivă a dobânzii de dinainte de modificarea condițiilor. Fluxurile de trezorerie aferente creanțelor pe termen scurt nu se actualizează în cazul în care efectul actualizării este nesemnificativ. În cazul în care un împrumut, o creanță sau o investiție păstrată până la scadență are o rată variabilă a dobânzii, rata de actualizare pentru evaluarea oricăror pierderi din depreciere în conformitate cu alineatul (63) este rata efectivă actuală a dobânzii determinată în conformitate cu prevederile contractului. În practică, un creditor poate evalua deprecierea unui activ financiar înregistrat la costul amortizat pe baza valorii juste a unui instrument utilizând un preț observabil pe piață. Calcularea valorii actuale a fluxurilor de trezorerie viitoare preconizate ale unui activ financiar depus ca garanție reflectă fluxurile de trezorerie care ar putea rezulta dintr-o executare silită minus costurile de obținere și de vânzare a garanției reale, indiferent dacă executarea silită este sau nu probabilă.

AG85. Procesul de estimare a deprecierii ia în considerare toate expunerile la riscul de credit, nu numai pe cele legate de slaba calitate a creditului. De exemplu, în cazul în care o entitate utilizează un sistem intern de evaluare a creditului, ea ține seama de toate notele obținute de credit și nu doar de cele care reflectă o depreciere severă a acestuia.

AG86. Procesul de estimare a valorii unei pierderi din depreciere poate duce la obținerea unei singure valori sau a unei game de valori posibile. În cel din urmă caz, entitatea recunoaște o pierdere din depreciere egală cu cea mai bună estimare din cadrul gamei în cauză (*), ținând seama de toate informațiile relevante disponibile înainte de publicarea situațiilor financiare și referitoare la condițiile existente la data bilanțului.

(*) Alineatul (39) din IAS 37 cuprinde indicații privind determinarea celei mai bune estimări dintr-o gamă de rezultate posibile.

AG87. În scopul evaluării colective a deprecierii, activele financiare sunt grupate pe baza caracteristicilor de risc de credit similare care semnalează capacitatea debitorului de a plăti toate sumele datorate în conformitate cu termenii contractuali (de exemplu, pe baza estimării riscului de credit sau a unui proces de evaluare a creditului care ia în considerare tipul activului, sectorul de activitate, localizarea geografică, tipul de garanție reală, o eventuală întârziere la plată și alți factori relevanți). Caracteristicile alese sunt relevante în vederea estimării fluxurilor de trezorerie viitoare pentru grupuri de astfel de active pentru că semnalează capacitatea debitorului de a plăti toate sumele datorate în conformitate cu termenii contractuali ai activelor evaluate. Cu toate acestea, probabilitatea de pierdere și alte statistici de pierdere diferă la nivelul grupului între (a) activele care au fost evaluate individual pentru detectarea deprecierii și s-a constatat că nu sunt depreciate și (b) activele care nu au fost evaluate individual pentru detectarea deprecierii, cu rezultatul că se poate solicita deprecierea unei alte valori. În cazul în care o entitate nu deține un grup de active cu caracteristici de risc similare, ea nu trebuie să efectueze evaluarea suplimentară.

AG88. Pierderile din depreciere recunoscute la nivelul grupului constituie un pas intermediar până la identificarea pierderilor din depreciere pentru activele individuale din cadrul grupului de active financiare evaluate colectiv pentru detectarea deprecierii. De îndată ce sunt disponibile informații care identifică în mod specific pierderile la nivelul activelor depreciate individual din cadrul unui grup, activele în cauză se elimină din grup.

AG89. Fluxurile de trezorerie viitoare din cadrul unui grup de active financiare care sunt evaluate colectiv pentru detectarea deprecierii se estimează pe baza istoricului pierderilor înregistrate pentru active cu caracteristici de risc de credit similare cu cele ale activelor din cadrul grupului. Entitățile care nu au un istoric propriu al pierderilor sau care au insuficientă experiență în acest sens utilizează experiența unor entități similare în privința unor grupuri de active financiare comparabile. Istoricul pierderilor înregistrate se actualizează pe baza informațiilor actuale observabile pentru a reflecta efectele condițiilor actuale care nu au afectat perioada pe care se bazează istoricul pierderilor înregistrate și pentru a elimina efectele condițiilor prezente în perioada avută în vedere anterior și care nu mai există în perioada actuală. Estimările fluctuațiilor fluxurilor de trezorerie viitoare reflectă și sunt în mod direct corelate cu modificările datelor observabile conexe de la o perioadă la alta (cum ar fi fluctuațiile ratei șomajului, ale prețurilor proprietăților imobiliare, ale prețurilor mărfurilor, a solvabilității sau a altor factori care indică pierderile înregistrate de grup și amploarea acestora). Metodologia și ipotezele utilizate pentru estimarea fluxurilor de trezorerie viitoare se revizuiesc periodic pentru a reduce orice diferențe dintre estimările pierderilor și pierderile efective.

AG90. Ca exemplu de punere în aplicare a alineatului AG89, o entitate poate determina, pe baza experienței sale înregistrate, că una dintre principalele cauze ale neîndeplinirii obligațiilor de plată în cazul împrumuturilor de pe cărți de credit este decesul debitorului. Entitatea poate observa că rata mortalității a rămas neschimbată de an la an. Cu toate acestea, este posibil ca unii dintre debitorii din grupul de împrumuturi prin cărți de credit al entității să fi decedat în acel an, ceea ce semnifică o pierdere din depreciere pentru acele împrumuturi, cu toate că, la sfârșitul anului, entitatea nu cunoaște identitatea exactă a acelor debitori care au decedat. Este, așadar, oportun ca pierderea din depreciere să fie recunoscută pentru acele pierderi „survenite, dar care nu au fost încă raportate". Cu toate acestea, nu este oportună recunoașterea unei pierderi din depreciere pentru decese preconizate să aibă loc în viitorul apropiat, întrucât evenimentul cauzator al pierderii (decesul debitorului) nu a survenit încă.

AG91. La utilizarea ratelor istorice ale pierderilor pentru estimarea fluxurilor de trezorerie viitoare, este important ca informațiile referitoare la ratele istorice ale pierderilor să se aplice grupurilor definite în mod similar cu grupurile pentru care au fost observate ratele istorice de pierdere. Prin urmare, metoda folosită trebuie să permită să i se asocieze fiecărui grup informații cu privire la istoricul pierderilor înregistrate de grupuri de active cu caracteristici de risc similare și date relevante observabile care să reflecte condițiile actuale.

AG92. Abordările bazate pe formule sau pe metode statistice pot fi utilizate pentru determinarea pierderilor din depreciere pentru un grup de active financiare (de exemplu, pentru împrumuturi de mică importanță), atâta vreme cât sunt conforme cu cerințele specificate la alineatele (63)-(65) și AG87-AG91. Orice model utilizat trebuie să cuprindă efectul valorii timp a banilor, să țină seama de fluxurile de trezorerie pentru durata de viață rămasă a unui activ (nu doar anul următor), să ia în considerare vechimea împrumuturilor din cadrul portofoliului și să nu provoace pierderi din depreciere la recunoașterea inițială a unui activ financiar.

Venituri din dobânzi după recunoașterea deprecierii

AG93. De îndată ce valoarea contabilă a unui activ financiar sau a unui grup de active financiare similare a fost redusă ca urmare a unei pierderi din depreciere, venitul din dobânzi se recunoaște utilizându-se rata dobânzii folosită pentru actualizarea fluxurilor de trezorerie viitoare în scopul evaluării pierderii din depreciere.

Acoperirea împotriva riscurilor [alineatele (71)-(102)

Instrumente de acoperire împotriva riscurilor [alineatele (72)-(77)]

Instrumente care de încadrează în această categorie [alineatele (72) și (73)]

AG94. Pierderea potențială dintr-o opțiune vândută de o entitate ar putea fi cu mult mai mare decât câștigul potențial în valoare al unui element acoperit asociat. Cu alte cuvinte, o opțiune vândută nu este eficientă în reducerea expunerii la riscuri a profitului sau a pierderii unui element acoperit. Prin urmare, o opțiune vândută nu se califică pentru a fi instrument de acoperire, cu excepția cazului în care este desemnată drept compensare pentru o opțiune cumpărată, inclusiv una încorporată într-un alt instrument financiar (de exemplu, o opțiune de cumpărare vândută utilizată pentru acoperirea unui pasiv susceptibil de răscumpărare înainte de scadență). Dimpotrivă, o opțiune cumpărată are câștiguri potențiale egale cu sau mai mari decât pierderile și, prin urmare, are potențialul de a reduce expunerea profitului sau a pierderii la fluctuațiilor valorilor juste sau ale fluxurilor de trezorerie. Prin urmare, ea se poate califica drept instrument de acoperire.

AG95. O investiție păstrată până la scadență înregistrată la costul amortizat poate fi desemnat drept instrument de acoperire într-o operațiune de acoperire a riscului de schimb valutar.

AG96. O investiție într-un instrument de capitaluri proprii necotat care nu este înregistrat la valoarea justă deoarece valoarea sa justă nu poate fi evaluată în mod fiabil sau un instrument derivat care este legat de acesta și trebuie decontat prin furnizarea unui astfel de instrument de capitaluri proprii necotat [a se vedea alineatul (46) litera (c) și alineatul (47)] nu pot fi desemnate ca instrumente de acoperire.

AG97. Propriile instrumente de capitaluri proprii ale unei entități nu sunt active financiare sau pasive financiare ale entității și, prin urmare, nu pot fi desemnate drept instrumente de acoperire.

Elemente acoperite împotriva riscurilor [alineatele (78)-(84)]

Elemente care se încadrează în această categorie [alineatele (78)-(80)]

AG98. Un angajament ferm de achiziționare a unei întreprinderi în cadrul unei combinări de întreprinderi nu poate constitui un element acoperit împotriva riscurilor, cu excepția riscului de schimb valutar, întrucât toate celelalte riscuri acoperite nu pot fi identificate și evaluate în mod specific. Celelalte riscuri sunt riscuri generale de activitate.

AG99. O investiție contabilizată prin metoda punerii în echivalență nu poate constitui un element acoperit în cadrul unei operațiuni de acoperire a valorii juste deoarece metoda punerii în echivalență recunoaște în contul de profit și pierdere mai degrabă partea investitorului din pierderile sau profiturile entității asociate decât fluctuațiile valorii juste a investiției. Dintr-un motiv similar, o investiție într-o filială consolidată nu poate constitui un element acoperit în cadrul unei operațiuni de acoperire a valorii juste întrucât consolidarea recunoaște în contul de profit și pierdere mai degrabă profiturile sau pierderile filialei decât fluctuațiile valorii juste a investiției. Acoperirea unui investiții nete într-o operațiune din străinătate constituie un caz diferit, deoarece este vorba, în acest caz, despre acoperirea expunerii la riscul valutar și nu despre acoperirea a valorii juste împotriva riscurilor de fluctuație a valorii investiției.

Desemnarea elementelor financiare ca elemente acoperite [alineatele (81) și (81A)]

AG99A. […] Entitatea poate desemna toate fluxurile de trezorerie ale întregului activ financiar sau pasiv financiar ca element acoperit și le poate acoperi numai pentru un risc specificat (de exemplu, numai pentru fluctuații care se pot atribui fluctuațiilor în LIBOR). De exemplu, în cazul unui pasiv financiar a cărui rată efectivă a dobânzii este cu 100 de puncte de bază sub nivelul LIBOR, o entitate poate să desemneze ca element acoperit întregul pasiv (respectiv principalul plus dobânda calculată la LIBOR minus 100 de puncte de bază) și să acopere fluctuațiile valorii juste sau ale fluxurilor de trezorerie pentru întregul pasiv care se pot atribui fluctuațiilor în LIBOR. Entitatea poate, de asemenea, să aleagă un alt indice de acoperire decât unu la unu pentru a îmbunătăți eficacitatea acoperirii, astfel cum se indică la punctul AG100.

AG99B. De asemenea, în cazul în care un instrument financiar cu rată fixă este acoperit la un moment ulterior emiterii sale și ratele dobânzilor s-au modificat între timp, entitatea poate desemna o parte egală cu o rată de referință […]. De exemplu, să presupunem că o entitatea emite un activ financiar cu rată fixă de 100 UM, care are o rată efectivă a dobânzii de 6 % într-un moment în care LIBOR este 4 %. Entitatea începe operațiune de acoperire a activului la un moment ulterior, când LIBOR a crescut la 8 %, iar valoarea justă a activului a scăzut la 90 UM. Entitatea calculează că, în cazul în care ar fi achiziționat activul la data la care l-a desemnat pentru prima dată ca element acoperit în ceea ce privește valoarea sa justă de 90 UM de la data respectivă, randamentul efectiv ar fi fost de 9,5 % […….]. Entitatea poate desemna o parte din LIBOR de 8 % care constă parțial din fluxurile de trezorerie din dobânzile contractuale și parțial din diferența dintre valoarea justă curentă (respectiv 90 UM) și valoarea rambursabilă la scadență (respectiv 100 UM).

Desemnarea elementelor nefinanciare ca elemente acoperite împotriva riscurilor [alineatul (82)]

AG100. Fluctuațiile prețului unui element constitutiv sau al unei componente a unui activ nefinanciar sau a unui pasiv nefinanciar nu au, în general, un efect previzibil și care să se poată măsura separat asupra prețului elementului, în comparație cu, de exemplu, efectul fluctuațiilor ratelor dobânzilor asupra prețului unei obligațiuni. Astfel, un activ nefinanciar sau un pasiv nefinanciar constituie un element acoperit numai în întregime sau numai împotriva riscului valutar. În cazul în care există o diferență între condițiile instrumentului de acoperire și cele ale elementului acoperit (cum ar fi cazul unei operațiuni de acoperire a achiziției previzionate de cafea braziliană utilizând un contract la termen pentru a achiziționa cafea columbiană în condiții altminteri similare), relația de acoperire se poate califica totuși ca atare, cu condiția să fie îndeplinite toate condițiile menționate la alineatul (88), inclusiv aceea că acoperirea este preconizată să fie foarte eficace. În acest scop, valoarea instrumentului de acoperire poate fi mai mare sau mai mică decât cea a elementului acoperit dacă acest lucru îmbunătățește eficacitatea relației de acoperire. De exemplu, se poate efectua o analiză de regresie pentru a stabili o relație statistică între elementul acoperit (respectiv o tranzacție cu cafea braziliană) și instrumentul de acoperire (respectiv o tranzacție cu cafea columbiană). În cazul în care există o relație statistică reală între cele două variabile (respectiv între prețul unitar pentru cafeaua braziliană și prețul unitar pentru cea columbiană), panta dreptei de regresie poate fi utilizată pentru a stabili indicele de acoperire care maximizează eficiența preconizată. De exemplu, în cazul în care panta curbei de regresie este de 1,02, un raport de acoperire bazat pe 0,98 din volumul de elemente acoperite la 1,00 din volumul de instrumente de acoperire maximizează eficacitatea preconizată. Cu toate acestea, relația de acoperire poate duce la o lipsă de eficacitate care se recunoaște în contul de profit și pierdere pe parcursul duratei relației de acoperire.

Desemnarea grupurilor de elemente ca elemente acoperite împotriva riscurilor [alineatele (83) și (84)]

AG101. O acoperire mai degrabă a unei poziții globale nete (respectiv nete de toate activele cu rată fixă și de toate pasivele cu rată fixă cu scadențe similare) decât a unui element acoperit specific nu se califică pentru contabilitatea de acoperire împotriva riscurilor. Cu toate acestea, se poate obține aproape același efect asupra profitului sau pierderii din contabilitatea de acoperire pentru acest tip de relație de acoperire prin desemnarea ca element acoperit a unei părți din elementele suport. De exemplu, în cazul în care o bancă are active în valoare de 100 UM și pasive în valoare de 90 UM, cu riscuri și termeni de o natură similară, și acoperă expunerea netă de 10 UM, ea poate desemna ca element acoperit o valoare de 10 UM din acele active. O astfel de desemnare se poate utiliza arunci când activele și pasivele în discuție sunt instrumente cu rată fixă, caz în care este vorba despre o acoperire a valorii juste, sau atunci când sunt instrumente cu rată variabilă, caz în care este vorba despre o acoperire a fluxurilor de trezorerie. În mod similar, în cazul în care o entitate are un angajament ferm de a face o achiziție în valută în valoare de 100 UM și un angajament ferm de a vânzare în valută în valoare de 90 UM, ea poate acoperi valoarea netă de 10 UM prin achiziționarea unui instrument derivat și prin desemnarea acestuia ca instrument de acoperire asociat la o valoarea de 10 UM la angajamentul ferm de achiziționare de 100 UM.

Contabilitatea de acoperire împotriva riscurilor [alineatele (85)-(102)]

AG102. Un exemplu de acoperire a valorii juste este o operațiune de acoperire a expunerii la fluctuațiile valorii juste a unui instrument de datorie cu rată fixă ca rezultat al fluctuațiilor ratei dobânzii. O astfel de acoperire poate fi încheiată atât de către emitent, cât și de către deținător.

AG103. Un exemplu de acoperire a fluxurilor de trezorerie este utilizarea unui contract swap pentru transformarea unei datorii cu rată fluctuantă într-o datorie cu rată fixă (respectiv acoperirea unei tranzacții viitoare în cadrul căreia fluxurile de trezorerie viitoare acoperite reprezintă plăți viitoare ale dobânzii).

AG104. Acoperirea unui angajament ferm (de exemplu acoperirea fluctuațiilor prețului combustibilului în cadrul unui angajament contractual nerecunoscut de către o rețea publică de distribuție a energiei electrice de a cumpăra combustibil la un preț fix) reprezintă o acoperire a expunerii la fluctuațiile valorii juste. În consecință, o astfel de acoperire reprezintă o acoperire a valorii juste. Cu toate acestea, în conformitate cu alineatul (87), o acoperire a riscului valutar pentru un angajament ferm ar putea fi contabilizată și ca acoperire a fluxurilor de trezorerie.

Evaluarea eficacității acoperirii împotriva riscurilor

AG105. O operațiune de acoperire este considerată ca fiind foarte eficace numai în cazul în care sunt îndeplinite simultan ambele condiții următoare:

(a) La începutul acoperirii și în perioadele ulterioare, acoperirea este preconizată a fi foarte eficace în compensarea fluctuațiilor valorii juste sau ale fluxurilor de trezorerie care se pot atribui riscului acoperit în decursul perioadei pentru care a fost desemnată acoperirea. O astfel de preconizare poate fi demonstrată în mai multe moduri, inclusiv prin compararea fluctuațiilor anterioare ale valorii juste sau ale fluxurilor de trezorerie ale elementului acoperit care se pot atribui riscului acoperit cu fluctuațiile anterioare ale valorii juste sau ale fluxurilor de trezorerie ale instrumentului de acoperire sau prin demonstrarea existenței unei corelații statistice pronunțate între valoarea justă sau fluxurile de trezorerie ale elementului acoperit și cele ale instrumentului de acoperire. Entitatea poate alege un alt indice de acoperire decât cel de unu la unu pentru a îmbunătăți eficacitatea acoperirii, astfel cum se descrie la alineatul AG100.

(b) Rezultatele efective ale acoperirii se situează între 80 % și 125 %. De exemplu, în cazul în care rezultatele efective sunt de așa natură încât pierderea aferentă instrumentului de acoperire este de 120 UM, iar câștigul aferent instrumentele de numerar este de 100 UM, compensarea se poate calcula evalua cu ajutorul raportului 120/100, care reprezintă 120 %, sau 100/120, care reprezintă 83 %. În acest exemplu, presupunând că acoperirea a îndeplinit condițiile specificate la litera (a), entitatea ar concluziona că acoperirea a fost foarte eficace.

AG106. Eficacitatea se evaluează cel puțin la data la care o entitate își întocmește situațiile financiare interimare sau anuale.

AG107. Prezentul standard nu specifică o metodă unică de evaluare a eficacității acoperirii. Metoda adoptată de fiecare entitate pentru evaluarea eficacității acoperirii depinde de strategia sa de gestionare a riscului. De exemplu, în cazul în care strategia de gestionare a riscului a entității respective este de a ajusta periodic valoarea instrumentului de acoperire pentru a ține seama de fluctuațiile poziției acoperite, entitatea trebuie să demonstreze că acoperirea este preconizată a fi foarte eficace numai în perioada până la următoarea ajustare a valorii instrumentului de acoperire. În unele cazuri, o entitate adoptă metode diferite pentru tipuri diferite de acoperiri. Documentația unei entități referitoare la strategia sa de acoperire cuprinde și procedurile pe care le utilizează pentru evaluarea eficacității. Aceste proceduri specifică dacă evaluarea include toate câștigurile sau pierderile dintr-un instrument de acoperire sau dacă valoarea timp a instrumentului este exclusă.

AG107A. […].

AG108. În cazul în care condițiile principale ale unui instrument de acoperire și cele ale activului, ale pasivului, ale angajamentului ferm sau ale tranzacției previzionate foarte probabile care sunt acoperite sunt identice, fluctuațiile valorii juste și ale fluxurilor de trezorerie care se pot atribui riscului acoperit pot să se compenseze pe deplin, atât la începutul acoperirii, cât și după aceea. De exemplu, un contract swap pe rata dobânzii este probabil să constituie o acoperire eficace în cazul în care valoarea nocțională și cea a principalului, condițiile, datele de recalculare a prețului, datele plăților și încasărilor dobânzilor și ale principalului și baza de evaluare a ratelor dobânzilor sunt aceleași pentru instrumentul de acoperire și pentru elementul acoperit. De asemenea, operațiunea de acoperire a unei achiziții previzionate foarte probabile a unei mărfi printr-un contract la termen este probabil să fie foarte eficace în cazul în care:

(a) contractul la termen este un contract de cumpărare a aceleiași cantități din aceeași marfă în același loc și la aceeași dată ca și achiziția previzionată acoperită;

(b) valoarea justă a contractului la termen este zero la început

și

(c) fie modificarea reducerii sau primei pentru contractul la termen este exclusă din evaluarea eficacității și se recunoaște în contul de profit și pierdere, fie modificarea fluxurilor de trezorerie prognozate din tranzacția previzionată foarte probabilă se bazează pe prețul la termen al mărfii.

AG109. Uneori, instrumentul de acoperire compensează numai o parte a riscului acoperit. De exemplu, o acoperire nu este pe deplin eficace în cazul în care instrumentul de acoperire și elementul acoperit sunt denominate în monede diferite și care nu evoluează în tandem. De asemenea, o acoperire a riscului de rată a dobânzii utilizându-se un instrument derivat nu ar fi pe deplin eficace în cazul în care o parte a modificării valorii juste a instrumentului derivat poate fi atribuită riscului de credit al celeilalte părți.

AG110. Pentru a se califica pentru contabilitatea de acoperire împotriva riscurilor, operațiunea de acoperire trebuie să se refere la un risc specific identificat și desemnat, nu doar la riscurile generale asociate activității entității, și trebuie să afecteze în final profitul sau pierderea entității. Acoperirea împotriva riscului de uzură morală a unui activ fizic sau împotriva riscului de expropriere de către stat nu este eligibilă pentru contabilitatea de acoperire; eficacitatea unei astfel de acoperiri nu poate fi evaluată, întrucât aceste riscuri nu se pot evalua în mod fiabil.

AG111. În cazul riscului de rată a dobânzii, eficacitatea acoperirii poate fi evaluată prin întocmirea unui scadențar pentru activele financiare și pentru pasivele financiare care să ilustreze expunerea netă la fluctuațiile ratelor dobânzilor pentru fiecare perioadă, cu condiția ca expunerea netă să fie asociată cu un activ sau cu un pasiv specific (sau cu un grup specific de active sau de pasive sau cu părți specifice ale acestora) care dă naștere expunerii nete la risc, iar eficacitatea acoperirii se evaluează în raport cu activul sau cu pasivul respectiv.

AG112. La evaluarea eficacității unei acoperiri, o entitatea ia în general în considerare valoarea timp a banilor. Rata fixă a dobânzii aferentă unui element acoperit nu este nevoie să corespundă exact ratei fixe a dobânzii aferente unui contract swap desemnat ca acoperire a valorii juste. Nici rata variabilă a dobânzii aferentă unui activ sau unui pasiv purtător de dobândă nu este necesar să fie aceeași cu rata variabilă a dobânzii aferentă unui contract swap desemnat ca acoperire a fluxurilor de trezorerie. Valoarea justă a unui contract swap rezultă din suma netă a decontărilor sale. Ratele fixă și variabilă aferente unui contract swap pot fi modificate fără a afecta decontarea netă, în cazul în care ambele se modifică cu aceeași valoare.

AG113. În cazul în care o entitate nu îndeplinește criteriile de eficacitate, entitatea întrerupe contabilitatea de acoperire cu începere de la ultima dată în care s-a demonstrat îndeplinirea criteriilor de eficacitate a acoperirii. Cu toate acestea, în cazul în care entitatea identifică evenimentul sau modificarea circumstanțelor care au determinat ca relația de acoperire să nu mai îndeplinească criteriile de eficacitate și demonstrează că acoperirea era eficace înainte ca evenimentul sau modificarea circumstanțelor respective să fi avut loc, entitatea întrerupe contabilitatea de acoperire cu începere de la data evenimentului sau a modificării circumstanțelor.

Contabilitatea de acoperire valorii juste pentru acoperirea unui portofoliu împotriva riscului de rată a dobânzii

AG114. Pentru o acoperire a valorii juste a unui portofoliu de active financiare sau de pasive financiare împotriva riscului de rată a dobânzii, o entitate îndeplinește cerințele prezentului standard în cazul în care respectă procedurile specificate la literele (a) – (i) și la alineatele AG115-AG132 următoare.

(a) Ca parte a procesului de gestionare a riscului, entitatea identifică un portofoliu de elemente al căror risc al ratei dobânzii dorește să îl acopere. Portofoliul poate să cuprindă numai active, numai pasive sau atât active, cât și pasive. Entitatea poate să identifice două sau mai multe portofolii (de exemplu entitatea poate să își grupeze activele disponibile pentru vânzare într-un portofoliu separat), caz în care aplică recomandările prezentate în continuare separat fiecărui portofoliu.

(b) Entitatea analizează portofoliul în funcție de perioade de restabilire a prețurilor mai degrabă pe baza datelor prognozate de recalculare a prețurilor decât pe baza celor contractuale. Analiza în funcție de perioade de timp de recalculare a prețurilor se poate efectua în mai multe modalități, inclusiv prin programarea fluxurilor de trezorerie pe perioadele în care se preconizează survenirea lor sau prin planificarea valorilor noționale de principal pe toate perioadele premergătoare perioadei în care se preconizează restabilirea prețurilor.

(c) Pe baza acestei analize, entitatea decide valoarea pe care dorește să o acopere. Entitatea desemnează ca element acoperit o valoare a activelor sau a pasivelor (dar nu o valoare netă) din portofoliul identificat egală cu valoarea pe care dorește să o desemneze ca fiind acoperită. […].

(d) Entitatea desemnează riscul de rată a dobânzii pe care îl acoperă. Acest risc poate să fie o parte din riscul de rată a dobânzii pentru fiecare dintre elementele dintr-o poziție acoperită, cum ar fi rata etalon a dobânzii (de exemplu LIBOR).

(e) Entitatea desemnează unul sau mai multe instrumente de acoperire pentru fiecare perioadă de timp de recalculare a prețurilor.

(f) Utilizând desemnările efectuate la literele (c)-(e) anterioare, entitatea evaluează la început și în perioadele ulterioare dacă operațiunea de acoperire este de așteptat să fie foarte eficace în perioada pentru care este desemnată acoperirea.

(g) Periodic, entitatea evaluează fluctuațiile valorii juste a elementului acoperit [așa cum este desemnat la litera (c)] care pot fi atribuite riscului acoperit [așa cum este desemnat la litera (d)], [……]. Cu condiția ca operațiunea de acoperire să se dovedească a fi fost foarte eficace atunci când este evaluată folosind metode documentate de evaluare a eficacității, entitatea recunoaște fluctuațiile valorii juste a elementului acoperit ca un câștig sau ca o pierdere în contul de profit și pierdere și în una dintre cele două posturi din bilanț, astfel cum se descrie la alineatul (89A). Fluctuațiile valorii juste nu este necesar să fie alocate unor active sau pasive individuale.

(h) Entitatea evaluează fluctuațiile valorii juste a instrumentului (instrumentelor) de acoperire [astfel cum este desemnat la litera (e)] și le recunoaște ca pe un câștig sau o pierdere în contul de profit și pierdere. Valoarea justă a instrumentului (instrumentelor) de acoperire se recunoaște ca activ sau pasiv în bilanț.

(i) Orice ineficacitate (*) se recunoaște în contul de profit și pierdere ca diferența dintre valoarea justă menționată la litera (g) și cea menționată la litera (h).

AG115. Această abordare este descrisă în detaliu în continuare. Ea se aplică numai acoperirii valorii juste împotriva riscului de rată dobânzii asociat unui portofoliu de active financiare sau de pasive financiare.

AG116. Portofoliul identificat la alineatul AG114 litera (a) ar putea cuprinde active și pasive. Alternativ, ar putea fi vorba despre un portofoliu care cuprinde numai active sau numai pasive. Portofoliul se utilizează pentru a determina valoarea activelor sau a pasivelor pe care entitatea dorește să o acopere. Cu toate acestea, portofoliul în sine nu este desemnat ca element acoperit.

AG117. În aplicarea alineatului AG114 litera (b), entitatea determină data prognozată de recalculare a prețului pentru un element ca cea mai îndepărtată dintre datele la care elementul este preconizat să ajungă la scadență sau să i se restabilească prețul la nivelul pieței. Datele preconizate de recalculare a prețurilor sunt estimate la începutul acoperirii și pe parcursul duratei acoperirii, pe baza experienței înregistrate și a altor informații disponibile, inclusiv informații și previziuni referitoare la ratele rambursărilor anticipate, ratele dobânzilor și interacțiunile dintre acestea. Entitățile care nu au o experiență specifică sau nu au experiență suficientă utilizează experiența entităților similare pentru instrumente financiare comparabile. Aceste estimări se revizuiesc periodic și se actualizează pe baza experienței. În cazul unui element cu rată fixă susceptibil de rambursare anticipată, data prognozată de recalculare a prețului este data preconizată de rambursare a elementului, cu excepția cazului în care prețurile se recalculează în funcție de nivelul pieței la o dată anterioară. În cazul unui grup de elemente similare, analiza pe perioade de timp pe baza datelor preconizate de recalculare a prețurilor poate lua forma alocării unui procentaj din grup (și nu din elementele individuale) fiecărei perioade de timp. Entitățile pot aplica și alte metodologii în scopul alocării menționate. De exemplu, ele pot utiliza un coeficient de rambursare anticipată pentru alocarea împrumuturilor cu amortizare perioadelor de timp, pe baza datelor prognozate de recalculare a prețurilor. Cu toate acestea, metodologia aplicată pentru o astfel de alocare trebuie să fie conformă cu procedurile și obiectivele de gestionare a riscului ale entității respective.

AG118. Ca exemplu de desemnare descrisă la alineatul AG114 litera (c), în cazul în care, într-o anumită perioadă de timp de recalculare a prețurilor, o entitate estimează că deține active cu rată fixă de 100 UM și pasive cu rată fixă de 80 UM și decide să acopere în întregime poziția netă de 20 UM, ea desemnează ca element acoperit active în valoare de 20 UM (o parte a activelor) (**). Desemnarea se exprimă mai degrabă ca „valoare într-o monedă" (de exemplu, o valoare în dolari, euro, lire sau ranzi) decât ca active individuale. Prin urmare, toate activele (sau pasivele) din care se trage valoarea acoperită – respectiv întreaga valoare de 100 UM a activelor, în cazul dat – trebuie să fie elemente a căror valoare justă se modifică ca reacție la fluctuațiile ratei dobânzii care face obiectul acoperirii […].

(*) Și în acest context se aplică aceleași considerente privind importanța semnificativă ca și în restul IFRS-urilor.

(**) Standardul permite unei entități să desemneze orice valoare a activelor sau a pasivelor disponibile și care se încadrează în categoria respectivă și, în exemplul dat, orice valoare a activelor cuprinsă între 0 UM și 100 UM.

AG119. Entitatea se conformează, de asemenea, celorlalte cerințe referitoare la desemnare și documentare specificate la alineatul (88) litera (a). În cazul acoperirii unui portofoliu împotriva fluctuațiilor ratei dobânzii, desemnarea și documentarea menționate specifică politica entității față de toate variabilele utilizate la identificarea valorii care se acoperă și la modul de evaluare a eficacității, printre care următoarele:

(a) ce active și ce pasive trebuie incluse în acoperirea portofoliului și baza utilizată pentru excluderea lor din portofoliu;

(b) modul în care estimează entitatea datele de recalculare a prețurilor, inclusiv ce ipoteze privind rata dobânzii stau la baza estimărilor referitoare la ratele de rambursare anticipată și pe ce baze se modifică acele estimări. Aceeași metodă se utilizează atât pentru estimarea inițială, realizată în momentul în care activul sau pasivul este inclus în portofoliul acoperit, cât și pentru revizuirile ulterioare ale acelor estimări;

(c) numărul și duratele perioadelor de recalculare a prețurilor;

(d) frecvența cu care intenționează entitatea să evalueze eficacitatea […];

(e) metodologia utilizată de către entitate pentru determinarea valorii activelor sau a pasivelor desemnate ca element acoperit […];

(f) […] dacă entitatea va evalua eficiența pentru fiecare perioadă de timp de restabilire a prețurilor în parte, pentru ansamblul acestor perioade cumulate sau pentru o combinație între acestea două.

Politicile specificate de desemnare și documentare a relației de acoperire trebuie să fie conforme cu procedurile și obiectivele de gestionare a riscului ale entității. Modificările acestor politici nu se realizează în mod arbitrar. Ele trebuie justificate pe baza modificării condițiilor de piață și a altor factori și trebuie să se bazeze pe procedurile și obiectivele de gestionare a riscului ale entității și să fie consecvente cu acestea.

AG120. Instrumentul de acoperire menționate la alineatul AG114 litera (e) poate fi un instrument derivat unic sau un portofoliu de instrumente derivate care încorporează toate o expunere la riscul acoperit al ratei dobânzii desemnat la alineatul AG114 litera (d) (de exemplu, un portofoliu de contracte swap pe rata dobânzii, care încorporează toate expunerea la LIBOR). Un astfel de portofoliu de instrument derivate poate cuprinde poziții de risc care se compensează. Cu toate acestea, el nu poate să includă opțiuni vândute și nici opțiuni vândute nete, întrucât prezentul standard (*) nu permite ca astfel de opțiuni să fie desemnate ca instrumente de acoperire (cu excepția cazului în care o opțiune vândută este desemnată drept compensare pentru o opțiune cumpărată). În cazul în care instrumentul de acoperire acoperă valoarea desemnată la alineatul AG114 litera (c) pentru mai mult de o singură perioadă de restabilire a prețului, el se repartizează pe toate perioadele de timp acoperite. Cu toate acestea, instrumentul de acoperire trebuie repartizat în ansamblu pe toate aceste perioade de timp de recalculare a prețului pentru că prezentul standard (**) nu permite desemnarea unei relații de acoperire numai pentru o parte din perioada în timpul căreia instrumentul de acoperire rămâne în circulație.

AG121. Atunci când entitatea evaluează fluctuațiile valorii juste a unui element susceptibil de rambursare anticipată în conformitate cu prevederile alineatului AG114 litera (g), modificarea ratelor dobânzilor afectează valoarea justă a elementului menționat în două moduri: afectează valoarea justă a fluxurilor de trezorerie contractuale și valoarea justă a opțiunii de rambursare anticipată conținută în elementul susceptibil de rambursare anticipată. Alineatul (81) din prezentul standard permite unei entități să desemneze ca element acoperit o parte dintr-un activ financiar sau dintr-un pasiv financiar cu aceeași expunere la risc, cu condiția să poată fi evaluată eficacitatea acoperirii. […].

AG122. Standardul nu specifică tehnicile utilizate pentru determinarea valorii la care se face referire în alineatul AG114 litera (g), respectiv fluctuația valorii juste a elementului acoperit care se poate atribui riscului acoperit. […]. Nu este oportun să se presupună că fluctuațiile valorii juste a elementului acoperit sunt egale cu fluctuațiile valorii instrumentului de acoperire.

AG123. Alineatul (89A) prevede ca, în cazul în care elementul acoperit într-o anumită perioadă de restabilire a prețului este un activ, modificarea valorii sale să fie prezentată într-un post (rând) separat din cadrul activelor. Dimpotrivă, în cazul în care elementul acoperit într-o anumită perioadă de restabilire a prețului este un pasiv, modificarea valorii sale trebuie să se prezinte într-un post (rând) separat din cadrul pasivelor. Acestea sunt posturile separate menționate la alineatul AG114 litera (g). Repartizarea specifică a activelor (sau a pasivelor) individuale nu este necesară.

(*) A se vedea alineatele (77) și (AG94).

(**) A se vedea alineatul (75).

IAS 39

AG124. Alineatul AG114 litera (i) precizează că ineficacitatea apare în măsura în care fluctuația valorii juste a elementului acoperit care se poate atribui riscului acoperit diferă de fluctuația valorii juste a instrumentului derivat de acoperire. O astfel de diferență poate apărea din mai multe motive, printre care:

(a) […];

(b) elementele din portofoliul acoperit care s-au depreciat sau au fost derecunoscute;

(c) datele de plată pentru instrumentul de acoperire și pentru elementul acoperit, care sunt diferite

și

(d) alte cauze […].

O astfel de ineficacitate (*) se identifică și se recunoaște în contul de profit și pierdere.

AG125. În general, eficacitatea acoperirii se va ameliora:

(a) în cazul în care entitatea își planifică elementele cu caracteristici diferite de rambursare anticipată în așa fel încât să țină seama de diferențele de comportament în ceea ce privește rambursarea anticipată;

(b) atunci când numărul de elemente din portofoliu este mai mare. Atunci când portofoliul cuprinde numai câteva elemente, este probabilă o ineficacitate relativ mare în cazul în care unul dintre elemente este rambursat anticipat mai devreme decât era preconizat. Dimpotrivă, atunci când portofoliul cuprinde multe elemente, comportamentul în ceea ce privește rambursarea anticipată poate fi prognozat cu mai multă acuratețe;

(c) atunci când perioadele de recalculare a prețului utilizate sunt mai scurte (de exemplu, perioade de restabilire a prețului de o lună în loc de trei luni). Perioadele mai scurte de recalculare a prețului reduc efectul disparităților dintre datele de recalculare a prețului și cele de plată (din interiorul perioadelor de recalculare) ale elementului acoperit și ale instrumentului de acoperire;

(d) cu cât este mai mare frecvența ajustării valorii instrumentului de acoperire pentru a reflecta variațiile elementului acoperit (de exemplu, din cauza modificării previziunilor în ceea ce privește rambursarea anticipată).

AG126. Entitățile trebuie să își controleze periodic eficacitatea. […].

AG127. La evaluarea eficacității, entitatea face distincție între revizuirea datelor preconizate de recalculare a prețurilor pentru activele (sau pasivele) existente și emiterea de noi active (sau pasive), întrucât numai prima categorie poate cauza ineficacitate. […]. O dată ce ineficacitatea a fost recunoscută astfel cum s-a stabilit anterior, entitatea stabilește o nouă estimare a totalului activelor (sau pasivelor) din fiecare perioadă de restabilire a prețului, incluzând noile active (sau pasive) emise de la ultimul control al eficacității, și desemnează o nouă valoare ca fiind elementul acoperit și un nou procentaj ca fiind procent acoperit. […].

AG128. Elementele planificate inițial pentru o perioadă de recalculare a prețului pot fi derecunoscute din cauza unei rambursări anticipate care are loc mai devreme decât era preconizat sau din cauza anulării complete provocate de depreciere sau de vânzare. Atunci când se întâmplă acest lucru, valoarea fluctuației valorii juste, incluse într-un post (rând) separat din bilanț, astfel cum se specifică la alineatul AG114 litera (g), care se raportează la elementul derecunoscut se elimină din bilanț și se include în profitul sau pierderea rezultată în urma derecunoașterii elementului. În acest scop, este necesar să se cunoască perioada (perioadele) de recalculare a prețului în care a fost planificat elementul derecunoscut, deoarece aceasta determină perioada (perioadele) de recalculare a prețului din care elementul trebuie eliminat și, prin urmare, valoarea care trebuie scăzută din postul (rândul) separat din bilanț menționat la alineatul AG114 litera (g). Atunci când se derecunoaște un element, dacă se poate determina perioada de timp în care a fost inclus, el trebuie eliminat din acea perioadă. În caz contrar, el se elimină din prima perioadă posibilă, în cazul în care derecunoașterea se efectuează în urma unei rambursări anticipate care a avut loc mai devreme decât era preconizat, sau se repartizează pe toate perioadele care conțin elementul derecunoscut, în mod sistematic și rațional, în cazul în care elementul a fost vândut sau s-a depreciat.

AG129. De asemenea, orice valoare care se raportează la o anumită perioadă de timp și care nu a fost derecunoscută la expirarea perioadei respective se recunoaște în contul de profit și pierdere al perioadei [a se vedea alineatul (89A)]. […].

AG130. […].

(*) Și în acest context se aplică aceleași considerente privind importanța semnificativă ca și în restul IFRS-urilor.

AG131. În cazul în care valoarea acoperită pentru o perioadă de recalculare a prețului este diminuată fără ca activele (sau pasivele) corespunzătoare să fie derecunoscute, valoarea inclusă în postul (rândul) separat din bilanț menționat la alineatul AG114 litera (g) care se referă la reducere se amortizează în conformitate cu alineatul (92).

AG132. O entitate poate dori să aplice abordarea stabilită în alineatele AG114-AG131 unei acoperiri a portofoliului care a fost anterior contabilizată ca o operațiune de acoperire a fluxurilor de trezorerie în conformitate cu IAS 39. O astfel de entitate va revoca desemnarea anterioară a acoperirii fluxurilor de trezorerie în conformitate cu alineatul (101) litera (d) și va aplica cerințele stabilite în alineatul menționat. Entitatea va redesemna acoperirea ca o acoperire a valorii juste și va aplica abordarea stabilită în alineatele AG114-AG131 cu titlu prospectiv în perioadele contabile ulterioare.

APENDICELE B

Modificări aduse altor poziții oficiale

Modificările din prezentul apendice se aplică perioadelor anuale cu începere de la 1 ianuarie 2005 sau după această dată. În cazul în care o entitate aplică prezentul standard pentru o perioadă anuală anterioară acestei date, aceste modificări se aplică perioadei anterioare respective.

Modificări aduse standardului IFRS 1

B1. Standardul internațional de contabilitate IFRS 1 *Adoptarea pentru prima dată a standardelor internaționale de raportare financiară* se modifică după cum se descrie în continuare.

Standard

Se adaugă alineatele (25A), (27A), (36A) și (47A), iar alineatele (13), (27) și (30) se modifică după cum urmează:

13. O entitate poate alege să utilizeze una sau mai multe dintre următoarele scutiri:

(a) …;

(e) instrumente financiare compuse [alineatul (23)];

(f) active și pasive ale filialelor, ale întreprinderilor asociate și ale asocierilor în participație [alineatele (24) și (25)]

și

(g) desemnarea unor instrumente financiare recunoscute anterior [alineatul (25A)].

Desemnarea unor instrumente financiare recunoscute anterior

25A. IAS 39 *Instrumente financiare: recunoaștere și evaluare* permite unui instrument financiar să fie desemnat la recunoașterea inițială ca activ financiar sau ca pasiv financiar la valoarea justă prin contul de profit și pierdere sau ca disponibil pentru vânzare. Fără a aduce atingere acestei cerințe, entităților li se permite să facă o asemenea desemnare la data tranziției la IFRS.

27. Cu excepția cazurilor permise de alineatul (27A), o entitate aflată la prima aplicare trebuie să aplice cerințele de derecunoaștere din IAS 39 cu titlu prospectiv tranzacțiilor care au loc la data de 1 ianuarie 2004 sau ulterior. Cu alte cuvinte, în cazul în care o entitate aflată la prima aplicare a derecunoscut active financiare nederivate sau pasive financiare nederivate în conformitate cu principiile de contabilitate general acceptate anterioare ca urmare a unei tranzacții care a avut loc înainte de 1 ianuarie 2004, ea nu trebuie să recunoască acele active și pasive în conformitate cu IFRS (cu excepția cazului în care acestea se califică pentru recunoaștere ca urmare a unei tranzacții sau a unui eveniment ulterior).

27A. Fără a aduce atingere prevederilor alineatului (27), o entitate poate aplica cerințele de derecunoaștere din IAS 39 retroactiv de la o dată aleasă de entitate, cu condiția ca informațiile necesare aplicării IAS 39 activelor financiare și pasivelor financiare derecunoscute ca urmare a unei tranzacții din trecut să fi fost obținute la contabilizarea inițială a acelor tranzacții.

30. În cazul în care, înaintea datei de tranziție la IFRS, o entitate a desemnat o tranzacție ca operațiune de acoperire, dar acoperirea nu îndeplinește condițiile pentru contabilitatea de acoperire în conformitate cu IAS 39, entitatea trebuie să aplice alineatele (91) și (101) din IAS 39 pentru întreruperea contabilității acoperirii. Tranzacțiile încheiate înainte de data tranziției la IFRS nu trebuie desemnate retroactiv ca operațiuni de acoperire.

Scutirea de obligația de retratare a informațiilor comparative pentru IAS 39

36A. În cadrul primelor situații financiare IFRS, o entitate care adoptă standardele IFRS înainte de data de 1 ianuarie 2006 trebuie să prezinte o informare comparativă pe cel puțin un exercițiu financiar, dar informarea comparativă nu trebuie în mod necesar să fie conformă cu prevederile IAS 32 și IAS 39. O entitate care decide să prezinte o informare comparativă care nu este conformă cu prevederile IAS 32 și IAS 39 în primul an de tranziție trebuie:

(a) să își aplice principiile de contabilitate general acceptate anterioare instrumentelor financiare care intră în domeniul de aplicare al IAS 32 și IAS 39 din informarea comparativă;

(b) să informeze cu privire la acest fapt și să prezinte baza utilizată pentru întocmirea informării

și

(c) să indice natura principalelor ajustări necesare pentru a asigura conformitatea informării cu prevederile IAS 32 și IAS 39. Entitatea nu are obligația de a cuantifica ajustările în cauză. Cu toate acestea, entitatea trebuie să trateze orice ajustare între bilanțul de la data raportării financiare pentru perioada comparativă (respectiv bilanțul care cuprinde informațiile comparative prezentate în conformitate cu principiile de contabilitate general acceptate anterioare) și bilanțul de deschidere a primei perioade de raportare financiară în conformitate cu IFRS (respectiv prima perioadă care cuprinde informații prezentate în conformitate cu IAS 32 și IAS 39) ca provenind din modificarea politicii contabile și să furnizeze informațiile cerute în conformitate cu alineatul (28) literele (a)-(f) din IAS 8. Alineatul (28) litera (f) se aplică numai valorilor prezentate în bilanț la data de raportare financiară pentru perioada comparativă.

În cazul în care o entitate decide să prezinte o informare comparativă care nu este conformă cu prevederile IAS 32 și IAS 39, referințele la „data de tranziție la IFRS" înseamnă, numai pentru IAS 32 și IAS 39, începutul primei perioade de raportare în conformitate cu IFRS.

Desemnarea activelor financiare sau a pasivelor financiare

43A. Entităților li se permite să desemneze un activ financiar sau un pasiv financiar recunoscute anterior ca activ financiar sau ca pasiv financiar la valoarea justă prin contul de profit și pierdere sau ca disponibil pentru vânzare, în conformitate cu alineatul (25A). Entitățile trebuie să indice valoarea justă a oricăror active financiare sau pasive financiare desemnate în fiecare categorie, precum și clasificarea și valorile contabile ale acestora din situațiile financiare anterioare.

Apendicele A

Se adaugă următoarea definiție:

prima perioadă de raportare IFRS	Perioada de raportare care se încheie la **data raportării primelor situații financiare în conformitate cu IFRS** ale unei entități.

Modificări aduse standardului IAS 12

B2. IAS 12 *Impozitul pe profit* se modifică după cum se descrie în continuare.

Prima teză de la alineatul (20) se modifică după cum urmează:

20. IFRS-urile permit sau impun ca anumite active să fie înregistrate la valoarea justă sau să fie reevaluate (a se vedea, de exemplu, IAS 16 *Imobilizări corporale*, IAS 38 *Imobilizări necorporale*, IAS 39 *Instrumente financiare: recunoaștere și evaluare* și IAS 40 *Investiții imobiliare*).

Modificări aduse standardului IAS 18

B3. IAS 18 *Venituri din activități curente* se modifică după cum se descrie în continuare.

Punctul 30 se modifică după cum urmează:

30. ***Veniturile trebuie recunoscute pe următoarele baze:***

(a) dobânzile trebuie recunoscute utilizându-se metoda ratei efective a dobânzii descrisă în IAS 39 alineatele (9) și AG5-AG8;

(b) redevențele trebuie recunoscute pe baza metodei contabilității de angajamente, în conformitate cu realitatea contractului în cauză

și

(c) dividendele trebuie recunoscute în momentul în care se naște dreptul acționarului de a primi plata.

Alineatul (31) se elimină.

Modificări aduse standardului IAS 19

B4. [Modificare ce nu se aplică standardelor publicate anterior].

Modificări aduse standardului IAS 30

B5. IAS 30 *Informații prezentate în situațiile financiare ale băncilor și ale instituțiilor financiare similare* se modifică după cum se descrie în continuare.

Alineatul (8) se modifică după cum urmează:

8. Băncile utilizează metode diferite pentru recunoașterea și evaluarea elementelor din situațiile lor financiare. Deși este de dorit armonizarea acestor metode, aceasta depășește obiectivele prezentului standard. Pentru a asigura respectarea standardului IAS 1 *Prezentarea situațiilor financiare* și pentru a le permite utilizatorilor să înțeleagă considerentele care stau la baza elaborării situațiilor financiare ale unei bănci, este posibil să fie necesară prezentarea politicilor contabile referitoare la următoarele aspecte:

…

(d) baza de determinare a pierderilor din depreciere din credite și avansuri, precum și de scoatere din bilanț a creditelor și a avansurilor nerecuperabile [a se vedea alineatele (43)-(49)]

și

…

Alineatul (10) se modifică după cum urmează:

10. ***În plus față de cerințele altor standarde, informațiile care trebuie prezentate în contul de profit și pierdere sau în notele la situațiile financiare trebuie să includă cel puțin următoarele elemente de venituri și cheltuieli:***

Venituri din dobânzi și venituri similare;

Cheltuieli cu dobânzile și cheltuieli similare;

Venituri din dividende;

Venituri din taxe și comisioane;

Cheltuieli cu taxe și comisioane;

Profit net din tranzacții cu titluri de tranzacționare;

Profit net din titluri de plasament;

Profit net din tranzacții în valute străine;

Alte venituri operaționale;

Pierderi din deprecierea de credite și avansuri acordate;

Cheltuieli administrative generale

și

Alte cheltuieli operaționale.

IAS 39

Alineatul (13) se modifică după cum urmează:

13. ***Elementele de venituri și cheltuieli nu trebuie compensate, cu excepția celor aferente operațiunilor de acoperire a riscului și activelor și pasivelor compensate în conformitate cu IAS 32.***

Alineatul (14) se modifică după cum urmează:

14. În alte cazuri decât cele legate de operațiuni de acoperire a riscului și de activele și pasivele compensate, în condițiile descrise în IAS 32, compensarea îi împiedică pe utilizatori să evalueze performanțele activităților individuale ale unei bănci și randamentul pe care îl obține din diferite categorii de active.

Alineatul (23) se elimină.

Alineatele (24) și (25) se modifică după cum urmează:

24. ***O bancă trebuie să prezinte valorile juste ale fiecărei clase de active și pasive financiare, în conformitate cu prevederile IAS 32* Instrumente financiare: prezentare și descriere.**

25. IAS 39 stabilește patru categorii de active financiare: credite și creanțe, investiții păstrate până la scadență, active financiare la valoarea justă prin contul de profit și pierdere și active financiare disponibile pentru vânzare. O bancă va prezenta cel puțin valorile juste ale activelor sale financiare pentru aceste patru categorii.

La alineatul (26), punctele (iv) și (v) de la litera (b) se elimină.

La alineatul (28), se elimină ultima teză.

Alineatele (43) și (44) se modifică după cum urmează:

43. ***O bancă trebuie să prezinte următoarele informații:***

(a) politica contabilă care prezintă baza pe care sunt recunoscute și trecute la pierderi creditele și avansurile irecuperabile;

(b) detalii privind mișcările din orice cont de provizioane pentru pierderi din deprecierea creditelor și a avansurilor în cursul perioadei. Banca trebuie să prezinte separat valoarea recunoscută drept cheltuială în cursul perioadei pentru pierderile din deprecierea creditelor și a avansurilor irecuperabile, valoarea recunoscută drept cheltuială în cursul perioadei pentru creditele și avansurile scoase din bilanț și valoarea creditată în cursul perioadei aferente creditelor și avansurilor care au fost trecute anterior pe pierderi și care au fost recuperate;

(c) valoarea agregată a oricărui cont de provizioane pentru pierderi din deprecierea creditelor și a avansurilor la data bilanțului.

44. ***Toate sumele constituite ca rezerve pentru pierderi din credite și avansuri, în plus față de pierderile din depreciere recunoscute în conformitate cu IAS 39 pentru credite și avansuri, trebuie contabilizate ca repartizări din rezultatul reportat. Orice sumă creditată ca urmare a reducerii unor astfel de sume conduce la creșterea rezultatului reportat și nu este inclusă la determinarea profitului net sau a pierderii aferente perioadei.***

Alineatul (45) se elimină.

Alineatul (46) se modifică după cum urmează:

46. Condițiile sau legislația locale pot impune sau permite unei bănci să constituie rezerve pentru pierderi din deprecierea creditelor și a avansurilor în plus față de acele pierderi care au fost recunoscute în conformitate cu prevederile IAS 39. Toate rezervele astfel constituite reprezintă repartizări din rezultatul reportat și nu sunt luate în calcul drept cheltuieli la determinarea profitului sau a pierderii. În mod similar, orice sume creditate ca reduceri ale unor astfel de rezerve conduc la creșterea rezultatului reportat și nu sunt incluse în determinarea profitului sau a pierderii.

IAS 39

Alineatul (47) se modifică după cum urmează:

47. Utilizatorii situațiilor financiare ale unei bănci trebuie să cunoască impactul pe care pierderile din deprecierea creditelor și a avansurilor l-au avut asupra poziției financiare și rezultatelor băncii; astfel, ei pot evalua mai bine eficiența cu care banca și-a utilizat resursele. Prin urmare, o bancă trebuie să prezinte valoarea totală a provizioanelor pentru pierderi din deprecierea creditelor și a avansurilor la data întocmirii bilanțului, precum și mișcările din contul de provizioane în cursul perioadei. Mișcările din contul de provizioane, inclusiv sumele care au fost scoase anterior din bilanț și care au fost recuperate în cursul perioadei, sunt prezentate separat.

Alineatul (48) se elimină.

Alineatul (49) se modifică după cum urmează:

49. În cazul în care creditele și avansurile sunt irecuperabile, ele sunt scoase în afara bilanțului și sunt deduse din provizioanele pentru pierderi din deprecieri. În anumite cazuri, ele nu sunt scoase în afara bilanțului decât după îndeplinirea tuturor procedurile legale și determinarea finală a valorii pierderii din depreciere. În alte cazuri, ele sunt scoase în afara bilanțului mai devreme, de exemplu în momentul în care debitorul nu a plătit nici o dobândă sau nu a rambursat principalul scadent în cursul unei anumite perioade. Deoarece momentul în care creditele și avansurile irecuperabile sunt scoase din bilanț poate varia, valoarea brută a creditelor și a avansurilor, precum și a provizioanelor pentru pierderi din depreciere poate varia considerabil în circumstanțe similare. Ca urmare, o bancă își prezintă politica pe care o aplică în ceea ce privește scoaterea în afara bilanțului a creditelor și a avansurilor irecuperabile.

La alineatul (58), litera (c) se modifică după cum urmează:

(c) valoarea cheltuielilor recunoscute în cursul perioadei pentru pierderi din deprecierea creditelor și a avansurilor și valoarea provizioanelor la data încheierii bilanțului

și

…

Modificări aduse standardului IAS 32

B6. IAS 32 *Instrumente financiare: prezentare și descriere* se modifică după cum se descrie în continuare.

Punctul 96 se modifică după cum urmează (noul text este subliniat):

96. ***O entitate aplică prezentul standard pentru perioadele anuale cu începere de la data de 1 ianuarie 2005 sau după această dată. Este permisă și aplicarea sa înaintea acestei date. O entitate nu aplică prezentul standard pentru perioade anuale care încep înainte de data de 1 ianuarie 2005 decât în cazul în care aplică, de asemenea, IAS 39 (astfel cum a fost revizuit în 2003), inclusiv modificările publicate în martie 2004. În cazul în care o entitate aplică prezentul standard pentru o perioadă care începe înainte de 1 ianuarie 2005, ea trebuie să indice acest fapt.***

Modificări aduse standardului IAS 36

B7. IAS 36 *Deprecierea activelor* se modifică după cum se descrie în continuare.

Standard

Alineatul (1) se modifică după cum urmează:

1. ***Prezentul standard trebuie aplicat contabilizării deprecierii tuturor activelor, cu următoarele excepții:***

…

***(e) activele financiare care se încadrează în domeniul de aplicare al IAS 39* Instrumente financiare: recunoaștere și evaluare;**

…

Modificări aduse standardului IAS 37

B8. IAS 37 *Provizioane, datorii contingente și active contingente* se modifică după cum se descrie în continuare.

Alineatele (1) și (2) se modifică după cum urmează:

1. ***Prezentul standard trebuie aplicat de către toate entitățile în procesul de contabilizare a provizioanelor, a datoriilor contingente și a activelor contingente, cu excepția:***

   (a) celor rezultate din contracte executorii (neexecutate total sau parțial), cu excepția contractelor cu titlu oneros;

   (b) celor rezultate din contractele cu asigurații încheiate de societățile de asigurare

   și

   (c) celor care constituie obiectul altui standard.

2. Prezentul standard nu se aplică instrumentelor financiare (inclusiv garanțiile) care intră în domeniul de aplicare al IAS 39 *Instrumente financiare: recunoaștere și evaluare*. În cazul garanțiilor financiare care nu intră în domeniul de aplicare al IAS 39, prezentul standard se aplică în conformitate cu prevederile alineatului (2) litera (f) din IAS 39.

Modificări aduse standardului *SIC 27*

B9. [Modificare ce nu se aplică standardelor publicate anterior].